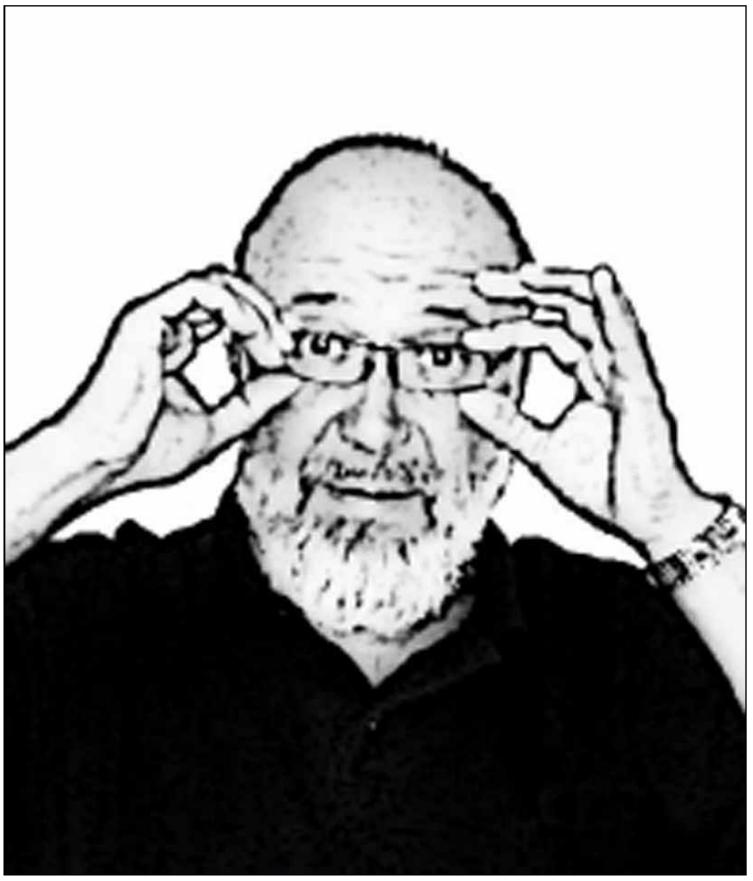
Báchorky jsou báchorky

povídky jen tak z nudy

VÍTĚZSLAV SIGI RAK

Obsah:

Obsah: 3
Předmluva 4
Báchorky jsou báchorky 5
Nedopsaný blues 33
Pátek třináctého 52
Slušní lidé 58
Sobotní rána bývají kalná 66
Soukromá potopa 80
Trapné letní odpoledne 86
Skutečně neskutečný rozhovor 106
Srdcem v Chorvatsku 115
Stává se 125

Předmluva

Milý čtenáři,

když jsem vydal svou tvůrčí prvotinu - knížku básní a textů s názvem Puberta přichází v šedesáti, považoval jsem za nezbytné vysvětlit v předmluvě důvod jejího vzniku a zároveň se omluvit za svojí smělost. Protože ke mně byli čtenáři laskaví a po přečtení mě oslovili převážně jen ti, co pro mě měli pochvalná a povzbudivá slova, osmělil jsem se ještě jednou a pustil se do psaní povídek. Výsledek mého snažení držíš v ruce a já jsem opět pln pochybností a obav, zda jsou mé povídky dost dobré a zda nebudu čtenáři plísněn a vysmíván. Poté, co jsem dal rukopisy přečíst několika přátelům, cítil jsem se polichocen jejich kladnou reakcí, a tak jsem se stejně jako v případě textů a básní neovládl a nechal vše vytisknout.

Je pro mne krásným poznatkem, jak napínavé a dobrodružné je tvůrčí hledání. Vymýšlení neznámých situací a vdechování života postavám, které pak jednají podle mé vůle. Mohu stvořit lidi smutné, veselé, dobré i zlé a mohu je nechat žít rozmanitými životy a pohrávat si s jejich osudy. Cítím se v roli kuchaře, jenž experimentuje s exotickým kořením a usiluje o pokrm, který vykouzlí strávníkovi blažený úsměv na tváři. Jsem bohužel zatím pouze kuchařský jelimánek a znám jen pramálo způsobů jak smíchat vhodné ingredience a vytvořit lahodnou krmi. Vařím svůj dort po vzoru pejska a kočičky a těším se, jak pohostím nenasytné strávníky. Míchám slova s nadšením a naivitou alchymisty, a tak je docela možné, že ve snaze vyrobit zlato, jsem uvařil krupičnou kaši.

A tak mi nezbývá, než doufat, že jsi alespoň trochu na sladké a popřát ti dobrou chuť.

Vítězslav Sigi Rak

Báchorky jsou báchorky

Báchorky jsou báchorky, ale pravda je pravda. Takovýto – jedna paní povídala – tak to na mě neni. Ledaskdo by třeba uvěřil, ale já jsem chodící nedůvěra. Mockrát už jsem slyšel povídání o tom, že se někdo posadil v rakvi. Ale povídal to vždycky někdo, kdo o tom slyšel, ale sám to neviděl. Já sám jsem to taky sice neviděl, ale mně to vyprávěl svědek z nejdůvěryhodnějších. Vyprávěla mi to maminka. A mamince já věřím. Neřekla mi toho moc. Jenom, že se to stalo a ona že to viděla na vlastní oči. Já si na to občas vzpomenu a představuju si, jak to asi tenkrát bylo. Myslím, že asi takhle.

Když byla ještě malá, tak nějaký její strýček, který předtím ležel dva dny mrtvý v komoře, se při pohřbu v otevřené rakvi posadil. Nejdřív prý koukal jako sůva do rozsvícené baterky, ale pak přehodil nohy přes pelest rakve, přešel světnici, posadil se za stůl a řekl:

„Já mám hlad." Pan farář zůstal zírat s pusou dokořán a ministrantovi vypadl z ruky křížek. Tetička, kterou předtím obratně zachytil strýcův bratr, se zmohla jen na plačtivé zamumlání:

„Mám jen zbytky od oběda, ale pak jsem chtěla ohřát párky." Strýc se podrbal za uchem a nejistě se zeptal:

„ A co jsme měli k obědu?"

„Měli jsme králíka, tady Fanda dva zabil." Vykoktala tetička. Fanda byl strýcův bratr, který předtím tetičku zachytil před pádem na podlahu.

„Vždyť víš, že králíka já nerad a ty ho uvaříš k slavnostnímu obědu."

„Když my jsme mysleli, že ty už nebudeš." Zakňourala teta a tiše se rozeštkala.

„No snad to není takové neštěstí, abys kvůli tomu musela bulet. Ohřej mi ty párky a basta." Teta se hlasitě vysmrkala do černě lemovaného smutečního kapesníku a odcupitala k plotně.

Zmrtvýchvstalý strýc se začal pokradmu rozhlížet a bylo vidět, že kloudně neví, co se děje. Zřejmě si myslel, že zase včera přebral a trochu si přispal. Bratr Fanda pochopil, že strýc zatím neví, že je už dva dny po smrti a jal se situaci řešit. Býval kdysi voják, a tak všechno vždycky řešil po vojensku. Po vojensku jednal a po vojensku i mluvil. Je to zvláštní, ale vojáci potřebují k vyjadřování nějak míň pádů. Hlavně nepotřebují ten pátý. Oslovují prvním. Asi se jim pomocí prvního pádu líp poroučí, nebo co. A tak Fanda bodře zvolal:

„Brácha, tys nám teda dal" a stoupl si před strýce tak, aby ten neviděl na faráře, který stále ještě zíral s pusou dokořán a na ministranta, který se třásl jako osika a tiše si mumlal. Za zády pak Fanda na oba sluhy Boží mával a dával jim znamení směrem ke dveřím, aby jako nenápadně odešli. Strýc si všiml, že Fanda přešlapuje jak před zamčenejma dveřma od záchodu a jeho nejistota evidentně ještě vzrostla. To jsem teda musel zase vypadat, pomyslel si, ale dál dělal, jako že nic a zavolal na tetu:

„Tak co je s těma párkama?"

„Už to bude, táto, vždyť víš, že máš rád hodně teplý."

„No to mám, ale mám taky pořádnej hlad, to víš, po takovym flámu……, že jo Fando," zasmál se trochu skřehotavě a plácnul Fandu po zádech. Čekal, že se Fanda rozvykládá, kde spolu včera byli a že začne mít trochu jasno. Fanda ale nic. Řekl jenom:

„To jo, to byl teda flám, flámoval si dva dny," a taky ze sebe vytlačil trochu skřehotavého smíchu. Teta se přišourala s párkama, položila je před strýce a znova se rozplakala. Přes kapesník, který si tiskla na pusu, ze sebe vyhrkla:

„Táto, jak to, že nejsi," chtěla říct mrtvej, pak řekla, „jak to, že jsi," chtěla říct živej, ale neřekla nic, jenom dál hlasitě štkala. Fanda, který chtěl stále zachraňovat situaci, rychle řekl:

„No tak, švagrová, vždyť se zase snad tak moc nestalo," ale pak se lekl svých vlastních slov a dodal, „teda, snad, možná, pro jednou…he, he…" a opět zaskřehotal.

„No, že jo," zvolal zmrtvýchvstalý strýc a začal se dávit vdechnutým párkem.

„Proboha, už je to tu zase, už se zase dáví," vykřikla teta, která si vybavila příčinu nedávného strýcova skonu a ztrácejíc vědomí, zádama natlačila na zeď stále ještě řeči i činu neschopného faráře. Voják Fanda opět zvolal:

„Brácha!" a dal strýci mocnou herdu mezi lopatky.

Herda to byla pořádná a strýc po ní přestal kašlat a vyvalovat oči jako kráva před kopcem. To byl jeho oblíbený výrok. Vždycky říkával:

„Co máš tak vyvalený oči, jako kráva před kopcem," a sám se tomu smál. Teď se ale po ráně do zad, kterou utržil od Fandy, uklidnil a začal mžikat prasečíma očkama. Otočil se na židli a v nastalém tichu se začal zvědavě rozhlížet po místnosti. Pohlédl na faráře, který svíral pod prsama tetu, která se mu skrz pevný stisk sesouvala stále níž a chystala se ulehnout na čerstvě vydrhnutou prkennou podlahu. Pak si prohlédl roztřeseného ministranta, pohledem těkal dále kolem místnosti a připadalo mu, že si vše prohlíží z řetízkového kolotoče. Jen pomalu si rovnal v hlavě, že všude kolem stojí bez hnutí celá jeho rodina, všichni jsou v černém, chlapi divně nehybní a ženské s kapesníky před obličeji přidušeně vzlykají. Díval se dál, ale stále ještě nechápal. Když mu oči zabloudily ke stěně místnosti, kde před vchodem do ložnice stála na dvou židlích otevřená rakev, jeho nejistota se proměnila v děsivou jistotu.

Nejdřív si v duchu říkal, Jožine, z flámu už seš doma, to je jistý, ale že ses tak příšerně vožral, že ani nevíš, že máte rodinnej pohřeb a navíc si nemůžeš vzpomenout, kdo umřel, tak to je teda zlý.

Někdo ale přece umřít musel, když je tu farář, rakev, všichni jsou v černém a přijela i Mařka z Ostravy, co už u nich léta nebyla a kterou neměl ani trochu rád, protože mu pořád vyčítala každou skleničku a tý „jeho" pořád říkala:

„Já se ti divím, Božka, že mu to dovolíš, takovej život, to musí bejt hrozný." Zato ona, pomyslel si, semetrika jedna, ten její skrček, ten

byl namazenej naposledy jako rekrut, ale to ji ještě neznal. Od tý doby, co jí poznal, tak se jen krčí a bojí se napít i zkvašenýho kompotu, aby to neschytal, že chlastá. To se mohl voženit radši s medvědicí, pomyslel si, ta by ho sežrala naráz. Tahle baba ho žere po kouskách, ale celej život. V duchu se zasmál dalšímu ze svých oblíbených příměrů. Ale kde vůbec je, Skrček, jak mu strýc s oblibou říkával. A napadlo ho, že by on? Ale hned mu došlo. Co blbneš, Jožko, to bysme byli přece na pohřbu my u nich a ne oni u nás. No jo….! To ale znamená…….! Že umřel někdo u nás! Proboha…… ale kdo? Otočil se zprudka k Fandovi, přitáhl si ho za kravatu, trochu stranou, aby ostatní neviděli a vyhrkl mu do ucha:

„Proboha Fando, kdo umřel?" Fanda ho popadl za ramena, prudce ho otočil proti sobě a zařval mu zblízka do tváře:

„Brácha, přece ty!"

„Já?" zařval strýc. „A jak to, že jsem tu, jak to, že tě vidím, jak to, že s tebou mluvím?"

„Tak to já nevím, brácha, zeptej se pana faráře," zaskřehotal vysílený Fanda, sesul se do židle a otřel si hřbetem ruky orosené čelo.

Pan farář stále ještě svíral tetu pod prsama, ale přece už si pomalu začal uvědomovat, čeho že je svědkem a že je na něm, aby začal neprodleně konat. Rozhodil ruce a chtěl zvolat - zázrak, ale sotva uvolnil stisk, teta se začala sunout k zemi a tak ruce zase rychle vrátil nazpátek. Teta už se ale stihla sesunout o kousek níž k vydrhnuté podlaze, a tak ji pan farář sice ještě zachytil, ale už ne pod prsama, ale pod krkem. To tetu trochu přidusilo, ale zároveň probralo. Začala hrabat nohama, jak se snažila si stoupnout, nohy jí ale pořád ujížděly, až dělala podpatkama rýhy do vydrhnuté podlahy, tím ale chudáka faráře stále tiskla na zeď a znemožňovala mu rozhodit ruce a volat - zázrak!

Nakonec se ale přece jenom nějak vyšplhala z podřepu a jako když se zvedá s nůší plnou trávy, se postavila na nohy. Rázně se otočila na pana faráře, trochu směšně se zavrtěla v bocích jak mokrej pes když si vytřepává vodu z kožichu a jako kdyby ho chtěla obvinit za všechny

hříchy světa, vykřikla:

„Tak dělejte něco, velebný pane!" Pan farář už přestal rozhazovat rukama, potlačil v sobě nutkání vykřiknout - zázrak! Zahleděl se na zmrtvýchvstalého nebožtíka, o kterém ještě před chvílí hovořil jako o drahém zesnulém a zcela nesmyslně ho okřikl:

„No, pane Josefe, teda, jak si to představujete?"

„Já pane faráři....., já nic nevím....., Božka.....,Fando.....,vždyť, já nic nevím.....," koktal strýc a těkal očima po všech kolem a hledal, kdo ho zachrání. Kdo mu vysvětlí, co se tu vlastně děje.

„Fando, Božka," opakoval znova a otáčel se z jednoho na druhého„vy jste se na mě domluvili, to je nějaká sranda, že jo?"

Pan farář byl jinak chytrej chlap a lidi ho měli rádi. Říkali o něm, že je takovej lidovej, že se nepovyšuje, že zajde i do hospody s chlapama na pivo, že si dá i štamprličku a dokonce i mariáš že s nima mrská jako starej pekelník. Ale tohle bylo i na něj trochu moc. Tak ho to rozhodilo, že nebyl schopen najít pevnou půdu pod nohama a blábolil dál.

„To takhle, pane Josefe, to takhle, to ne, to, to by takhle nešlo a co Pánbůh, co já si s tím mám počít. Vy si umřete, necháte si vystrojit pohřeb, a pak si vylezete z rakve a jíte si tu párek a já, já teď taky nevím, co když je to hřích, já jen vím, že takhle to bejt nemá. Jednou jste umřel, tak máte bejt mrtvej."

Někteří ze smutečních hostů začali vybíhat ven. Jednak v panice a strachu, jednak aby byli první, co rozhlásí tu novinu, že starej Voráček už není mrtvej, že asi jenom tak spal, že se zrovna probudil, posadil se v rakvi, pak z ní vylez a baští v kuchyni párky a pohřeb že nebude. Muzikanti, když viděli, že lidi už začínají vycházet, spustili Zelení hájové. To oni vždycky. Oni to tak dělají. Oni to tak neberou, že jsou na pohřbu. Oni říkají, že mají kšeft. A tak na rozdíl od truchlící rodiny, oni se na pohřeb těší. Jsou rádi, že se zase vidí, že si zase poklábosí, že si vydělají nějakou tu pětku, že potom zajdou ještě do hospody na nějakou tu štamprličku, na pivo a na párek, že zahrajou chlapům v

hospodě za panáka tu jejich a na to na všechno se těší, pohřeb je pro ně vlastně zábava. Zatímco pan farář dojímá pozůstalé výčtem nehynoucích zásluh, kterých se nebožtík za svůj život dopustil, oni si kousek dál za pomníkem špitají, že vdova ještě není k zahození, že by jako ještě stála za hřích a že ona stejně, až se z toho trochu oklepe, to víte, ženská sama nezůstane, to by byla hloupá, vždyť život jde dál. A nejen to, i anekdoty si pacholci vykládají. Ale jeden vždycky dává pozor. Hlídá pana faráře, aby nezmeškali nástup. Pak vždycky polohlasně zavelí:

„Chlapi, honem, už řekl amen, Zelení hájové."

Na takovém pohřbu se vůbec někdy dějou věci. Jednou, když pochovávali nějakého hasiče, jejich veliteli se zdálo, že jako když jsou v uniformách, že to je vlastně něco jako armáda a v armádě, že musí někdo velet. A tak, když se chystali, že spustí nebožtíka do hrobu, velitel zahřímal obřím hlasem na celý hřbitov:

„ Hasičský sbore! Poooooooozor!" A vzápětí na to:

„ Mááááááry…… raf!" Nebožtíka do hrobu sice nějak spustili, ale důstojná chvíle se stala poněkud nedůstojnou. Muzikanti spustili Blíž k tobě. Ale protože všichni zadržovali nezadržitelný smích, nesla se nad hřbitovem směsice pazvuků, jako když troubí opilej ponocnej. Nakonec se ještě aktivní velitel ujal slova, aby se s nebožtíkem za hasičský sbor důstojně rozloučil a svoje koktání zakončil slovy:

„Tak se měj hezky, Toníku, a buď zdráv." Hrát na trumpetu a u toho se smát, to zkrátka nejde. To může bubeník, anebo harmonikář. Ti se můžou řehtat na celé kolo jako pivovarskej kůň a hrát můžou pořád. Trubka ale potřebuje pevnou pusu. Pěkně stažený svaly ve tvářích. Pěkně vypreparovanej nátisk, neboli ajnzac, jak říkáme my Češi. Pohřební muzikanti vůbec musejí překonávat spoustu téměř nepřekonatelných nástrah. A tak, když občas hrajou trochu falešně, ani za to vlastně nemůžou. V létě je to ještě dobrý. Ale oni musejí hrát taky třeba v mrazu, kdy jim nátrubky přimrzají k papule. Klarinetisti nemůžou pohybovat zmrzlými prsty, protože v rukavicích, se na

klarinet hrát zkrátka nedá. Nástroje jsou různě veliké, a tak se i různě rychle prohřívají a zase promrzají, a proto je není možný pořádně sladit. A když se pak ujme slova smuteční řečník, který poněkud přecení své schopnosti a pak perlí jako už zmíněný hasičský velitel, sebelepší ajnzac není k ničemu. Málo platný, smích je stejně škodlivej, jako když si stoupnete před dechovou kapelu a jíte před nima citron. Někdy si to vyzkoušejte, ale jen v tom případě, že umíte rychle utíkat.

Jarda Svačina, Jožkův věrnej kamarád a jinak hospodskej z hospody Pod kaštanem, měl svoje místo vždycky mezi muzikantama. Když zrovna netroubili, vytáhl odněkud ze šosu lahvičku něčeho ostrého a nechal ji mezi pány muzikanty kolovat. Tak trochu si tím kupoval jejich přízeň. Za to je směl nenápadně dirigovat a mohl si je i trochu dobírat. Byl to takovej jejich tajnej kapelník.

„Tak šup, vy generálové, zavdejte si, ať vám to fouká," pobízel a ještě dodával, „ ať se za vás nemusím stydět!"

Jmenoval se Svačina, ale odjakživa se mu říkalo Generál Bašta. Přezdívka Bašta byla jaksi nabíledni a říkalo se tak zřejmě už jeho otci, dědovi i pradědovi, už od desátého kolena, kdy zřejmě vzniklo jejich původní jméno. Asi proto, že jejich prapředek rád a dobře papal, nebo že někomu ukrad svačinu a byl u toho přistižen, možností je spousta. Ale takhle vznikala jména. Asi by to šlo i obráceně, že by jako nejdřív se jmenoval Bašta a potom, jako přezdívku, by mu říkali Svačina. Ale je to tak, jak to je, tedy že v rodném listě měl napsáno Svačina, ale říkalo se mu Bašta. Ono vůbec je na lidech poznat, kdo je, jak já říkám „čistokrevnej podle jména." Všimněte si, že někdo se třeba jmenuje Krůta a to pak má velkej, stále zarudlej frňák. Jako rozdurděnej krocan. A zarudlej frňák měl nepochybně už jeho prapředek, což ostatním prapředkům připomínalo rozdurděnýho krocana a už to bylo. Jméno bylo na světě. Někdo jinej se třeba jmenuje Chocholatý, jinej Holý a to, co pak zdobí, respektive nezdobí jejich hlavy, to o jejich

„čistokrevnosti podle jména", vypovídá samo za sebe. Já si vždycky najdu nějakej rys povahy, nebo znak exteriéru, kterej koresponduje se jménem jeho nositele, a docela se tím bavím. Funguje mi to, ale jenom u chlapů. Jistěže taky existuje třeba paní Tlustá, která je i tlustá, ale to není „ čistokrevnost", to jsou jenom špatný stravovací návyky a svoje jméno ke svým zlozvykům si jenom vyvdala. Ženský, zkrátka, „čistokrevný nejsou."

Ale zpátky ke Svačinovi, Generálu Baštovi. Ten se nepyšnil jenom jednou přezdívkou, jako jeho předci, ale měl ještě jednu, stejně povedenou. Jemu samotnému, stejně jako jeho prapředkům, nejdřív taky všichni říkali Bašta, ale on, jako poslední nositel tohoto jména, se poněkud odrodil a štamgasti z hospody mu říkali - Generál. Stejně tak hospůdce Pod kaštanem se už dávno neříkalo Pod kaštanem, ale říkalo se tam U Generála. Asi to vzniklo, když byl na vojně, kde o generálovi často slyšel, ale přestože živého generála sám nikdy neviděl, představoval si, že je to někdo hned po Bohu, nebo císaři pánu, a tak slovo generál choval nejprve ve veliké úctě a nakonec si přivyknul ho sám používat a napůl žertem, napůl vážně, každého oslovoval - generále. Když k němu do hospody přišel někdo z domácích, koho dobře znal, tak na něho od nálevního pultu volal:

„Tak nazdáááár ty generále, co si dáš, chceš pívo, nebo tu tvojí smuteční soupravičku?" Smuteční soupravička vůbec neznamenala, že by její konzument měl nějaký důvod ke smutku. Bylo to jen obyčejný kafe s malým rumem, ale Generál Bašta rád pronášel podobné výroky, které si vymýšlel. Hospodská hantýrka je vůbec k popukání. Vemte si jenom, kolik různejch názvů, má v hospodský hantýrce obyčejný pivo. Slýchávám, že o tento Čechy výsostně ceněný nápoj je žádáno slovy. Dám si jeden škopek, jedno bahno, jedno bláto, jednu holbu, jeden žbrďoul, jeden žejdlík, nebo jeden mazanec (to vzniklo asi od jednoho mázu). A to je jistě jen zlomek těchto poetických názvů a znalci krajové mluvy se jistě pousmějou mé neznalosti, jak málo jsem jich vyjmenoval. Generál Bašta tak hodnou měrou přispíval do pokladnice

české mluvy. Místní už všechny Generálovi výroky dobře znali, a protože se pořád opakoval, tak se smáli už jenom tak z povinnosti. Když ale zabloudil do jejich hospůdky někdo cizí, tak to bylo něco jinýho. To se místní štamgasti mohli potrhat smíchy. Generál se vrhl k novým hostům a familiárně oslovil otce rodiny:

„Tak co si dáte, pane generále, a co paní generálová," než se stačili vzpamatovat, otočil se na jejich malého synka, „a co mladej pan generál, pivo a rum, nebo něco ještě ostřejšího?" Rodinka nejdřív lapala po dechu, ale pak hru na generála se smíchem přijali a docela je to i bavilo. Nakonec do hospůdky často zavítali hosti, kterým o podivném hospodském vyprávěli jejich známí, a tak už dopředu věděli, co je čeká.

Teď ale Generál Bašta popadl za kabát pihovatého sousedovic Lojzíka, co běžel kolem. Lojzík měl obličej, jako když ho poleje z kropicí konve blátivě kalnou vodou, a protože byl „ čistokrevnej", jmenoval se Kropáček.

„ Počkej, Lojzíku, kam běžíš?"

„ Pane Bašto, Generále, stal se zázrak, pan Voráček obživl," vykřikl Lojzík, vyškubnul se Generálovi a pelášil domů, aby všechno mohl jako první vyprávět babičce, která už nevycházela z domu, a tak nemohla zatím nic vědět. Hlavně ale chtěl taky od babičky slyšet, jestli je to vůbec možný. Že mrtvej vobživne. A jestli babička řekne, že jo, tak pak to bude definitivní, protože babička, ta ví všechno, ještě víc než máma s tátou a dokonce víc než pan učitel, víc než pan farář i se všema svatejma, protože babička je stará, všechno v životě už viděla a tak ví všechno nejlíp.

Generál Bašta nemohl utíkat za babičkou, protože už žádnou neměl a už taky nebyl žádnej malej kluk. A tak se rozběhl k Voráčkovic stavení, aby zjistil, co se to vlastně děje a proč je najednou takovej zmatek.Jožka Voráček mezitím všechny vyhnal ze stavení. Zřejmě ještě pořád doufal, že se mu to všechno napůl zdá, nebo že má přeci jenom upito, a tak mu přišlo nejlepší chovat se dovopravdy jako vopilej,

a tak na všechny i s panem farářem křičel:

„Tak pochovat jste mě chtěli, bando jedna, dědit jste chtěli, nenažranci, ale nic, nic nebude, já sem ještě tady. A ven, povídám ven, nebo se stane neštěstí, pakáži jedna nehodná."

Všichni, i s tetičkou a s farářem v čele, se raději rozprchli, a tak se Jožka posadil, rozhlížel se po kuchyni a rovnal si myšlenky. Světnice to byla náramná. V rohu kachlová kamna z modrých, stářím popraskaných kachlí, s kamnovcem na teplou vodu a dvěma troubama. V druhém rohu do několika pater duchnami zastlaná stará dřevěná postel s parádním, ale už sepraným přehozem. Na krátké stěně mezi dvěma malými okny stála malá, zasklená almárka, ve který byly narovnaný parádní štamprlátka a hrníčky a pár porcelánových cetek z poutí. Vedle dveří štokrdle, na něm oprýskané smaltované umývadlo a pod ním oprýskaný smaltovaný kýbl s čerstvou vodou. Nade dveřmi, které byly uprostřed mezi kachlovými kamny a oprýskaným umývadlem, visel Ježíšek na křížku a pod ním ještě v malém, zaskleném rámečku ozdobně vymalovaný nápis – Kde Bůh přebývá, nouze nebývá. Jožin si dlouze prohlížel křížek s nebohým Ježíškem, pak se ale zadíval na opuštěnou truhlu a najednou se mu chtělo smát. A protože už neměl daleko k tomu, aby se zhroutil, začal se chechtat na celé kolo. Smál se jako blázen, až se zajíkal. Na to je smích nejlepší. Když se má člověk zhroutit, udělá nejlíp, když se začne smát. To se potom nezhroutí.

A tak ho i našel Generál Bašta. Když vešel do místnosti, Jožka se svíjel smíchy, a když uviděl ve dveřích Generála, celej se zajíkal, jak na něj volal:

„Generáleeeee, ty voleeeee, já jsem mtveeeeeej, ale zároveň jsem živeeeej a všichni se zblázniliiiiii a celej svět je blbeeeeeej a ty se mi zdáš taky nějakej divneeeeeeej. Pojď, dáme si panákaaaaa!"

„Jožko, ty generále, ty seš vůl. Venku ti hrajou Zelení hájové, starej Bajza ti vyhrabal díru pod tou starou břízou, co se ti tam tak líbí, hned vedle tý tvojí Aničky, co na ní nemůžeš pořád zapomenout a co tam máte vyřezaný srdce s monogramem a ty si tady sedíš, chechtáš se

a máš chuť na panáka."

„ Jo, Generále, tak to je trefa," zvážněl zase Jožin. „Anička moje zlatá. Už jsme mohli bejt zase spolu. Pod tou břízou co jsme se scházívali. Tam večer už nikdo nechodil a my se mohli milovat. Pěkně mezi mrtvejma. A dneska večer, to už jsme si mohli užívat zase spolu." Řekl Jožin a oči se mu zaleskly.

„No, já nevím, Jožine, třeba by to ani nebylo tak, jak ty si myslíš," zamyslel se Generál, kterej už zapomněl, že mluví vlastně s nebožtíkem, „vždyť vona už nebude tak, jako bejvala. Vždyť za ty roky už jsou z ní jen kosti."

„No kosti. Generále, říkám, že seš vůl. To je jasný, že po smrti už jsou jen kosti. Ale když pan farář říkal, že po smrti je ještě jeden život, tak jak ten život vlastně vypadá? Aby byl život, tak to tam museji všichni normálně jíst, normálně pít, normálně pracovat a normálně se i milovat. Jinak by to nebyl žádnej život."

„ To já taky vím, Jožine, že když se lidi nemůžou milovat, tak že to nejni žádnej život. Ale tak mi teda vysvětli, jak se milujou kosti? Vždyť na kostře se vůbec ani nepozná, kdo je ženská a kdo je chlap. To pak ani nejni vidět žádná krása. A krása musí bejt vidět. Hlavně na ženských. Ženský musej bejt krásný, abys je mohl milovat. Ženská musí mít pěknou figuru, pěkný voči, vlasy, překrásnej úsměv, pleť jako zlatou broskvičku, no prostě všechno. Aby byla krásná. A na kostře nic krásnýho neni. I když vo ženský třeba jeden chlap druhýmu řekne – koukej – to je pěkná kost. Ale to se jen tak říká, ale myslí se to jinak. A vůbec, takový kecy. Neříkal si, že si dáme panáka?"

„Jo vidíš, Generále. Šáhni támhle do almárky. Tam mám loňskou slivovici. Ta se povedla. Loni byly švestky jako maliny. A slivovička se táhne a řetízkuje, jedna báseň."

Generál otevřel almárku, která tu stála snad už od nepaměti a pomyslel si, že už tu asi stála dřív než stavení a to stavení, že asi postavili kolem tý almárky. Tak byla zašlá a ošoupaná. Ale krásná. A protože mu pořád nešlo z hlavy, co si prve s Jožinem povídali, pomyslel

si. Vždyť i stáří je krásné, ale kosti? Možná, že i kosti jsou krásný. Ale jenom jako kosti. Ne jako člověk. Aby byl člověk krásnej, tak musí bejt celej. A ne jenom kosti. To by bylo jinak divný. Jako kdyby člověk byl jenom hlava a už neměl tělo. A to by ještě nebylo to nejhorší. Co třeba jenom samotná noha. Ta může bejt taky krásná, ale jenom jako noha. Ne jako člověk. Některý ženský mají hezký nohy. Ale musí tam bejt i to nad nima. Jinak by to byly jenom nohy. Nebyla by to ženská. Mudroval v duchu Generál a postavil na stůl láhev slivovice.

„Voní, Jožine, voní. Tak na tvoje zdraví. Když máš dneska ty narozeniny." Osmělil se zažertovat.

Jožinovi ale taky nešlo z hlavy, o čem si prve povídali, a tak řekl jenom:

„Ty bys mě namích, Generále, s těma kostma."

„Tak promiň, Jožine. Já to tak nemyslel. To já jenom tak. Vždyť mě znáš."

„ Znám tě. To víš, že tě znám. Seš starej pařez a nic ti není svatý. Ale mě to teď nejde z hlavy. Já už sem si představoval, jak Aničku popadnu za ty její velký voči," udělal krouživej pohyb obouma rukama před prsama, aby Generál pochopil, „a ty mi tu vykládáš vo kostech. Po smrti už potom za hodně dlouho nejsou ani ty kosti. Ale jsou duše. A ty duše žijou věčně. Tak to říkal pan farář a ví to přece každej. Jenom ty to nevíš."

„ To víš, že to taky vim, že to říká pan farář. Ale tak mi teda řekni, když mi neumíš vysvětlit, jak se milujou kosti, jak se milujou duše," vedl si Generál pořád svou, „ kde má duše tvý Aničky ty velký voči, za který jí chceš popadnout? To bych hrozně rád věděl. A taky bych rád věděl, jestli jsou duše krásný. Tady na zemi, tady krásný jsou. Tady se to tak říká. Třeba vo někom, kdo umřel, se potom říká, že měl krásnou duši. Vo tobě to taky pan farář říkal, když si ještě myslel, že seš mrtvej. Říkal, žes měl krásnou a ušlechtilou duši, ale nemyslel tím jenom tvoji duši, kterou si stejně neumí nikdo představit. Myslel tebe celýho. Urostlýho chlapa z masa a kostí. Chlapa, co nelhal a nekrad, co se uměl

starat vo rodinu, a tak měl krásný, od práce vypracovaný svaly, a proto byl celej krásnej. Celej, rozumíš? Nejenom, že duši měl krásnou. Duše, to je takový nic. Jako ta duše v bicyklu. Je to jenom vzduch. Aby byla duše krásná, tak k ní musí bejt i krásný tělo. Krásný tělo jako měla tvoje Anička. A jestli to tak nejni. Jestli ty duše tam nahoře nejsou voblíknutý do krásnejch těl, jestli to tam v nebi nejni stejně hezký, jako tady na zemi, tak to ať to rači neni vůbec," domudroval Generál a natáhnul se po láhvi a znova nalil.

Jožin chtěl říct něco jako - že aby se Generál nerouhal, že Pánbůh ho slyší, ale neřekl nic. V koutku duše si říkal, že Generál má asi pravdu. Že farář je všechny asi jen tak balamutí. Protože je to jeho práce a on že svoji Aničku už nikdy neuvidí. Nikdy už jí nestiskne a nikdy už jí neřekne, jak moc ji miloval a jak moc mu celej život chyběla. Farář se tím vyučil, aby balamutil lidi. Stejně jako on, Jožin, se vyučil, jak pokládat cihly a jak stavět fortelný domy. V Boha Jožin vždycky věřil. To by se bál, nevěřit. Ale vždycky mu měl trochu za zlý, že se nedal uprosit a nevzal si ho spolu s Aničkou. Když potom, co Anička, které na cestu do nebe zněl překrásný zpěv slavíků, odlétla do blaha věčnosti, že ho nevyslyšel. Na to všechno je ale Jožinův rozum krátkej. Pán Bůh ví, co dělá a stejně si udělá všechno po svým. Tehdy, aby se vyplakal ze svého žalu, napsal o tom dokonce básničku. Psal jí těžce a dlouho. Básník, to on nikdy nebyl. Ale snad mu Anička z nebe rovnala myšlenky, a tak psal a škrtal a zase psal a pak, když dopsal poslední veršík, opravdu se mu ulevilo. Najednou měl pocit, že Anička i Pán Bůh už všechno vědí a že mu rozumí. Dodnes si pamatuje každičký písmenko.

Ta naše bříza, poroste do nebe
Aničko moje, zlatá a nejsladší
Schová nás před deštěm,
Před cizím pohledem
Záclonky z větviček
Zjara když vyraší

Má kůži bílou
Jak ty, moje nejdražší

Poroste do nebe, za nás oba
Vypoví andělům o lásce slova
O lásce nebeské, co v srdcích máme
O lásce slova, co si šeptáme
Ve vroucném objetí
Když tisknem se k sobě
Tajemství naše
Si ustlalo v hrobě

V hrobě studeném, jak ledový chrám
Nedám tě nikomu, lásko moje
Navzdory křiku černých vran
Poletí do nebe duše tvoje
Do nebe k výšinám, kde skřivan zpívá
O tvých očích, co vroucně plály
O tom, že v srdci bolest mám
Oči už neplanou, jako by spaly

Počkej tam na mně, Aničko milá
Nezoufej, že jsi sama
Na cestu za tebou
Brzy se vydám
Brzy mi zazvoní hrana
Uprosím Boha, když lásku nám vzal
Ať pro nás pro obaOdemkne nebeský chrám

Chvíli bylo ticho, ale pak Generál zašeptal: „Ty, Jožine, jaký to tam je?"

„ Kde, jaký to je?" nepochopil hned Jožin, a tak se Generál zeptal ještě jednou. Zeptal se tiše, aby i Jožin odpověděl tiše, aby to nikdo

jinej neslyšel:

„No přece tam." Ukázal prstem nahoru a dech se mu zrychlil napětím.

Jožin si dával na čas. Nevěděl, co má Generálovi říct. Když řeknu pravdu, že si nic nepamatuju a že nic nevím, nebude mi Generál věřit. A když si něco vymyslím, třeba něco, co všichni živý chtěji slyšet - jako že je tam krásně, teplo a světlo a andělé v bílejch řízách že jenom krásně zpívaj a všude spousta jídla a pití – tak mi nebude věřit taky. A tak se rozhod, že si to ještě rozmyslí. Naklonil se ke Generálovi a zašeptal mu do ucha:

„Jednou, Generále, jednou se to dozvíš, ale dneska ještě ne." Generál zavřel údivem pootevřenou pusu a překotně zakýval hlavou, jako že chápe. Nechápal sice nic, ale vžil se do role spiklence, který musí udržet velké tajemství.

Když si Jožin s Generálem nalili další štamprličku, ozvalo se zavrzání podlahy v síni. Pak opatrně nakoukl dovnitř pan farář a nejistě pozdravil:

„Pochválen buď." Generál s Jožinem zamumlali:

„Až na věky." A pan farář opatrně pokračoval:

„Vedu pana doktora pane Jožine, aby se na vás podíval a aby potvrdil……"

„Že jsem živej?" doplnil ho bodrě Jožin.

„ Jestli u toho bude stejně chytrej, jako když potvrzoval, že jsem mrtvej, tak to se mám na co těšit."

Doktor popošel do místnosti, provinile těkal očima, a aniž by pozdravil, začal rovnou mumlat:

„Tedy pane Jožine, jak bych vám to vysvětlil. Ono, tedy, jaksi z lékařského a jaksi z vědeckého hlediska, na to je věda krátká, vy jste byl úplně mrtvej, na to můžu vzít jed. O tom já napíšu odborné pojednání do novin, vy budete ještě slavnej," vychrlil ze sebe doktor a začal rozepínat doktorskou brašnu.

„Tak to prrr, doktorskej," vyhrkl Jožin. Protože vytušil, že doktor

dobře ví, že jeho prestiž utrpěla velkej šrám, a tak si může dovolit ho klidně oslovovat doktorskej. Dřív mu uctivě říkal pane doktore a ještě se při tom servilně uklánìl. Teď je ale všechno jinak. Za to, že z něj, z chlapa zdravýho jak řípa, udělal na dva dny mrtvolu, za to už mu neřekne jinak než doktorskej. A protože už štamprlátka, co s Generálem vypili, mu dodaly na kuráži, pokračoval bodře dál:

„ Nechte si svý nádobíčko pěkně v kufříku. To, že jsem neumřel, to mi může potvrdit klidně i tady Generál. Ten i bez nádobíčka poznal, že když mi chutná kořaličkа, a když mám myšlenky na ženský, tak že jsem živej jako novorozeně." Hned mu ale přišlo divný, že novorozeně by mělo chuť na ženský, a tak se opravil:

„Nebo jako živá voda, nebo co."

„No jo, to ale já jaksi úředně, to já musím," nechtěl se nechat doktorskej.

„ Já vám vystavil úmrtní list, a tak vám teď musím," málem řekl vystavit zas rodnej list, ale zabrzdil se a řekl, „tak to musím všechno zase zrušit."

„Do toho mě netahejte doktorskej. Zrušte si, co chcete, ale mně už dejte pokoj. Já proti vám jako proti chlapovi nic nemám. Ale jako s doktorem jsem s váma skončil. Jeden úmrtní list už vod vás mám a až umřu podruhý, tak mi ho vystaví tady Generál. Von už ví, jak na to. Až nebudu chtít už žádnou kořaličku, tak to budu mrtvej. A i bez fidlátek, co vy nosíte v tý svojí brašně, to Generál pozná. Vod teďka bude muj doktor. Že jo, Generále. A nalej nám tady s doktorskym štamprličku, já si s nim přiťuknu, aby věděl, že se na něj zase tak nezlobim. Dyť je to taky jenom člověk," doplnil Jožin moudře. „ A nalej taky panu faráři, ať se trochu vzpamatuje." A posilněn kořaličkou pokračoval:

„Pane faráři, tak kdy budu mít křtiny, když jsem se dneska znova narodil?" Farář už neměl sílu na odpověď. A tak jen svěsil hlavu a téměř jen pro sebe zamumlal:

„Pane Jožine, vy nám teda dáváte, to je teda mazec."

Generál právě doplnil prázdné skleničky a všechny rozšafně vyzval:

„Tak páni generálové, připijeme na zdraví tady generála Jožina, když má dneska ty narozeniny, že jo." A pak ještě zvolal svůj oblíbený přípitek, který se naučil na vojně:

„Tak teda! K poctě zbraň a lup ho tam." Doktorskej s farářem jako jeden muž halasně zahřímali po Generálovi jako dva poslušní vojíni:

„K poctě zbraň a lup ho tam." Pak se jako praví znalci nejprve zhluboka nadechli, s mohutným záklonem si překlopili do lačného krku vrchovaté panáky, a pak pomalu a dlouze vydechujíc, znalecky pronesli:

„Ta píše." Pak postavili prázdné panáky na kraj stolu, co nejblíž před sebe, aby tím dali nenápadně najevo, že případné repete je ani v nejmenším neurazí.

V hospodě Pod kaštanem, kde se ale už dávno neříká jinak než U Generála, bylo narváno k prasknutí. Generálův syn s manželkou a téměř dospělým vnukem sotva stíhali točit pivo, rozlívat panáky a lovit z pětilitrových

lahví utopence, ohřívat párky, horkou vodou zalívat kafové soupravičky a pobíhat mezi hosty a všechno roznášet. Nikdo nemluvil o ničem jiném, než o tom zázraku, co se stal u Voráčků, a tak to v lokále hučelo jak v úle. Někteří už se tomu jen smáli, jiní ale stále mudrovali. Jestli je to vůbec možný, že Voráček jen tak spal a mrtvej vůbec nebyl. Nebo že mrtvej přece jenom byl a že vstal z mrtvých jako Pan Ježíš. Ale jestli byl živej, tak jak to, že to nepoznal ani pan doktor, ani pan farář. A jak to, že nikdo nepoznal, že nevystydnul. Vždyť každej mrtvej za nějakej čas vystydne a je potom studenej. To se přece tak o mrtvejch i říká, že „ten už je dávno studenej." To voni ho asi, hned jak jako umřel, hned voblíkli do černýho, dokud byl ještě teplej a šlo mu hejbat s rukama. To je nejlepší, oblíknout mrtvýho dokud ještě nejni ztuhlej a hejbou se mu ruce v kloubech. To prej někdy funebráci, když voblíkaj někoho, kdo už je mrtvej moc dlouho, tak mu museji i zlomit ruce, aby je dostaly do kabátu. To ale Voráčkovi nemuseli, ten jim nevystydnul.

Chlapi se předháněli ve špekulacích, jak to asi bylo a jestli je to vůbec možný a s přibývajícíma plůtkama na jejich táckách byly špekulace pořád bláznivější. Tak třeba holič Sýkora, kterýmu se přezdívalo Pomáda a šuškalo se o něm, že je trochu přihřátej, teda jako že je na kluky. Asi proto, že se nikdy nevoženil, a že když mluvil, tak měl hlas jak nastydlá sýkorka - další čistokrevnej. Tak tenhle holič, ten vyrukoval s tím, že von si je jistej, že to byla vod Jožina rafinovaná sebevražda, která se mu nepovedla. Že von se jenom tak schválně zakuckal, ale dopředu měl promyšlený, že pak už bude tak dlouho zadržovat dech, až z toho umře. Prej když mu von, jako Pomáda, vobčas sestřihával fazónu, tak že se mu kolikrát svěřil. Říkával prej:

„Ty Pomádo, já ti řeknu, já bych kolikrát rači nežil". A pořád že vzpomínal na tu svojí Aničku, a že pořád mluvil vo tom, že jednou se s ní určitě potká, a že už se nemůže dočkat. A takže si teda vymyslel, že takhle umře, a že to nikdo nepozná, že to bylo schválně, a že tak potom uvidí tu svou Aničku. Ale že se mu povedlo vod toho zadržovanýho dechu akorát vomdlít a dva dny se neprobudit, ale napořád umřít se mu nepovedlo.

„Ty, Pomádo, ty seš vůl," prohlásil starej Kropáček. Děda vyděšenýho Lojzíka, kterej teď asi mudroval doma s babičkou, a tak už dávno věděl všechno líp, než hospodští mudrcové, co už měli místo mozku chmelovou kaši.

„Ty, Pomádo, copak to je možný? Copak by to někdo dokázal. Nenadechnout se a umřít? Tomu se každej brání, když nemůže dejchat. To by nikdo nevydržel a každej by se nadechnul. To kdyby šlo, tak by se lidi, co chtěj umřít, nemuseli věšet, ale jenom by zadrželi dech a bylo by po nich a nikdo by to nepoznal. A nikdo by pak vo nich neřikal, že jsou to sebevrazi a normálně by je pochovali do hrobu na hřbitově a ne jako sebevrahy za zeď hřbitova."

„Ty jseš najednou ňákej chytrej, Kropáčku," opáčil Pomáda, „já taky řikám, že se mu to nepovedlo. Ale jak to teda bylo, když ne takhle?"

„Ať to bylo, jak to bylo, nějak to bejt muselo, to já uznávám, ale

takovoudle koninu, jako sis vymyslel ty, tak to by nevymyslela ani támhle Pardonka. A že ta je blázen, jak se patří."

Pardonka, seděla hned vedle dveří, na stoličce, co byla jen pro ní a nikdo jí tam nesedával a mumlala si svoje pardon, pardon. Ona byla takovej obecní blázen, kterýho z ní udělalo obrovský neštěstí, který na ní osud přichystal. Bývala to prý náramná krasavice, ale osud už je někdy takovej, a když se rozhodne, že na někoho sešle neradostnej úděl, tak mu krása nejni nic platná. S Pardonkou to bylo tak. Když u nich tenkrát v dědině kvartýrovali vojáci, do jednoho se zamilovala, a když pak vojáci odtáhli na frontu, začala se za nějakej čas kulatit. Sice si poplakala, že tátu ke svýmu děťátku už asi těžko sežene, ale když se jí narodil vokatej kluk jako buk, tak nakonec byla šťastná, že jí zbyla taková vokatá vzpomínka na to krásný milování a ze zlejch lidskejch řečí si nic nedělala a se svým vokáčkem se pyšně projížděla po vsi. Když se pak stalo to neštěstí, říkalo se, že to jí asi uhranula nějaká závistivá stará panna. Osudu se totiž zachtělo bejt krutej, a to je potom všechno marný, tomu se člověk neubrání. Tak jak jí toho krásnýho vokáčka nadělil, tak jí ho zase vzal. Stalo se to tak. Jednou, když si vyšla s kočárkem na promenádu po rynku, procházela kolem domu, u kterýho bylo postavený dřevěný lešení a na něm pracovali zedníci. Když jeden zedník házel druhýmu cihlu, hodil jí ve chvíli, kdy ten se nedíval, a tak cihla prolétla volně kolem něj a spadla dolů na chodník.Rovnou do kočárku a malého vokáčka na místě zabila. Nešťasného zedníka pak uvrhli do žaláře a matka z toho zešílela. Od té doby, ať chodila kudy chodila, stále dokola opakovala:

„Pardon, pardon, pusťte nevinného, provaz, provaz." A pořád dokola:

„Pardon, pardon, pusťte nevinného, provaz, provaz." A tak už dneska nikdo neví, že bývala pohledné děvče a že se jmenovala Rozárka Žížalová. Nikdo už jí neřekne jinak než Pardonka.

V domku u Voráčků zatím Jožin s Generálem, farářem a

doktorskym načali další lahvinku slivovice a jejich hovor byl pořád hlasitější. Jeden druhýho překřikovali a každej už si mumlal to svoje a toho druhýho už neposlouchal. Doktorskej stále srdnatě bojoval o svoji profesionální čest, a tak pořád opakoval, že tohle věda nezná, že to se bude řešit až na akademické půdě a on že to napíše do novin. Farář se zase dovolával Boha a jeho prozřetelnosti, a tak pořád opakoval, co Bůh činí, dobře činí a že Pán si ještě Jožina nepovolal, protože ještě nenadešel jeho čas. Ale protože selskej rozum je selskej rozum a na ten je věda praktická i věda výsostně theologická většinou krátká, Jožin s Generálem už měli ve všem jasno. Střídavě vykřikovali to svoje „k poctě zbraň a lup ho tam" a nakonec se chytli kolem ramen a začali hulákat Zelení hájové. Hulákali a bouchali pěstma do stolu, až se třásla parádní štamprlátka a hrníčky v zasklené almárce. Pěkně rázně a divoce, jak pravý dragouni, když táhli do pole. Bouchali a pod stolem si dupali, pěkně do pochodu. Né jako pohřební muzikanti, který hrajou pomalu, táhle a jako valčík. Bouchali pěkně na dvě, pod stolem si k tomu pochodovali a zpívali:

„Zee-lení-haa-jové-bejva-liste- vy-moje-bejva-liste-mýho-srdce-poo-těše-ní. Ale-už-dlouhej-čas-nesly-šiim-ptáčka-hlas-nao-bloze-seu-dělal-smut-nej-čas- ale-už-dlouhej-čas-nesly-šiim-ptáčka-hlas-nao-bloze-seu-dělal-smut-nej-čas. Když se tetička Boženka vrátila od babičky Kropáčkové, ke které utekla, když je strýc Jožin všechny vyhnal ze stavení, hulákali se strýcem Jožinem a s Generálem už i farář s doktorskym a všichni byli pod vobraz. Proklouzla bez povšimnutí kolem. V pokoji si pak klekla před velký kříž, který měli zavěšený hned vedle postele a sepjala ruce jako k modlitbě. Modlit se ale nemohla. Musela pořád myslet na to, co všechno babičce řekla a co jí na to pak ona odpověděla.

Protože babička Kropáčková nebyla jen stará, ale byla i moudrá, nechala Boženku vyplakat, ale pak jí řekla:

„Boženko, teď už neplač, vždyť plakala jsi už dost a bylo to proto, že tě Jožin opustil. Tak teď, když to všechno není pravda a zase je

všechno při starém, tak se teď směj a raduj se. Teď už brečet nemusíš."

„Já vím," zavzlykala ještě Boženka. Nikdy si nemyslela, že by někdy někomu dokázala povědět o svém trápení, ale protože k babičce Kropáčkovic pociťovala důvěru ještě větší než k panu faráři, když u něj klekávala ve zpovědnici, tak přeci jenom začala, a pak už nebyla k zastavení:

„Babičko, víte, co mě celej život trápí? Já to v sobě nosim jako velkej smutek a křivdu. A já už nemůžu. Já to musim někomu povědět. Já jsem teď, když Jožin umřel, tak já jsem nedokázala myslet na nic jinýho, než na to, že jemu se splnil ten jeho tajnej sen a že se konečně setká s tou svojí Aničkou. A mě vám to tak bolelo a já jsem na něj i po smrti žárlila. Víte, já jsem se cejtila tak špatná. Úplně stejně, jako tenkrát, když mu ta jeho Anička umřela. Tenkrát se to taky ve mně všecko pralo. Cejtila jsem se úplně nejšpatnější na světě, ale nemohla jsem si pomoct. Já jsem si tu její smrt přála. Já vím, jak je to všecko špatný a že mě za to Pán Bůh určitě potrestá. Ale já nechtěla nikomu ublížit. Já jsem chtěla jen to svoje. Bejt šťastná s mužem, kterýho jsem si vysnila. Dyť já toho svýho Jožina milovala už jako malá holka. Už od školy jsem si na něj myslela. A von byl na mě hodnej. Tahával mě za copy a moc hezky se na mě smál. Tak jsem si myslela, že se mu líbim. A myslela si na něj voto víc. Jednou do mě dokonce strčil a já spadla do potoka. A když mě potom musel vytáhnout, abych se neutopila a já jsem bulela, tak mě pohladil a řek mi tak nebul, já myslel, že umíš plavat. Ale pak sed na kolo a ujel. Jen tak. Jako by nic. A já si stejně myslela, že do mě strčil proto, že se mu líbim. Že si na mě myslí, a proto že do mě strčil. A tak jsem si na něj pořád myslela a snila sem vo tom, že se jednou vememe a že spolu budeme žít až do smrti. Vono se to nakonec stalo, ale nejdřív jsem si musela vytrpět to velký trápení. Tenkrát, to už bylo mnohem dýl, to už jsem byla holka na vdávání a pořád jsem myslela jenom na něj. Ostatní klucí mi nadbíhali, ale já jako bych to neviděla. Pořád jsem si jenom myslela, že Jožin jednou příde,

řekne, že mě má rád a že si mě chce vzít. Byla jsem bláhová, a tak když jsem ho tenkrát poprvé viděla, jak se s tou svou Aničkou vede za ruku, tak jsem za nima utíkala až k potoku. Tam, co do mě tenkrát strčil a pak tahal z vody, a pak mě pohladil. Teď ale hladil tu svou Aničku. A já jsem tam stála schovaná za křovím a plakala. Když jsem se pak přikradla trochu blíž, slyšela jsem všechno, co si povídali. Všechny ty krásný slova lásky, který jsem si vždycky přála slyšet. Ale teď, když jsem je slyšela, umírala jsem bolestí. Byla to ta největší bolest, jakou jsem kdy v životě zažila. Vždycky jsem si myslela, že bolí jenom to, když se člověk třeba uhodí, nebo tak. Ale tohle bolelo úplně jinak a mnohem víc. Pálilo mě na prsou a točila se mi hlava. Nemohla jsem dejchat, jak jsem zadržovala vzlyky, abych se neprozradila. Nakonec, když už jsem myslela, že bolestí umřu, otočila jsem se a utíkala domů. Celou cestu jsem utíkala a nahlas vzlykala. Doma jsem pak zalezla k sobě do světnice a na nikoho jsem půl měsíce nepromluvila. I doktora ke mně zavolali, ale nebylo to nic platný. Nemohla jsem nikomu říct, co mi je. Jenom jsem pořád plakala. I když se mě třeba jenom maminka zeptala, jestli nechci něco k jídlu, zavrtěla jsem hlavou a zase se rozplakala. Všechno, všecičko mi přišlo líto."

„Holka nešťastná," pokusila se jí zastavit babička Kropáčkovic, ale bylo to marný. Boženka se musela vypovídat, a tak se nedala.

„Víte, babičko, to všechno jsem přestála. Ale pak, jako by to Pánbů chtěl řídit všecko jináč. Za nějakej čas jsem se trochu vzpamatovala a začala se smiřovat s tím, že osud budu mít holt jinačí. Řekla jsem si, že přece když Jožina tak moc miluju, tak že to musim dokázat a to jeho štěstí mu přát. A nakonec to nějak šlo. Bylo mi pořád moc smutno, ale začala jsem si na svůj úděl zvykat. Pak ale asi po roce, to už se po vsi všude řikalo, že Jožin s Aničkou se budou brát, přišla na mě další trpká zkouška. Všichni zase mluvili o velkým neštěstí. Doktor prej byl u Aničky, a že prej má tuberu. A to všichni věděli, že ta se vyléčit nedá, a že prej Anička určitě umře. A pro mě začalo to velký trápení znova. Pořád jsem si řikala, že jaký je to obrovský neštěstí. Ale nemohla jsem

si pomoct. Pro mě začala svítat nová naděje. Nedokázala jsem se svěřit ani panu farářovi. Tak moc jsem se styděla za svoje hříšný myšlenky. Pořád jsem si říkala, že mě Pánbů potrestá. Ale nemohla jsem jinak. Babičko! Já jsem si tu její smrt dovopravdy přála!" Boženka to vykřikla, jako by sama sebe chtěla obvinit před celým světem. Před nějakým tribunálem, který jí teď bude soudit. Už ale neplakala. Zůstala klidná. Jako by z ní všechno to trápení najednou spadlo. Jako zločinec, kterýho tíží svědomí. Pořád se bojí, že jednou ho chytěj. Ale když ho pak chytěj, tak je najednou vlastně rád. Už je chycenej. Teď už bude jenom potrestanej. A to je jistý. Nejhorší je ta nejistota, jestli ho chytěj, anebo ne. Chce, aby ho nechytili, ale už nechce žít se špatnym svědomim. A tak, když ho pak chytěj, tak je vlastně rád."

Babička Kropáčková znova řekla:

„Holka nešťastná," ale Boženka pokračovala dál:

„Já jsem to nikdy nikomu neřekla. Ale celej život se s tim trápim. Ale řekněte, copak já jsem jenom ta špatná? Vždyť já jsem byla jenom zamilovaná. A Jožin se se mnou špatně neměl. Já se vo něj celej život starala. Děti jsem mu dala. A o tom mojom špatnym svědomí, o tom se von nikdy nedozvěděl. To jsem si nosila jako kříž sama v sobě."

Babička pohladila Boženku po ruce a konejšivě řekla:

„Já vím, Boženko. Je to moc těžký a za svou lásku si draze zaplatila. Ale nikdo tě nesoudí. Ty si byla jen nešťastná a za to přece nemůžeš."

„ Já vim. Vim, že mě nikdo nesoudí. To udělá až ten nahoře a snad ke mně bude milosrdnej. Ale víte, mě celej život netrápila jenom nějaká moje vina. Mě trápila celej život taková divná lítost. Von Jožin, von byl na mně vždycky hodnej. To von je dobrák. Von by mouše neublížil. Ale já. Já jsem se vždycky trápila, že von mě nemá dovopravdy rád. Že je na mě jen hodnej. A to je málo. Ženská potřebuje víc. Kdyby byl rači někdy i trochu zlej. Ale pak. Pak aby mě dovopravdy miloval. Aby když mě pak sevře v náručí, aby to bylo poznat, že mě má rád. Bejt hodnej je málo. Von, i když mi třeba řikal něco hezkýho, tak já jsem pořád věděla, že to ve skutečnosti říká tý svý Aničce, a bylo mi to pořád líto.

A to byl ten muj trest, kterej na mě Pánbů seslal za ty moje hříšný myšlenky. To mě celej život trápí. A proto jsem i teď tak nešťastná, že ty hříšný myšlenky mám pořád."

Boženka konečně zmlkla a v místnosti bylo ticho jako v hrobě. Pak babička Kropáčkovic tiše řekla:

„To je moc těžký, Boženko. Takovej život sis vybrala a takovej si ho měla. Teď už se na tom nedá nic změnit. Pánbů to tak chtěl a muselo to tak bejt. Tak jako teď zase chtěl, aby ti Jožin ještě neumřel. Já vím, že tě to všechno moc trápilo a trápí pořád. Ale von život nejni jenom samý trápení, stejně jako nejni jenom samý to dobrý. Sama si řikala, že si dala Jožinovi děti. A to je přece velká radost. To ti zase Pánbů přisoudil to dobrý. Tak už teď přestaň. A mysli hlavně na to dobrý, co ti život dal. A smiř se i s tim zlym. Vono smíření se s osudem, to je moc důležitá věc. Vo tom by ti bejval pověděl právě pan farář, kdyby ses mu byla svěřila. Třeba to všechno má bejt teď tak, že Jožin se teď jako znova narodil. A teď si bude vážit toho, co má. A třeba ti to všecko ještě vynahradí. Na tu svou Aničku, to von určitě nezapomene. Tim se neutěšuj. Ale třeba teď najde ve svym srdci víc místa i pro tebe. Nezapomeň, že ta jeho Anička, ta na tom je hůř. Tý Pánbů nedopřál prožít spokojenej život a dát milovanýmu mužovi děti. On vlastně Pánbů to všechno, co tý jeho Aničce vzal, tak to dal tobě a tys to všechno žila místo ní. Musíš věřit, že Jožin má tak velký srdce, že se do něj vejdete obě. A že ještě než si ho Pánbů veme napořád, že spolu prožijete ještě kus šťastnýho života. Víš, Boženko, vono jestli je nějaký nebe, kde se jednou všichni máme sejít, tak to se tam setkáš i s tou jeho Aničkou. A já, jak se tak na to dívám, tak si myslím, že ona ti vlastně ublížila jenom tim, že někdy žila. Ona ani nevěděla, že ty ho miluješ. A koneckonců, nevěděl to ani on. Vždyť ty sis na něj jenom myslela, ale nikdy si mu to neřekla. Takže ty se celej život hněváš na někoho úplně nevinnýho. A to je, Boženko, moc špatně. Hlavně pro tebe. Protože se trápíš a užíráš pro něco, co vlastně ani není. A nikdy vlastně ani nebylo. Věř mi, starý bábě. Já to s tebou myslim dobře. A teď už

běž a opatruj tě Pán Bůh." Boženka zůstala sedět bez hnutí, a tak, jak se jí nejdřív ulevilo, tak jí teď zas začalo bejt těžko. Pomalu se zvedla a odcházela. Pochopila, jak velká je to pravda. To všechno, co jí babička řekla a začala se stydět.

V hospodě U Generála to stále hučelo jak v úle. Všichni dál mudrovali a vymýšleli stále větší nesmysly a předháněli se, kdo vyřeší tu záhadu. Pardonka u dveří dál vykřikovala svý pardon, pardon a plůtky na táckách byly stále delší.

Když se otevřely dveře a dovnitř strčil hlavu Generál, začala hospoda utichat, jako když spadne řemen z rozběhnutýho katru a zmlkla i Pardonka. Za Generálem vešel se sklopenou hlavou pan farář a za ním s hlavou ještě sklopenější, vešel doktorskej. Pak byla chvíli pauza, protože Jožin přece jenom sbíral trochu odvahu. Ale když vešel i on, bylo už v lokále ticho, jak v prázdnym kostele před půlnocí. Zastavil se hned u dveří a rozhlídnul se kolem. Oči všech na něj hleděly s údivem a někteří hleděli i se strachem. Vždyť přece prve byl ještě mrtvej a teď si příde do hospody, jakoby nic. Trvalo to jen chvilku, to mrazivé ticho, které se nikdo neodvažoval přerušit. Nikdo nevěděl, co se v takovouhle chvíli vlastně patří. Jak se maji chovat, když do hospody přijde nebožtík. Rady si ale věděl Generál. Byl už notně pod parou, a tak se plácnul oběma rukama do stehen, vysunul bradu směrem do lokálu a rozeřval se na celou hospodu. „Co vejráte, vy generálové. To jste ještě neviděli vobživlou mrtvolu?" Ještě chvíli bylo kostelový ticho, ale pak všichni vybuchli jak přetopenej kotel. Jeden druhýho překřikovali jako makléři na burze. Někdo křičel, ať žije Jožin, někdo nazdar kamaráde, někdo hurá, někdo sláva a někdo ať žije nebožtík. Vyhrnuli se od stolů, plácali Jožina po zádech, podávali mu ruce a všichní ho zvali, ať si k nim přisedne. Jožin byl najednou hrdina. Vždyť takováhle událost, to jen tak někdo nezažil, vo tom se bude vykládat několik pokolení. Jožin tam stál jak u vytržení a oči mu začaly dojetím vlhnout. Byl dojatej, protože se mu najednou zdálo, že všichni

mají radost, že ještě neumřel, a že to je proto, že ho měli všichni moc rádi.

Za chvíli už ale seděl v čele nejdelšího stolu jako nějakej monarcha. Po boku mu usadili z jedný strany pana faráře a z druhý strany doktorskýho s Generálem. Chlapi od ostatních stolů si snesli židle dokola a pak všichni začali zase pomalu utichat, jako když v divadle se zhasnou světla a lidi čekaj, až se zvedne opona. Všichni hleděli v úctě na Jožina a napjatě očekávali, co jim poví. Když už bylo dlouho ticho a Jožin pořád nic, holič Pomáda to nevydržel a vyhrknul:

„Jožine, tak povídej."

„A co mám jako povídat, já nevim," zamumlal Jožin v rozpacích.

„No všechno," nedal se odbejt Pomáda, „jaký to tam je?" A ukázal nahoru stejně jako prve Generál.

Jožin si ani teď nevěděl rady. Horečně přemýšlel, co má odpovědět a najednou měl pocit, že když ho všichní prve tak vítali, až mu tím vehnali slzy do očí, tak že jim přece musí něco říct. Že je přece nemůže jen tak odbejt a říct jim, že nic neví. Kromě toho se mu začalo líbit, že je tak důležitej, a že si ho všichní tak vážej. Pořád sice nevěděl, co jim vlastně řekne, ale nakonec přimhouřil důležitě oči a do hrobového ticha začal:

„Mno, jak bych vám to jenom řek. To nejni tak jednoduchý. To jsou nadpozemský věci a vo těch se nedá jen tak tlachat v hospodě. To bych se musel nejdřív poradit tady s panem farářem, jestli se to vůbec smí." Vykroutil se Jožin na nějakou chvíli z odpovědi. Ticho teď bylo ještě hrobovější a všichni teď s pootevřenýma klapačkama zírali na nešťastného faráře. Faráři jsou študovaný lidi a jejich slovo mělo vždycky velkou váhu. Proto se nikdo neodvážil ani muknout a všichni čekali, co pan farář řekne. Ten byl v koncích, stejně jako Jožin, ale i on zažíval v čele stolu zvláštní pocit odpovědnosti, a tak horečně přemýšlel, jak promluvit a přitom nic neříct. Začal svou řeč stejně jako Jožin, aniž by věděl, co vlastně řekne. Poněkud nepatřičně se uchýlil k oslovení, na které byl zvyklý z kazatelny a začal:

„Drazí věřící, on tady pan Jožin, on má pravdu. Nadpozemské věci, to je vážná věc. To i já se budu muset poradit s panem biskupem a potom, v kostele při kázání, potom vám to všechno povím." Cítil, že se zaplétá a že slibuje něco, co možná nebude moci splnit a tak aby získal čas a všechno si to mohl ještě promyslet, rafinovaně přehrál pozornost k doktorovi. Otočil se na něj a zeptal se:

„Co vy si o tom myslíte, pane doktore? Je pro to nějaké vědecké vysvětlení?" Ani doktorskej v mazanosti za panem farářem nezaostal a bez mrknutí oka oznámil zkoprnělým sousedům:

„To všechno se dočtete v novinách, to všechno já sepíšu." Slivovička, kterou prve vypili, mu vedla jazyk, a tak pokračoval s neskrývanou pýchou:

„K tomu se budou vyjadřovat světové kapacity, to se nestává každý den. To já všechno sepíšu a naše dědina, ale hlavně tady pan Jožin, všichni budou slavný."

Farářovi i Jožinovi se trochu ulevilo, že doktorskej klesl významně hlasem a že je snad alespoň pro teď celá věc uzavřená. Jenže byl tu ještě Generál, který s nima seděl v čele stolu a tvářil se jak konšel. Ten si chtěl taky svou důležitost náležitě vychutnat. Já sem přece hospodskej, řekl si, a těm to taky přece pálí. Možná trochu jinak, než pánum farářům a doktorskejm, ale pálí jim to taky. A tak se postavil, aby dodal svejm slovům na vážnosti a bez mrknutí oka pronesl:

„Jenže na něco ste zapomněli, páni generálové." Ale pivečko, kterým notně zalejval vypitou slivovičku, mu podlomilo nohy, a tak se zase svalil zpátky do židle. Stejně nevěděl, na co že vlastně zapomněli. Ale protože chtěl bejt důležitej za každou cenu, musel ještě něco dodat. A tak se znova postavil a tentokrát ho rovnováha už nezradila a nezradila ho ani zásoba jim vymýšlené hospodské hantýrky:

„Povídám, vy generálové, že ste na něco zapomněli! A tak k poctě zbraň! A lup ho tam! Vy generálové." A znovu se svalil do židle jak pytel votrub. Pak se postavil do třetice a zavelel muzikantům:

„A kdo tady bude hrát? Když je tady takováhle sranda, tak se musí

hrát! A jedem, pěkně na dvě, Zelení hájové!"

A tady už můžu své vyprávění skončit. V hospodě se hrálo až do rána. Druhej den chodilo půl vesnice s ručníkama na hlavě. Ještě nějakej čas se o všem ve vsi a nejbližším okolí povídalo a to bylo všechno. Pan farář se biskupa buď na nic nezeptal, anebo se od něj nic nedozvěděl. Doktorskej do novin nic nenapsal, anebo mu to neotiskli.

Strýc Jožin žil spokojeně s trápící se Boženkou ještě dlouhých deset roků. Pak, když umřel už nadobro a ne jenom tak nanečisto, pochovali ho pod jeho milovanou břízu, vedle tý jeho milovaný Aničky a jeho roztoužená dušička se rozlétla za Aničkou do nebíčka.

A tak už jenom zbývá, aby zazvonil zvonec, protože pohádky je konec.

Nedopsaný blues

Rozhodnuto. Nadešel čas, utkat se s osudem, řekl si Láďa, když v pravé poledne z nedávno blankytné oblohy začalo lít jako z konve. Stál uprostřed náměstí ve slavnostním obleku, s kytkou v ruce a jedinou jeho obranou byla závist, kterou pociťoval ke kolemjdoucím, co měli deštník. Je to osud? pomyslel si. Osud, který mě k čemusi nabádá? Který mě před čímsi varuje? Je to varovně zdvižený prst prozřetelnosti? Je to pobídka, že teď je čas, teď je třeba se vzepřít a neohroženě vykročit za štěstím? Anebo je to memento co křičí:

„Člověče, utíkej! Odhoď kytku, vyhrň si límec a utíkej! Zachraň alespoň holý život! Tam naproti zívá náruč pasáže! Tak se rozběhni a utíkej! Ještě není pozdě!"

To mu běželo hlavou, když tam tak stál a nechal se bičovat přívaly vody, řinoucími se z rozezleného nebe. Strašně moc se mu chtělo utéct. Někam hodně daleko, kde už nikdy nepotká živou duši. Přitom měl nohy jako z olova. Nevnímal déšť. Nepřemýšlel o tom, že vypadá jako blázen. Uprostřed náměstí. V obleku a s kytkou v ruce. Nevěděl, co po něm osud vlastně chce? Co se mu to snaží naznačit? Hrozně moc chtěl utéct, ale hrozně moc chtěl taky zůstat. Hrozně moc si přál, aby se nebe znovu rozjasnilo a aby od zívající pasáže neviditelné ruce rozprostřely červený koberec a po něm aby se rozeběhla štíhlá, vnadná dívka ve světle modrých šatech s leskle černými, rozevlátými vlasy. Už z dálky cítil, jak voní po rozkvetlé louce. Do očí ho píchaly odlesky bělostných perliček obkroužených světle červenou růží. Zřetelně slyšel její šťastný smích. A pak se zatočil celý svět, když se zastavila těsně před ním. Tak blizoučko, že cítil její voňavý dech, když tiše zašeptala:

„Ládíčku, má lásko."

„Pane," ozvalo se za ním plaše, „jste to vy?"

Tichý hlas se vůbec nepodobal milostnému vydechnutí, které mu stále ještě oblažovalo mysl. Chvíli se rozhodoval, ale pak se otočil a vyhrkl:

„Ano……. Totiž, ne…… Totiž, já nevím "

„Já jsem Kovandová, psal jste mi dopis." Řekla stále ještě tiše, zahleděla se mu dlouze do očí a napřáhla k němu ruku. Pomalu její ruku uchopil a s výrazem člověka, který byl právě násilím vytržen ze snu, řekl:

„Ládíček……teda Havránek…….Láďa Havránek."

„To je hezké."

„Co jako? Co je hezké?" vykoktal nejistě.

„No, že jste Ládíček."

„Promiňte, na něco jsem myslel a to mi jen tak vyklouzlo."

„Nevadí. Ale je to hezké."

„Víte, myslel jsem právě na vnoučka, je to taky Ládíček, po dědovi," řekl trochu zbrkle a viditelně se začervenal.

„To je také hezké," řekla už po třetí, ale naštěstí dodala, „myslím to, že jste myslel na vnoučka, já mám děti také moc ráda."

„Hmmm," řekl jenom, ale pak si uvědomil, že už přestalo pršet a to se mu hodilo, aby dodal:

„Hrozná přeháňka. Rozpršelo se z ničeho nic a já jsem si zapomněl deštník." Při slově, zapomněl, se chtěl poplácat po kapsách, jako že něco hledá a uvědomil si, že v ruce drží kytku:

„Jejda, to je pro vás, málem bych zapomněl."

„Děkuji, to je od vás hezké."

„To je zvláštní."

„Co je zvláštní?"

„Že se vám zdá všechno hezké."

„Promiňte, jsem trochu na rozpacích. Je to něco zvláštního. Ještě nikdy jsem takhle….. Setkat se s neznámým mužem……Takhle uprostřed náměstí……Je to takové "

„Hezké," řekl místo ní a oba se rozesmáli.

„Lavičky budou jistě mokré, nedáme si třeba někde kávu?"

„Kávu? Proč ne?"

Posadili se venku, do předzahrádky na malém dřevěném podiu. Pod

deštník do rákosových křesílek. Bylo tam příjemně a měli výhled na celé náměstí. Chvíli mlčeli, když se Láďa osmělil:

„Neřekla jste mi své jméno."

„Řekla. Jsem Kovandová."

„To ano. Ale jak dál?"

„No, když o vás vím, že vy jste Ládíček," řekla trochu ironicky, „tak to vám své jméno musím taky prozradit. Ale mně se moc nelíbí. Já bych radši jiné. Ale co se dá dělat. Jméno si člověk nevybírá. I když někdy to zní jako rafinovaná rodičovská pomsta nechtěnému dítěti."

„Proboha, vy mě lekáte. Snad to nebude tak zlé?"

„To ne, ještě to ujde," řekla se smíchem:

„ Jsem Květoslava. Takže přátelé mi říkají Květa a někteří Slávka. A ti, co mně mají hodně rádi, tak ti mi říkají Květuško."

„Teď jsem trochu v úzkých. Známe se jen pár minut, zatím nevím, jestli byste stála o to, abych byl vaším přítelem? Tak to udělám šalamounsky. Oplatím vám vaší jemnou ironii a budu vám říkat Květuško. Ale jestli chcete, můžu pro vás nějaké jméno vymyslet, když nejste spokojená s tím svým. Možná, že bych to dokázal."

„Opravdu? Tak to bych byla zvědavá. Zkuste to. Třeba se mi bude líbit a začnu ho používat."

„No tak dobrá. Chvíli budu přemýšlet. Co takhle…….? Květ'ule."

„Tak to se vám teda povedlo. Takhle mi zkazit náladu. Tak mi říkal můj bejvalej, když mě chtěl naštvat. Ještě teď mám husí kůži."

„Tak to mě mrzí, to se omlouvám. Ale nezoufejte, já se polepším. Myslím, že vím přesně, jak bych vám říkal, kdybych byl víc, než váš přítel. Kdybychom si byli hodně blízcí, a vy jste mi to dovolila. Teď se ale trochu stydím. Známe se jenom pár minut. Asi vám to neřeknu."

„Ne, to už teď musíte. Ať je to co je to, já vám to dovoluju," rozesmála se šťastně jako dítě.

„Tak dobrá. Kdybych já vás měl rád, tak bych vám říkal…….. Květinko, anebo, ještě hezčeji, říkal bych vám……. Kvítečku. Ano, ty můj Kvítečku."

„Ne, opravdu? Ale to je vážně moc…."

„Hezké?" dopověděl za ní a opět se oba rozesmáli.

„Promiňte," přerušil je číšník, „budete si ještě něco přát?"

Květa požádala o dvě deci vína. Láďa se chvíli ošíval, ale pak řekl:

„Mám také rád víno, mohu se připojit? Máte raději bílé, nebo červené?"

„Červené, to mám raději."

„Prosím sedmičku červeného, ale nějaké dobré."

„Mohu vám nabídnout moravské víno, frankovečku v pozdním sběru, ročník 2000," pomazlil se číšník s názvem vína, aby dal najevo, že je mužem na svém místě.

„To by šlo," odvětil Láďa trochu ležérně a také se zatvářil důležitě.

„Já se ve víně moc nevyznám, ale piju ho moc ráda."

„Já také nejsem velký znalec. Ale mám přítele, ten ví o víně docela hodně a od něj jsem načerpal nějaké rozumy. Tak třeba právě to, že v restauracích není dobré si dávat rozlévaná vína. Proto jsem se k vám přidal a objednal celou sedmičku. Prý když si dáte jenom dvojku vína, není možné si ověřit, co vám číšník vlastně nalil, za druhé vám nalije víno z lahve, která může být otevřená a nedbale zašpuntovaná už několik dní. Nehledě k tomu, že láhev bývá uložena někdy i v ledničce s potravinami a pak je víno cítit vším možným, je také špatně vychlazené a já nevím co všechno ještě, ale není prý to dobré."

„A pak že nejste znalec. To já jsem proti vám úplný neználek. Budu vypadat asi hloupě, ale víte, co já taky nevím? Proč se říká vínu, že je suché, když je přece mokré a taky nevím, co je to ten pozdní sběr."

„Někdy si na to uděláme čas a já vám to všechno povím. Není to vůbec nic tajemného, ale vysvětlení by chvíli zabralo. Ne, že by povídání o víně bylo nepříjemné, ale pojďme si povídat něco ještě hezčího. Povězte mi něco o sobě."

„A co byste chtěl vědět, Ládíčku?" utrousila šibalsky.

Láďa sklopil oči a zatvářil se smutně. Květa pochopila a tak rychle řekla:

„Promiňte, jsem asi trochu prostořeká. To víno už mi asi trochu stoupá do hlavy."

„To nic. Pojďme si tedy povídat o tom, proč jsme se sešli. Ten váš text mě opravdu moc zaujal. Moc rád bych si ho přečetl celý," řekl Láďa stále ještě chladně.

„Takže se zlobíte, to jsem nechtěla. Opravdu se omlouvám."

„Ne, to nic. Já vážně nejsem urážlivej. Ale, víte, u chlapa to je možná divný, ale mně se moje jméno taky nelíbí. Přitom je úplně normální a obyčejný - když se tedy neříká dospělému chlapovi zdrobněle, to mě vždycky trochu rozhodí. Ale jmenuje se tak spousta slavných lidí. Třeba Láďa Kerndl, toho mám moc rád, to je pro mě zpívající Bůh. Anebo třeba Láďa Štaidl. Toho jsem sice vždycky považoval víc za manažera, než za umělce, ale uměl se obklopit tím nejlepším, co u nás kdy hrálo a to je taky velký umění. Být dobrý organizátor a dát dohromady takový orchestr. A byl taky kdysi hodně slavný. Teď už je o něm slyšet jenom v souvislosti s aférama té jeho bývalé, co je úplně nemožná."

„Myslíte tu?"

„Jo, myslím. Myslím tu. Ale ještě mě napadlo – v souvislosti s tím Láďou Štaidlem – ono je vlastně hodně slavných kapelníků, které jsem nikdy neslyšel na nic hrát. Lidé ani nevědí, na jaký hrávali nástroj před tím, než začali „jenom" dirigovat. Třeba Gustav Brom, nebo Karel Vlach a jaký měli orchestry, byli tak slavný, že ty jejich orchestry hrajou dál i po jejich smrti. Ujali se jich noví kapelníci, ale hrajou dál pod jménem svých zakladatelů. Myslím, že oba, jak Vlach, tak Brom, hrávali původně na saxofon, ale myslím taky, že to ví málokdo. Přesto, že si jich hrozně moc vážím, tak úplně vodvázanej jsem ale z těch kapelníků, co si stoupnou před svůj orchestr, popadnou trubku nebo klarinet, anebo seděj u piana a jsou u toho svýho nástroje nejlepší ze všech. Třeba jak hrával takovej Armstrong, nebo Peterson, anebo u nás jak hrával Karel Krautgartner, anebo jak válí Ferda Havlík, a co teprve Slováček."

„ Mluvíte mi z duše, málem bych řekla, že je to hezké, ale musím si

dávat pozor. Zdá se, že co se týče hudebního vkusu, jsme si blízcí. To by naše spolupráce mohla být plodná."

„Já o tom nepochybuji, jestli všechny vaše texty mají takový náboj, jako ukázka kterou jste otiskla na internetu……. Tak to už se nemůžu dočkat, až se s tím poperu. Doufám, že na to budu stačit a že vás nezklamu. Pár věcí už jsem sice složil, ale na druhou stranu, nejsem profík."

„Ani já nejsem profík a je víc než jisté, že ani nikdy nebudu, ale třeba napíšeme pár hezkých písniček a budeme z toho mít radost. Napíšeme si je sice jenom sami pro sebe, a hlavní bude ta radost. Takový ten hezký pocit, když to vzniká. Já vám když se snažím něco napsat, tak já u toho prožívám tak silné pocity. Třeba si připadám neskutečně neschopná a pitomá a úplně se za to nenávidím. A pak, když se mi povede pár rýmů, tak jsem potom neskutečně šťastná. To si potom maluju svět hned na modro, zdá se mi, že píšu božsky jako Jiřina Fikejzová, málem už si představuju, jak se ukláním před vyprodanou Lucernou, ale pak se zase zaseknu, nemůžu s tím hnout a zase se nenávidím."

„Tak teď to řeknu já za vás – to je hezké. Ale netrapte mě už. Opravdu se nemůžu dočkat, jak je to celé, mám už dokonce v hlavě nějaký nápad a potřebuju vědět, jestli to půjde použít." Květa najednou znejistěla a trochu se začervenala. Pak řekla se sklopenou hlavou:

„Víte, tak já se vám teda přiznám. Ono to dál není. Teda zatím." Pak se na Láďu zase podívala a s rozšířenýma očima, jak to dělávají ženy, když se chtějí milovat, anebo když se chtějí hádat, začala najednou ze sebe sypat trochu zbrkle:

„Já to mám v hlavě, vím, co chci, ale nechci to pokazit. Nechci to uspěchat. Už několikrát jsem měla ty správné rýmy. Napadnou mě třeba v noci, když nemůžu spát. Ale ráno se mi to pak už zase nelíbí. Když si to jen představuju, tak se mi to zdá dobré, ale pak to napíšu a přijde mi to hloupé. Takové kostrbaté a vyumělkované. Já bych ale chtěla, aby to bylo takové syrové. Rozumíte? Tak jak psával třeba

Kainar. No uznejte, ten rým ve Stříhali dohola, takovej ten – teď nevím přesně, jak to tam bylo - jak se tam někdo zasmál a on pak napsal, že ono to zaznělo, jako kus masa, když upadne na zem. Takhle nějak bych to chtěla. Má to být přece blues. A tak to nemůže být o lásce. Blues o lásce snad ani žádný neznám. O lásce se píšou jenom takový cajdáky a skoro vždycky to pak vypadá, že to napsal nějakej puberťák. I když to napíše dědek nad hrobem. Ale blues musí mí hloubku. Z toho musí čišet životní pravda, anebo velkej splín. Musí se tam vzpomínat na těžký dětství. Musí to bejt vo sirotkách, vo utrápenejch mámách. Rozumíte? Zkrátka krev, pot, a slzy. Chápete? Já sice neumím téměř anglicky, ale když slyším černochy, jak zpívají blues, tak já, i když jim vůbec nerozumím, tak já vím, možná že spíš cítím, ale to je jedno, já jim prostě rozumím."

Opět se začal zvedat trochu vítr a zdálo se, že se blíží další přeháňka. Květa pochopila, že dál už mluvit nemá. Láďa nepřítomně hleděl před sebe. Díval se na ženu před sebou, jako kdyby byla ze skla a bylo na něm vidět zklamání. Hleděl jí do tváře, ale téměř nic neviděl. Oči mu zabloudily napříč náměstím do zívající pasáže a on si zase začal představovat červený koberec a tančícím krokem pádící dívku, která má jen jedinou touhu. Vroucně ho obejmout a šeptat mu dychtivá vyznání.

„Zlobíte se?" zašeptala Květa. „Mám odejít?"

„Ne, to ne. To, ne…… máme ještě spoustu vína. A moc hezky se s vámi povídá. Přiznám se, že je to trochu podraz." Řekl to ale s úsměvem a tak Květa věděla, že jí to projde. „Ale…," Láďa chtěl pokračovat, ale nějak nemohl. Dlouze se na Květu díval a přemýšlel, jestli proti němu sedí bezelstná, upřímná ženská, která i něco umí, anebo poblázněný snílek, co by sice hrozně rád, ale jenom ve svých představách, ale skutek jaksi utek. Vzpomněl si na malíře Komárka. Nedávno se mu dostala do ruky jeho Moje cesta od kolébky ke krematoriu a ten tohle vystihl moc hezky a to v jedné jediné větě. Napsal, že – on by každej chtěl bejt Van Gogh, ale ucho aby si za něj

uříznul někdo jinej. Láďa na tuhle větu od té doby často myslel. Docela mu pomáhala zahánět lenost. Když se pral s nějakým kouskem melodie a donekonečna hledal ten správný akord, tak když už to chtěl vzdát, vzpomněl si na Komárka a pak většinou vydržel. Květa uhádla, o čem Láďa asi přemýšlí a nechala ho být. Trpělivě snášela jeho nepřítomný pohled a říkala si – jen si mudruj, chlapečku, já se z tebe nezblázním. Však já jsem z té tvojí muziky taky zatím neslyšela ani tón. Co když ani pořádný blues vůbec napsat neumíš? Zatím vím z tvé odpovědi na moji ukázku na internetu, jen že taky tak trochu tvoříš a že by si rád a bla, bla, bla. Ale blues, to už je muzika, to už musíš něco umět, tak se nedělej, nekoukej se skrz mě kamsi do neznáma a konečně se vymáčkni. Láďa dál pokračoval ve svém rozjímání a říkal si – tak se mi ta moje vysněná představa pěkně hroutí. Rozevláté černé vlasy a víla běžící po červeném koberci se nekonala. A místo zkušené textařky - začátečnice a možná, že i lhářka. Není toho moc, co se s tím dá dělat. Zkrátka a dobře, zeptám se jí, jestli mi může ukázat nějaké další texty.Jestli žádné nemá a všechno si jen vymyslela. Popřeju jí hodně štěstí a šmytec.

„Květuško?" oslovil jí Láďa schválně trochu posměšně a jakoby svrchu. Jako někdo, kdo si je najednou vědom určité převahy. Jako kdyby mluvil k děcku, které se chystá pokárat. „Můžu se zeptat na rovinu? Máte ještě nějaké jiné texty a mohl bych je vidět?"

V očích Květy to nepěkně zajiskřilo, přimhouřila výhružně oči a její hlas byl pohrdavě chladný:

„Milý Ládíčku," oplatila mu stejnou mincí, „já jsem se vám omluvila a taky jsem vám vše vysvětlila. To, že chci napsat blues, na kterém mi záleží, to ještě neznamená, že jsem lhářka, anebo nějaká podvodnice. Jiné texty samozřejmě mám, ale na to je ještě čas, zatím totiž nevím, jakej jste vlastně skladatel. Možná, až si poslechnu něco z vaší tvorby, pak možná vám svý texty ukážu a možná taky ne. Možná, že i vy, až si přečtete další ukázku z mé tvorby, možná už o to další nebudete stát. To je riziko, který podstupujeme oba. A jestli vám je líto, že jste sem

jel takovou dálku a chcete naši spolupráci ukončit ještě dřív, než začala, tak vám přidám na cestu a prosím, bude konec" vysypala ze sebe Květa naštvaně a dál se tvářila jak do kouta zahnaná tygřice.

Láďa neodpověděl a v hlavě měl pořádnej zmatek. Nechtěl se vůbec hádat. Kvůli tomu nejel přes půl republiky, aby se teď hádal. Ještě k tomu se ženskou, o které si tajně představoval, že mu změní život. Že se konečně zamiluje a tak skoncuje se všema příležitostnejma vztahama na jednu noc. Toho už měl plný zuby a tahle ženská mu měla změnit svět. Vlastně k tomu neměl důvod, dělat si nějaké jiné naděje, než že najde dobrou textařku a bude pak moct skládat písničky. Nějak ale od té doby, co narazil na její nabídku na internetu, nemohl udržet fantazii na uzdě a pořád myslel na to, že určitě bude svobodná, tedy spíš rozvedená, anebo vdova a že bude krásná. Že se do sebe zamilujou a bude to jak v románu. Láska až za hrob. A teď, nejen že není nijak moc krásná, ale hádají se dřív, než si mohli začít tykat. Chvíli přemýšlel, jestli se nemá odporoučet a odejít takzvaně středem. Hrdej, uraženej a znevážený umělec, co se přeci nezahodí jen tak s někým. Ale zároveň nechtěl, aby vypadal jako urážlivka. Právo na to být naštvanej asi trochu měl, protože opravdu jel tři sta kilometrů proto, aby dostal text na písničku a aby začal spolupracovat s textařkou, která umí psát tak, jak on si to představuje. A teď zjistí, že to třeba je všechno úplně jinak, že tak trochu možná přecenila své síly a že když jde do tuhýho, tak neví co dál. Ale když se na to podívá poctivě, je tu jeden nezanedbatelnej fakt. A sice, že ho tahle ženská začíná jak se patří rajcovat. Není to sice žádná krasavice z plejboje, ale je na ní něco hezkýho. Ještě neví co, ale pořád ho to nutí si ji prohlížet. Jako když pijete dobré víno a sotva položíte sklenku na stůl, chce se vám jí zvednout a napít se znovu. Ale hlavně je fakt, že ten začátek toho jejího blues, se mu zatraceně líbí. Ta jedna sloka, kterou má

k dispozici, je určitě zajímavá a určitě by se s tím dalo pracovat. Aniž si to uvědomil, začal si klepat prstama o stůl a začal si broukat.

Čtyři těžký líný doby unaveně šlapou
Po chodníku z černobílejch kostek tiše klapou
Modrým světlem od měsíce v kalužích si plavou
V extázi jak milenci nazí hledaj pravdu svatou

Dál to ale nevěděl. Víc toho Květa nenapsala a prve se mu přiznala, že toho – zatím, ani víc nemá. Jenže ona, když dobroukal, najednou začala broukat místo něj.

Blues
Všude zní blues
Černobílý, uplakaný, utrápený blues Blues
Všude zní blues
O štěstí, co z neštěstí se musí narodit
O chlapech, co pláčou zlostí, když nesmí marodit Blues
Všude zní blues
Černý blues o černý duši, co přeslechnout se nedá O katanu v černé kápi, co meč nad hlavu zvedá Blues
Všude zní blues
O očích, co z černé tváře černě na svět hledí O dětech, co o bolesti svojí mamy vědí

„No a dál už zase nevím. To mě teďka napadlo, když jsem vás slyšela si broukat," řekla Květa jakoby nic, a tygřice byla tatam. Dívala se úplně nepřítomně a mluvila tak trochu jako pro sebe, byla úplně sama a ještě horečně přemýšlela jak s textem dál a dívala se skrz skleněného Láďu kamsi do neznáma. Chvíli bylo ticho a pak Láďa řekl:

„To by šlo, to by byl dobrej refrén a pak by se to zase vrátilo do další sloky a stejný melodie jako ten začátek."

„No, to je přece jasný," téměř mu odsekla Květa, která byla stále ještě jako v extázi, „to schéma je mi jasný, ale teď musím dát dohromady zase další sloku, která s tím bude šlapat dohromady.

A musím si to, co jsem prve broukala, rychle někam napsat a pak si to po sobě desetkrát přečíst a ještě to učesat. Bylo to spontánní, což bejvá většinou nejlepší, ale ještě to není definitivní." Popadla kabelku, kterou měla pověšenou na opěradle křesílka a začala se v ní zbrkle přehrabovat:

„Sakra, kde mám tu tužku a zápisník. Jestli to zapomenu, tak se můžu jít picnout. Už se mi to pomalu ztrácí." Dvakrát s kabelkou zatřásla jak se zlobivým spratkem, pak jí otočila dnem vzhůru a celý obsah vysypala na stůl. „Sakra," zaklela, „zápisník s tužkou zůstal doma, nemáte s sebou kousek tužky, napíšu to zatím na tácek?"

„A že neřeknete," zažertoval Láďa, „já bez tužky a bločku ani ránu, když mi slíbíte, že mi do něj nebudete psát, tak vám ten blok s tužkou půjčím," pokračoval Láďa ve špičkování.

„Slibuju úplně všechno, ale hlavně honem, než to zapomenu." Pak zběsile naškrábala celou „broukanici" do bloku, který jí Láďa podal. „Uf," oddechla si, „je to černé na bílém, teď to můžu začít česat."

„ Můžu se toho zúčastnit, měl bych rovnou drobnou připomínku?" špitnul Láďa.

„To je přece jasný, od toho jste tady," dostala se Květa do varu, „já vám budu do muziky taky kecat. A vůbec," nebyla k zastavení, „ hele nepřijde vám to takový divný?"

„Co divný?"

„No, že si chceme kecat do práce a chováme se u toho jak na schůzi. Já jsem ženská, tak to můžu nabídnout – nebudeme si tykat?"

„No samo, mě to takhle taky drhne v krku. Ale jak vám, teda pardon, jak ti budu říkat? Ještě tě nemiluju," pokračoval už zase rošťácky, „ tak Kvítek zatím ne, ale hádání nám už jde, tak nejspíš nějak jak si říkají manželé, anebo mi poraď, jak se chceš jmenovat."

„ No normálně, tak jak se jmenuju, Květa. A jestli zase vymyslíš něco jako Květ'ule, tak tě majznu."

„To už si dám pozor, ale myslím, že to mám a to se mi líbí a tobě se to bude líbit taky. Ostatně bude už muset, protože já už u toho zůstanu."

„Tak honem, povídej a doufám, že se trefíš. Slíbila jsem ti, že tě majznu a je tu jenom popelník a tím to docela bolí."

„Ano, Kety. Popelníku se bojím, ale máš to marný, od teďka jsi Kety."

„No ne," rozesmála se, „ ale to by mi možná nevadilo, to nezní tak špatně a tak mi ještě nikdo neříkal. Ty se teda nezdáš. Kam na to chodíš? Budu to brát jako uměleckej pseudonym. Ale nemysli si, že z toho vyjdeš bez odplaty. Na hrátky s češtinou jsem tady já. A navíc, teď si uvědomuju, že ses pochlubil, že ze svýho jména taky nejseš dvakrát odvázanej. Tak počkej a těš se, protože zahanbit já se nedám. Ono fakt, to Láďa zní k chlapovi tak nějak moc měkce. Špatný nejni třeba Vladan, ale toho jsem jednoho znala a neměla jsem ho ráda. Ale blbý jméno to jinak nejni. A už to mám, vezmu si z něho jen kousek a jméno je na světě. Od teďka si Dan. Anebo ne, aby se to rýmovalo s Kety, tak budeš Deny. A jak to půjde hezky k sobě – píseň napsali – Kety a Deny."

Číšník je opět přerušil, a protože jim víno chutnalo, dali si repete. Když měli opět nalito, řekl Láďa:

„Tak ahoj Kety, já jsem Dan, tedy Deny," naklonil se přes stůl a vynutil si pusu. Pak už si oba říkali novými jmény, jako kdyby se tak jmenovali odjakživa.

„Poslyš, Kety, můžu se zase vrátit k tomu textu? Já jsem si toho všimnul, už když sis to pozpěvovala, ale teď, když to vidím napsaný, tak je mi to jasný. Tam jeden řádek přebejvá, anebo naopak chybí, ale obě varianty jsou možný. Buď jeden řádek v tý první části doplnit, anebo v tý druhý ubrat. "

„To je docela možný, ono to ze mě šlo tak nějak úplně bez rozmyslu, a přece jsem říkala – musí se to učesat."

„ No jasně, hele, tady jak je," ukázal Dan na čmáranici v bloku – Kety slova v zápalu do stránek vyryla jak kameník do náhrobku, „tady máš nejdřív:

Blues
Všude zní blues – a pak je jeden řádek:
Černobílý, uplakaný, utrápený blues No a pak máš zase:
Blues
Všude zní blues – ale pak máš dva řádky:
O štěstí, co z neštěstí se musí narodit
O chlapech, co pláčou zlostí, když nesmí marodit

A pak to je zralý na repetici, jenomže v druhý části tam jeden řádek přebejvá, anebo v tom před tím jeden chybí. Vidíš?"

Blues
Všude zní blues
Černý blues o černý duši, co přeslechnout se nedá O katanu v černé kápi, co meč nad hlavu zvedá Blues
Všude zní blues
O očích, co z černé tváře černě na svět hledí O dětech, co o bolesti svojí mamy vědí

„Já bych myslel, že tam moc nesedí to o tom katanovi a meči a černý kápi. To mi stejně evokuje spíš něco jako středověk v Evropě, než Ameriku a černochy. K černochům si víc jak meč představuju spíš provaz a okovy nebo tak něco. Kdyby se to jenom vypustilo, tak by se to srovnalo na počet řádků a bylo by to vyřešený. Teda jestli dovolíš? Třeba to vidíš jinak."

„Myslím, že máš pravdu, mně to taky moc nesedí. Ale ještě se mi zdá trochu divný tady to s tím narodit – marodit. Rým je to docela povedenej, ale něco mi na něm pořád vadí. Možná by se mi tam víc hodilo místo, „když" nesmí marodit napsat, „že" nesmí marodit. Ale žádná výhra to nejni, pořád mi to nesedí."

„Promiň, ale mně taky moc ne. Mně se moc nelíbí to, že - chlapi pláčou. Je to takový moc jemný. Mně by to líp znělo, kdybys napsala – o chlapech, co vzteky brečej, že nesměj marodit. Vycházelo by to líp i

rytmicky. A pak ještě, nesedí mi ta místy spisovná čeština. Takový to černé oči místo černý očí, přitom nad tím máš podle mě správně o černý duši, taky nepíšeš o černé duši."

„Tak já nevím, Deny, kdo je tady vlastně textař?" zasmála se Kety, „ale musím tě pochválit, máš pro to cit, připomínky přijaty. Ale jak to teď uděláme, abych i já mohla kibicovat do tvojí muziky?"

„Asi by to už šlo, docela si tu melodii představuju. Kdyby tady byl nějakej instrument, tak bych ti to zahrál. Zatím asi ne, jak ty říkáš, úplně učesaný, ale už by se to možná dalo poslouchat."

„Hlavně to neuspěchej, radši pomalu, ale pořádně."

„To je přece jasný, blues se hraje pomalu," dělal Deny, že nechápe, „pěkně pomalu a ztěžka, blues je přece blues."

Odpoledne příjemně ubíhalo a Deny si po čase uvědomil, že ještě neví, kde přespí.

O pět let později:

Kety vstoupila do ložnice, prohodila cosi o zatuchlé maštali a otevřela okno dokořán.

„Deny, neni ti to blbý? Jsou dvě odpoledne a ty ještě chrápeš."

„No jó" zavrčel Deny a obrátil se na bok. Sice už dávno nespal, ale vstávat se mu nechtělo. Opájel se vzpomínkou na dnešní noc. Kolik jí mohlo bejt, tý kočičce, co ho tak divoce líbala. Dvacet? Nejvejš pětadvacet. A jak byla přítulná. Jak slastně vrněla, když jí hladil po tričku. Bradavky se jí ježily jak srnečkovi parůžky. A ten její pohled. Uměla se podívat jak Madona i prostitutka zároveň. Když ses díval do jejích očí a hledal si něhu, byla tam. Když si hledal vášeň, byla tam. Když si tušil zradu, byla tam. Její oči byly jak zrcadlo duše. Mohl ses v nich prohlížet jak v křišťálový kouli, co o tobě ví ty nejtajnější věci a chce ti věštit budoucnost. Když si cítil smutek, její oči potemněly, když si cítil radost, rozzářily se jak letní poledne. Když si myslel na lásku a vášeň, sršelo z nich tisíc čertíků. Měl si pocit, že její oči čtou

všechny tvý myšlenky, a i když její rty se ani nepohnuly, oči si s tebou povídaly. Není nic krásnějšího, než rozhovor beze slov. Jen se tak dívat, mlčet a přitom si povídat. Procházet se ve vzpomínkách, nebo si plánovat budoucnost a vidět v očích toho druhého, že se prochází s tebou. Že společně s tebou se zrovna koupe v průzračném moři, prochází se po prosluněných plážích, anebo se s tebou bojí toho, co přijde zítra. A přitom mlčí.

Deny se líně převrátil na druhý bok a se zavřenýma očima předstíral, že ještě spí. Měl rád podobné lenošení a rád se probíral příjemnými vzpomínkami, díky kterým pak lépe snášel nepříjemné každodenní plahočení. I teď si to užíval. Přehrával si v myšlenkách tu nádheru dnešní noci, ale bohužel si už uvědomoval i přítomnost podrážděné Kety, která v kuchyni schválně hlučně něco kutila, aby ho přiměla konečně vstát. Napadlo ho, že i Kety byla kdysi taková a uměla krásně mlčet. Byla zvláštní a tajemná. Když se poznali, jemu už bylo přes padesát a jí přes čtyřicet. Prožíval tehdy takový blbý období a myslel na to, že je nejvyšší čas napsat nějakou pořádnou muziku a bejt díky tomu slavnej. Nejlíp nějaký pořádný blues, co tady po něm zůstane už napořád a co si lidi budou zpívat i až on tady už dávno nebude. Něco tak slavnýho jako Život je jen náhoda. A taky myslel nato, že je nejvyšší čas se do někoho zamilovat a bejt s ním už napořád. Představoval si sice někoho úplně jinýho. Nějakou takovou vysněnou „krasavici inteligentní", ale Kety, i když taková nebyla, dokázala v něm probudit city, které ještě před tím nepoznal. Najednou měl pocit, že na ženskejch se dá obdivovat i víc, než pozlátko, kterým se pak každej chlap sice rád majetnicky pochlubí, ale zároveň se o něj neustále strachuje. Krása ženy asi je, byla a bude v očích chlapa vždycky na prvním místě, ale vroucně milovány jsou i ženy na první pohled nezajímavé a všední. Každá žena je od přírody vybavena zvláštním kouzlem, které není stejně vnímáno všemi muži. Každá si hýčká nějaké tajemné zbraně, které pak rafinovaně použije k tomu, aby byla svedena právě tím pravým. Aby byla milována a opečovávána statečným rytířem,

který přijede nejlépe v bílém mercedesu. Kety ale nebyla vůbec vypočítavá a povrchní. Taky se uměla dívat a tajemně mlčet. Uměla se i hádat, a to pěkně ostře, ale vždycky jenom pro dobrou věc. Hlavně se hádali, když chtěli napsat nějakou písničku a ono to nešlo. To byla vždycky úplně v tranzu. Dovedla pak bejt uštěpačná, dokázala rejpat a provokovat, ale Deny věděl, že ho chce schválně naštvat, aby se urazil a ze vzteku začal makat. I on do ní viděl a věděl přesně, co jí běží hlavou. Byla chytrá, a velice brzo přišla na to, že je línej jak vandrák v červenci a že tohle na něj platí. Zdravě ho naštvat a trochu urazit jeho ješitnost. Dobře věděla, že každej chlap je ješitnej, a muzikanti úplně nejvíc. Zkuste před nějakým muzikantem říct o jeho kolegovi něco jako že mu to parádně ladí a že má pěknej tón, nebo něco takovýho. Chvíli bude s váma souhlasit, ale bude se u toho zvláštně ošívat a pak se od něj dozvíte, že sice to jo, to on sice ladí, ale to frázování, to nejni zrovna ono a taky ta improvizace, to se nedá vůbec poslouchat a taky že vůbec nectí dynamiku, že často zrychluje, anebo naopak zpomaluje a tisíc dalších prohřešků, o kterých jste netušili, že můžou vůbec existovat. To všechno Kety věděla a tak to s Denym uměla. Už tenkrát, když dělali spolu to blues a potom ještě mockrát, schválně ho vytáčela a on se vztekal jak papírovej čert. Stačilo, aby mu řekla, že tuhle melodii už někde slyšela, že jí to připomíná trochu Beatles, anebo kohokoliv jinýho. To pak vždycky říkal, že ona snad vůbec neví, o čem mluví, že to je na skládání to nejtěžší, dokázat si vyhnat z hlavy všechny ty melodie, který napsal už někdo před váma.

Deny se rozmrzele vypotácel z postele, a aniž by si zakryl pusu, zamumlal přes hlasité zívání něco jako, „ bodrý ráno". Kety seděla na svém obvyklém místě v rohu kuchyně a otráveně se na Benyho dívala, jak na přijíždějící tramvaj, na kterou zrovna nečeká. Znala už každý jeho gesto, každý jeho nesnesitelný nešvar. Věděla přesně, že se nejdřív neslušně podrbe v rozkroku a pak se otráveně zeptá co je k snídani. Vždycky mu na to řekla, ať se podívá do ledničky a vezme si, co chce – ale musel se zeptat. Jako magor. Na stole před ní ležel magazín

a na jeho titulní straně svalnatej fešák v přiléhavých plavkách a pod ním nápis „Muž roku". Těkala očima střídavě na svalnatce a na obtloustlou zmuchlaninu ve vytahanejch trenkách jak si nedbale urovnává to svý nádobíčko a když se naklonil k ledničce, měla dokonce pocit, že si ulevil. Vnímala s nezájmem, že na ni sice cosi mluví, ale stejně ji nebere na vědomí. Neměla náladu mu vysvětlovat, že ve dvě odpoledne se nesnídá a že ona už je dávno po obědě. Neměla náladu ani poslouchat smyšlenky o tom, proč přišel domů v pět ráno, když ve vinárně hraje jenom do jedné. Nejspíš by jí stejně vykládal, že číšník měl narozeniny a že je pozval, aby s ním ještě poseděli. Je to šťastnej člověk, ten číšník, mívá totiž narozeniny nejmíň dvanáctkrát do roka. Už jí to všechno bylo nějak jedno. Aby nebyla v kuchyni sama, jen s tím jeho zíváním, funěním a hekáním, pustila rádio. Jak ve špatném divadelním kusu se k dokreslení ponuré atmosféry z rádia ozvalo líné, černošským chraplákem zpívané blues. Kysele se pousmála sama pro sebe, když si vybavila rákosová křesílka pod plátěnou pergolou. Světácké vyprávění o suchém víně v kvalitě pozdního sběru. Jak byli nejprve nesmělí a pohrávali si se svými jmény. Jak se pak dokázali oba urazit a bránit svoje umělecký já.

Černošskej chraplák zněl a Kety slyšela pod neworleanskou angličtinou to bláhové:

„Čtyři těžký líný doby unaveně šlapou……" Najednou jí to všechno přišlo líto. Bylo jí líto promarněnejch nadějí. Ztracenejch snů o tom, že jednou z ní bude druhá Jiřina Fikejzová. Přišlo jí líto, že jí bude za dva roky padesát a že princ v bílém mercedesu asi už jel, ale ji že cestou minul. Přemýšlela, jestli to tak opravdu musí být. Proč hezký je vždycky akorát to bláhový snění a růžový plány. Kam se pak podějou všichni ti „inteligentní svalnatci" z obrázkovejch magazínů a ve vydejchanejch ložnicích se rozvalujou jenom osádlený trosky, co bejvaly kdysi chlapem? Zdálo se jí nemožný, že to ti chlapi vůbec dokážou. Obalamutit ženskou tak, že se do nich zamiluje a uvěří, že právě oni ji udělají šťastnou. Přitom by stačilo tak málo. Třeba si zajít

k rozvodovému soudu, usadit se tam na jedno dopoledne jako divák v divadle a pozorně poslouchat. Všechny ty neuvěřitelné příběhy se stejným koncem. Všechny ty nářky, urážky, výčitky a obviňování. Všechno to pohrdání a nenávist, na jejímž začátku byla velká láska, krásný a růžový snění, velkolepý plány a jistota, že právě oni mají tajný patent na štěstí. Kety věděla, že je to právě tak, ale že je to marný. Je to asi právě ta touha, kterou v sobě každej má. Touha bejt šťastnej. Trápit se a snít, že to trápení jednou skončí a pak už bude pořád jenom dobře. Je to asi stejně bláhové, jako když se člověk dře jenom pro to, aby jednou nemusel nic dělat. Je snadný to pochopit, ale je nemožný se tím řídit. Člověk je zkrátka od přírody bláhovej a dobře mu tak.

Deny se odšoural od ledničky ke sporáku a nalil si ještě vlažnou polívku. Měl kocovinu a horká polívka by mu udělala dobře. Ale nechtělo se mu s ní ohřívat a Kety o něj nejevila nejmenší zájem. Uvažoval, jak jí vysvětlí, že přišel tak pozdě domů, ale nějak se mu nechtělo. Nechtělo se mu lhát a vymýšlet si, že číšník měl narozeniny a že je pozval, aby s ním ještě poseděli a podobný keci. Stejně se na to vymlouvá asi dost často. Po dnešní noci mu stouplo sebevědomí a říkal si, že by se bez Kety klidně obešel. Sice se mu nechtělo do všech těch nepříjemností, který jsou s takovým rozchodem spojený, ale už se mu nechtělo se ani přetvařovat. Začal si nalhávat, že může mít ženskejch kolik chce a vůbec si neuvědomoval, že to kůzlátko se kterým se v noci mazlil, s ním jenom tak laškovalo, nebo si jen léčilo nějakej alkoholem vyvolanej mindrák. Vůbec mu nedocházelo, že uvažuje jako blázen a že pro takovou kočičku je dobrej jenom jako flirt. Že je sice docela zábavnej a u piána působí docela sympaticky, ale jinak nic. Budoucnost nula. Chlapi jsou zkrátka ješitný blbci a Deny nebyl jinej. Najednou zase vnímal všechno kolem sebe jako znamení osudu, jako boží vnuknutí, který ho nabádá, aby se zachoval jako chlap a aby vyrazil za štěstím. Bylo mu jedno, že ani neví, jak se ta přítulná kočička vůbec jmenuje a že třeba k nim do baru už třeba ani víckrát nepřijde. Měl pocit, že v téměř šedesáti letech ještě není nic ztraceno a že má ještě pořádnej

kus života před sebou. Možná, že znamení osudu je právě to, že to vysněný blues, co chtěli s Kety napsat, vůbec nenapsali. Možná že mu tím chtěl osud říct, že to ještě není ta pravá a že má hledat dál. Jednou to určitě přijde a on to svoje velký blues ještě napíše. A bude pak slavnej a bude konečně šťastnej. Už se nebude užírat nejistotou, že žije v omylu. Možná, že někde na něj čeká nějaká jiná Kety s textem, kterej bude dopsanej a bude tak nádhernej, strhující a silnej, že mu prsty půjdou sami po piáně a on jen pak v extázi vyreje noty do papíru a ty rukopisy pak budou tak vzácný, že budou někde v muzeu jak Janáčkovy partitury. A všichni se z toho zblázněj. Budou ho poklepávat po ramenou a považovat si za čest, když k nim přijde na večeři.

Najednou si uvědomil, že hledí Kety do očí a ona hledí do očí jemu. Jako kdysi, když si hledívali do očí a beze slov si vyprávěli. Četli si v očích své nejtajnější myšlenky a svá nejtajnější přání. Začalo mu být líto, že už to tak není, že už si do očí téměř nehledí a Kety že v jeho očích už číst neumí. To všechno mu bylo líto, když jako ve snu slyšel Kety jak říká:

„Deny, můžu se tě na něco zeptat?"

„Kdy se odstěhuješ?"

Pátek třináctého

Byl dubnový podvečer. Docela nevlídný. Jak se říká - že by zákonitou manželku ven nevyhnal. Chvílemi pršelo. Místy se sněhem. Zima se stále ještě z posledních sil snažila ukázat, kdo je tady pánem a celkem se jí to dařilo. Navíc byl pátek třináctého. Protože jsem pověrčivý, bylo mi divné, že se mi ještě nepřihodilo žádné neštěstí.

Někdy mívám chuť se procházet, právě když je sychravo. Působí mi to zvláštní, až masochistické potěšení. Při procházce plískanicí si užívám běsnící živly, ale zároveň si pohrávám se slastnou představou, jak to bude fajn, až přijdu domů. Myslím si, že i horolezci, když dávají průchod svým lezeckým vášním, se těší víc na to, až slezou dolů, než na to, až vylezou nahoru. A tak já taky vždycky dobrovolně mrznu a zároveň se těším na tu změnu. Až přijdu domů, pěkně do teplíčka. Posadím se ke krbu a budu si užívat. Dám si pivko, nohy si podložím trochu do kopečka a budu si dávkovat to své zrzavé potěšení a třeba si vzpomínat na něco hezkého. Rád piju pivo pěkně po troškách ze skleničky na víno. Takové té, co je u vrchu užší než u dna, a tak pěna rychle nezvětrá a je dlouho pěkně bílá jako ta nejjemnější šlehačka na dortu.

Protože mě právě zachvátila touha dopřát si svou lehkou dávku sebetrýznění, pohrdnul jsem varovným datem v kalendáři, vyhrnul si límec a vykročil do sněhem protkaného deště, hnaného pichlavým severákem. Namísto procházky parkem jsem zvolil cestu přes náměstí. Kdyby se mi v tom nevlídnu přestalo líbit, mohu si přestat ubližovat pachtěním se v severáku a zabočit do nejbližší vyhřáté kavárničky. Po pár krocích, po lesklém, trochu kluzkém chodníku jsem zaslechl tupé žuchnutí. Zaznělo to jak rána do tympánu. Bourák, který zastavil před přechodem, aby nechal přejít pár rozjívených školáků, tím překvapil nepozorného dědu v obstarožní škodovce a už to bylo. Tympán si zahrál své nemístné sólo. Jako když do něj udeří nepozorný tympánista, který

se svým úderem trefí do generální pauzy orchestru. Dveře nablýskaného sporťáku se otevřely, vycupitala rozšafná blondýna v lakovaných střevíčkách, zpražila vražedným pohledem potemnělá okna stařičké škodovky, rozhodila ruce, kterými se vzápětí pleskla do rozvlněných boků a na neznámého, který se stále ještě skrýval za záclonami zamlžených skel, výhružně vykřikla: „Co děláš, dědku!" Pak přelétla nedbalým pohledem téměř netknutý nárazník svého „Médi", pokrčila jednu ruku v lokti a pozdravila zaťatou pěstičkou s ležérně zdviženým prostředníčkem. Mezi zuby zasyčela pohrdavé tss…, ještě jednou zavrtěla prdelkou a než se kdo nadál, byla pryč. Pak teprve zavrzaly dveře u muzeálního kousku škodovky, ven se vysoukal nasupenej strejda, prohlédl si zamračený předek svého auta s čerstvě vypíchnutým levým okem, také on vyslal pozdrav směrem k mizejícímu sporťáku pokrčenou rukou se zdviženým prostředníčkem, řekl „ do hajzlu" a o poznání méně elegantně opustil scénu i on.

Zase jsem si vzpomněl, že je pátek třináctého a pomyslel si. Tak tihle už to mají za sebou. Svou porci neštěstí už si vybrali. Ale co já? Mě to asi ještě čeká. A tak jsem se rozhodl, že v hospůdce bude nepochybně bezpečněji, než v džungli městského provozu a jaksi samo od sebe se mi vykloubilo pravé koleno a nasměrovalo mi nohy směrem k nejbližší kavárně.

Uvnitř bylo opravdu příjemně teplo. Sice zakouřeno, hlučno, ale hlavně, že teplo. Protože bylo docela plno, během toho, co jsem si vysvlékal promočenou bundu, jsem se rozhlížel a vybíral si, kam se posadit. Když se z rohu místnosti ozval povědomý hlas: „Co ty tady, kamaráde? Pojď mezi nás," byl jsem rád. Nerad sedím v hospodě u stolu s cizími lidmi. Bylo by mi žinantní se po příchodu cizím lidem představit, protože to v našich krajích není zvykem, ale stejně žinantní mi pak je si jen tak dřepnout, mlčet a dělat jakoby nic. Člověk se sice vždy zeptá, zda si smí přisednout, ale pak si stejně připadá jako vetřelec. Ti, co už obsadili stůl před vámi, sice řeknou, prosím, posaďte

se, ale rádi nikdy nejsou. Vždycky pak nastane delší trapná chvíle, kdy všichni mlčí, jeden druhého si nevšímá, a ti, co vám dovolili si přisednout, se až po chvíli polohlasně vrátí k původnímu rozhovoru, ale až poté, co se ujistí, že jste duchem někde jinde, a že jste si nepřisedl proto, abyste je šmíroval. A tak jsem s úlevou utrousil: „Nazdar, pardi," a rozvalil se u stolu ke třem bývalým spolužákům. Jarda, Franta a Jindra. Jardu s Frantou jsem po dlouhé době viděl docela rád, ale Jindra…., tak toho bych zrovna nemusel. To byl už ve škole takovej bambula. Maminčin mazánek a žalobníček. A teď – dělá mistra ve fabrice a pořád vopruzuje tím, že neustále stáčí hovor na sebe a na to svoje mistrování. Když jsem mu ale onehdá volal, jestli by nezaměstnal jednu mou kamarádku, která byla právě v nouzi a nemohla sehnat práci, řekl jen, že mají plno a pak rychle ahoj, mám hovor na druhém telefonu a zavěsil. Ani sebemenší náznak snahy. Ani za mák lítosti. Prostě křupan! Že by tohle už byl můj pátek třináctého? Že bych z toho protentokrát vyváznul jen „srážkou s blbcem"? Bohužel, mělo být ještě hůř.

Chlapci byli stále veselejší, předháněli se v zábavných školních historkách, ale já jsem se z neznámých důvodů v myšlenkách stále někam vzdaloval. Všiml jsem si, že u vedlejšího stolu sedí ve společnosti tří „kravaťáků" obtloustlá, zmalovaná a ani trochu hezká rádoby dáma. Nebylo na ní vůbec nic zajímavého a už vůbec to nebyl můj typ. Jako ženská by mě ani v nejmenším nelákala, ale přesto jsem z ní nemohl spustit oči. Pořád jsem přemýšlel, odkud ji znám. Určitě jsem znal její oči a znal jsem i její hlas. Jeho barvu i jeho melodii. Ale pořád jsem nemohl přijít na to, kdo to je. Pak ale jeden z „kravaťáků" řekl asi něco veselého a ona se zasmála. Takovým rošťáckým, už sice věkem zastřeným, ale stále ještě zvonivým hlasem a mně to konečně docvaklo. Je to ona. Moje první láska. Ta líbezná holčička, kterou si celý život nosím ve vzpomínkách, jako ten nejdražší poklad. Jako ten nejryzejší drahokam na světě. Přál jsem si, abych se mýlil. Aby třeba začala mluvit čínsky, anebo cokoliv, co by mě ujistilo, že to není ona, že je to

někdo jiný. Ale ona se stále smála. Ten smích už mě bolel v uších a měl jsem strach, že snad omdlím. Čím víc se smála, tím jsem si byl jistější, že je to ona. Smála se pořád stejně, jako tenkrát, když jsem jí viděl poprvé. Přijela tehdy na prázdniny do naší ulice. Zrovna jsem vyjížděl z branky na svém červeném favoritu, když právě jela kolem. Zastavila, slezla z kola a řekla jenom: „Ahoj." A pak se zasmála tím zvonivým smíchem a zeptala se: „Nevíš, kam se tady chodí koupat?" Já měl v ten moment pocit, že ji znám už léta. Že jsme se u naší branky potkali proto, že jsme se tak včera domluvili. Řekl jsem: „Tak pojeď, není to daleko a nepojedu rychle, abys mi stačila." Zase se zasmála a řekla: „Žádnej strach, já ti stačím." A stačila. Stačila mi na kole a stačila mi i v rybníce, když jsem se předváděl, jak mistrovsky válím kraula. Plavala se mnou přes celý rybník a vůbec jsem na ni nemusel čekat. A pak jsme spolu jezdili k rybníku každý den. Já jsem se předváděl a ona se smála. Chodili jsme taky na houby a třeba jenom tak na procházky podél trati a dávali jsme na koleje desetníky a nechali si je pak od vlaku vylisovat na placku. Nejdřív jsme ale dávali ucho na koleje jako indiáni a poslouchali, jestli v kolejích praská a jestli se vlak už blíží. A taky jsme jezdili na kole do remízku. Byl to takový malý lesní ostrůvek uprostřed pole a nevedla k němu žádná cesta. Takže když jsme přebrodili obilí a protáhli se křovím, připadali jsme si jako v domě, který je jenom náš. Lehli jsme si do mechu a jen tak si blbli. Učil jsem ji, jak se píská na trávu ostřici. Jí to pořád nešlo a smála se, že to nejde, že to lechtá do pusy. A že je lepší udělat si z trávy prstýnek. A pak si trávu obtočila kolem prstu a na koncích udělala mašličku a řekla, že je to prstýnek, a že mi ho dává z lásky. Pak jsme oba zvážněli a přiblížili se k sobě pusama. Tak, nevinně jsme se dotýkali zavřenýma pusama a třeli o sebe nosy. Oba jsme se styděli a ona se zase zvonivě smála. Pak jsme zase zvážněli, znovu se k sobě přiblížili pusama a já jsem sebral všechnu odvahu světa a pohladil jí po tričku. Chvěla se jako ptáče, ale nebránila se. Dovolila, abych jí hladil a já poprvé v životě pocítil ten zázrak. Ten poklad, co ukrývá čtrnáctiletý tričko. To všechno, co jsem

pak v životě zažil se ženami, a nebylo toho, zaplať Pán bůh málo, tak to všechno bylo taky vždycky moc hezký, ale bylo to úplně jiný. Když se milují dospělí, tak už je to jiný. To už má každej nějaký svoje zkušenosti, někdo třeba jen vyčtený, anebo vykoukaný z hanbatejch časopisů. Každej se chtě nechtě trochu přetvařuje a myslí si, že by se měl chovat jinak, než jak se mu ve skutečnosti chce. To naše tření nosama a nevinný pusinkování, tak to ještě nebylo to pravý milování. Takový to vypočítavě dospělácký. My jsme si ani nemysleli, že se milujeme. My jsme si jenom tak hráli. Úplně nevinně, bez přetvářky, jsme si hráli. Byli jsme ještě děti, ale už jsme cítili, že se stáváme dospělými, že se brzo všechno změní a že život bude už jenom krásnej. Možná, až mnohem později, až už jsme se uměli doopravdy milovat, tak až potom jsme si uvědomili, jak moc jsme byli tenkrát šťastní a jak moc jsme ztratili tím, že jsme dospěli.

Když potom jeden z „kravaťáků" konečně zaplatil a pomohl té korpulentní dámě do kabátu, až do poslední chvíle jsem hleděl za tím přeludem. A když se pak zavřely dveře, zachvátilo mě zoufalství. Připadalo mi to jako poslední pohled za rakví, která zajíždí za oponu. Opouštělo mě to nejcennější, co člověk může vlastnit. Opouštěla mě ta nejhezčí vzpomínka na dětství. Opouštěl mě zvonivý smích. Opouštělo mě bavlněné tričko, plné té nejněžnější něhy. Už podruhé a tentokrát definitivně, mě opustilo dětství. Poprvé tenkrát, v patnácti letech, kdy jsme se naposled otřeli nosama a pak už se nikdy neviděli. A teď podruhé a definitivně, když moje nejcennější vzpomínky odjely jak za oponu krematoria. Už do smrti budu vidět jen tu iluzi mladosti, ukrytou pod helmou natupírovaných, nevkusně zrzavě přelitých vlasů. Mé něžné poupátko se odkolébalo z mého života, jak vysloužilá bárka do rybářského doku.

Když jsem se vypotácel do sychravého večera, cítil jsem se být tím nejopuštěnějším člověkem na světě. Mísila se ve mně zloba se sebelítostí, zatínal jsem pěsti a neomaleně překážel chodcům na

chodníku. Zahleděl jsem se k nebi a chtělo se mi z plných plic zařvat: „Do hajzlu.“ Stejně jako rozzlobený děda při pohledu na svou pomuchlanou škodovku. A tehdy mi to už podruhé docvaklo. Vždyť je přece pátek – třináctého!

Slušní lidé

Scenérie, kterou nabízel pohled z jedoucího vlaku, mohla nechat lhostejným jenom bytostného optimistu. Mokrý sníh šlehal do oken a jen ztěžka stékal mezi škvíry okenního rámu, kterými pronikal do kupé vlhký chlad. Jak už to v únoru bývá, kosti už se pomalu hlásí o svojí porci životodárného tepla, ale zima ještě na svou blížící se smrt hledí s drzou arogancí a drží se své vlády jako vzteklý buldok psovodova rukávce. Roury pod oknem, které měly vydávat příjemné teplo, plnili pouze funkci poněkud nevzhledné dekorace, ale teplé byly asi jako úsměv zhrzené tchýně. Naštěstí jsem seděl po směru jízdy, což je jediný způsob, jakým jsem schopen cestovat, aniž bych pozbyl vše, co jsem od rána snědl. Alespoň něco pozitivního. Méně radostné už bylo, že proti mně se rozvaloval podmračený venkovan v ošumělém svrchníku, který nepochybně vyfasoval jako pracovní mantl někde na stavbě. Kabát nesl zřetelné stopy po rozličných stavebních materiálech a při každém pohybu svého majitele se z něj nepříjemně zaprášilo. Venkovan si bez sebemenších zábran natáhl nohy v těžkých filcových bagančatech přes celou uličku a já měl pocit, že se zlomyslně baví mojí nervozitou, kterou ve mně vyvolával a mým špatně skrývaným respektem vůči jeho osobě. Působil na mě dojmem sice poněkud prostoduchým, ale o to nebezpečnějším. Nechal jsem proto nohy způsobně zasunuté pod sebou a tvářil se, že to je přesně ta pozice, v jaké nejraději sedávám, když cestuji veřejným dopravním prostředkem. Kdyby byl tento rázovitý muž hledán policií a tato by zveřejnila jeho popis, znělo by to takto; asi padesátiletý muž zavalité postavy, vysoký asi stosedmdesát centimetrů, má kulatý obličej s vysokou čelní pleší, výrazný nos a hnědé oči. Kdybych tohoto muže měl ale charakterizovat já, nejspíš bych napsal toto; jedná se o asi padesátiletého, obtloustlého a nevychovaného křupana nevábného zevnějšku, s rypákem co vypadá jako skoba pro oběšence, se zbytkem umaštěných vlasů připomínajících kočkou zdevastované vrabčí hnízdo,

s pohledem interpolem hledaného zločince, který je hledán za brutální vyvraždění celé své rodiny i se širokým příbuzenstvem.

Byl to opravdu výrazný kontrast k mladému páru, dle mého názoru studentů, zřejmě milenců, kteří seděli tiše a způsobně. Drželi se za ruce a jen občas si cosi zašeptali. Nedalo mi to a začal jsem přemýšlet o tom, co je vlastně kdo zač a kam a proč asi jede. Vždycky jsem si myslel, že jsem dobrý pozorovatel a že dokážu číst z pohledů a chování lidí jak v otevřené knize. Všechno ale mělo být jinak a měl jsem být překvapen svojí naivitou. Potají jsem pozoroval obtloustlého hrubiána a rovnal jsem si v hlavě celkem jednoznačný úsudek. Nepochyboval jsem ani na chvíli, že je to nevychovaný hromotluk, kterému je lépe se vyhnout i ve dne, natož v setmělém parku. Jeho vzezření ve mně budilo nemalé obavy a přál jsem si, abychom nemuseli sdílet společné kupé příliš dlouho.

Abych si dopřál příjemnějšího pohledu, pokradmu jsem sledoval dvojici mladých, mně na první pohled příjemných lidí. Docela bych byl býval zvědav, jestli bych dokázal uhodnout, co který z nich studuje. Jejich oblečení mi asi mnoho nenapoví, protože dnešní mládež je v tomto ohledu poněkud nekonvenční a tak způsob oblékání, délka a úprava vlasů a zevnějšku vůbec, dokáže povrchnímu pozorovateli pořádně poplést hlavu. Dívka byla opravdu štíhlounká, byla oblečená do vypasované bundičky z jakési umělé, světle šedé až téměř bílé krátkosrsté kožešiny a měla překrásné, dlouhé vlasy, obarvené do zrzavě hněda. Měla drobounký až dětský obličej a roztomile nevinný, ale přesto už smyslný pohled. Tvář měla ozdobenou malou lesklou perličkou a nos propíchnutý malým kroužkem. Její věk jsem odhadoval asi na rozhraní mezi dokončeným gymnáziem a počátkem vysokoškolského studia. Obtažené rifle jenom zvýrazňovali její štíhlou postavu. Mladík, který na dívku neustále zamilovaně hleděl, vypadal přece jenom o poznání starší. Ten už jistě studoval na vysoké škole. Byl oblečen do modrých džínů a vlněné mikiny s kapucí. Zdálo se mi, že je

to v dnešním počasí málo, ale budiž, mládež je dnes zřejmě horkokrevná.

No tak prosím, pomyslel jsem si, moc daleko jsem se se svými úvahami zatím nedostal. Žádný Sherlock Holmes ze mě asi nebude. Protože mě ale začala tato nevinná zábava docela bavit, přemýšlel jsem, co by mi tak mohlo něco napovědět? Kdyby alespoň měli „mlaďoši" u sebe nějaký batoh a z něho by vykukovala nějaká skripta, nebo učebnice, nebo tak něco. Ale dívka měla vedle sebe na lavici položenou jenom igelitku z obchodního domu, jinak nic. Asi se budu muset pokusit o navázání nějakého hovoru. Ale jak? S těmi mladými možná, ale co ten „vrahoun" naproti, s tím se mi vybavovat zrovna moc nechce.

Kolohnát odnaproti se ale dal z ničeho nic do pohybu, vtáhl nohy z mého teritoria pod sebe, přičemž se z něj zase trochu zaprášilo a k mému překvapení na mě promluvil docela příjemným hlasem:

„To je slota pane, co?"

Zůstal jsem jak opařený a zamumlal jsem něco jako:

„No to víte, je ještě únor, to tak bývá." Přičemž jsem se neodvážil pohlédnout mu do očí.

„To ano, to máte pravdu, kalendář je kalendář, ale koncem února už jsou lidé poněkud netrpěliví a každý už by raději jaro. Já alespoň ano," pokračoval muž ve svém stýskání si na rozmary přírody a já jsem se v duchu vzpamatovával. V uších mi zněly výrazy jako že „lidé jsou poněkud netrpěliví", anebo, „já alespoň ano." Muž, jako by nepostřehl moje zmatení, pokračoval:

„Zima je také pěkné období a do našich zeměpisných šířek nepochybně patří, ale mně by postačily jenom tak tři týdny, nebo nejvýše měsíc. Nejlépe kolem vánoc, aby byl Ježíšek na sněhu, děti by si užily bílé romantiky a to by stačilo. Teplo je mi ale mnohem příjemnější. Nejen kvůli duševní a fyzické pohodě, ale už kvůli

zaměstnání.

„Promiňte, nepředstavil jsem se, jsem Soukup, pracuji jako stavební inženýr a to víte, stavbařům třeskutá zima moc nepřeje."

Nejistě jsem přijal napřaženou ruku pana inženýra a během toho, co jsme se oba mírně nadzvedli do polodřepu a naznačili tím, že kdyby bylo více místa, jistě bychom při představování povstali, jsem mumlal:

„Prokop, jsem učitel a máme zrovna prázdniny, tak jsem si trochu vyrazil".

„A to jste na tom opravdu lépe, když se jedná o turistiku, to pak může být i mrazivo. Ale já bohužel musím pracovat. Dokončujeme stavbu obchodního domu na náměstí v Roudnici a ještě ustájení pro dobytek ve Lhotce. Naštěstí leží Roudnice i Lhotka na železniční trati a tak jsem nemusel jet vozem. Vlakem je to bezpečnější. Nejsem moc dobrý řidič a v zimě nerad řídím. Někdy bohužel musím, ale dnes jsem rád, že jsem mohl nechat vůz doma."

Najednou začal čas příjemně plynout. Pana inženýra zajímalo, jaké učím předměty, kamže jsem se to vypravil a dostalo se mi pár typů na zajímavá místa, která je dobré v tomto kraji navštívit. Pan inženýr se zeptal, jestli nemám mapu, a když jsem ji vylovil ze svého batohu, vše mi pak ochotně ukázal. Zanedlouho jsem měl pocit, že se s tímto příjemným člověkem znám už léta a opravdu jsem se styděl, když jsem si vzpomněl, jak nespravedlivě jsem jej soudil.

Z příjemného hovoru nás vytrhl až příchod průvodčího, který po nás požadoval jízdenky.

Nechci pokoušet čtenářovu trpělivost a tak se vyhnu barvitému líčení toho, co mělo následovat a co mě opravdu vykolejilo do té míry, že jsem později strávil několik bezesných nocí, kdy jsem byl zmítán pochybnostmi o svém zdravém rozumu a o své schopnosti pohybovat se

svobodně světem, aniž bych byl okraden, znásilněn, anebo zamordován a později rozčtvrcen a upečen na ohni a následně sněden nepřizpůsobivými živly. Myslím, že vše, co následovalo, ve mně vyvolalo fobii z cestování, které se už asi nikdy nezbavím. Dříve ale, než došlo na bezesné noci, strávil jsem část nevlídného odpoledne v dopravní kanceláři výpravčího na nádraží v Roudnici, kam jsem byl dopraven policisty, kteří už čekali ve stanici a které pan průvodčí přivedl až k našemu kupé, ve kterém nás nejprve obratně zamkl. Byl jsem z kupé odveden společně s oběma mladými lidmi, kteří sice měli platnou jízdenku, ale policistům se nějak nepozdávali a tak byli požádáni o předložení dokladů. Protože policistům tvrdili, že doklady u sebe nemají, a s sebou je zásadně nevozí, aby je snad někde neztratili, byli vyzváni, aby opustili vlak, že pokud bude vše v pořádku, až si policisté telefonicky ověří, že jsou to opravdu ti, za které se vydávají, budou moci pokračovat v cestě dalším spojem.

V kanceláři bylo příjemné teplo a nebýt okolností, pro které jsem byl do kanceláře předveden, cítil bych se velice příjemně. Zatím, co jeden policista mi vypisoval jakýsi doklad s přiloženou složenkou na zaplacení pokuty, druzí dva policisté kontrolovali v opačném rohu místnosti dvojici mých sympatických spolucestujících. Jako v děsivém snu, ze kterého se člověk probouzí zpravidla propocený po přestálé hrůze, jsem sledoval, jak policisté nasazují oběma mladým lidem pouta a jak jsou odváděni do přistaveného policejního auta.

„Tak máme dneska šťastnej den," prohodil policista, který se od policejního auta, vrátil, aby popohnal svého kolegu, který se stále ještě zabýval spisováním mých zločineckých skutků, „tihle dva feťáci jsou v celostátním pátrání už přes půl roku a stačili toho nakrást už za hezkých pár tisíc. Dokonči to tady, Milane a jedem, ať nám to fajnový zbožíčko v autě nenastydne." Policista mi spěšně předal vypsaný doklad, místo pozdravu si ležérně brnknul prstem do čepice a společně se svým kolegou se už bez sebemenšího zájmu o moji osobu, zřejmě

s vidinou tučných prémiích za dobře odvedenou práci, v dobré náladě odporoučel z místnosti.

Zůstal jsem s výpravčím v jeho kanceláři sám a ještě stále jsem úplně nechápal, co se to vlastně stalo. Měl jsem pocit, že výpravčí mě tak docela nezatratil a že uvěřil všemu, co jsem říkal policistům a že mě tudíž nepovažuje za špatného člověka.

„Milej pane," dodal s porozuměním, „já už jsem ve svém životě viděl něco černejch pasažérů, ale myslím, že vy mezi ně nepatříte. Vy vypadáte jako slušnej člověk. Ale řekněte mi, co jste to vyváděl? Kam jste tu svou jízdenku zašantročil? A proč jste se chtěl s tím průvodčím prát? A konec konců, proč cestujete bez peněz?"

„To já vážně nevím. Možná mi to teprve dojde, ale až doma. Až si lehnu a nepůjde mi to usnout. Teď jen vím, že mě muselo něco příšerně rozčílit a že jsem se pak vůbec neovládal a na průvodčího jsem nejspíš nespravedlivě křičel a dokonce se na něj sápal. Nebýt toho pana inženýra Soukupa, tak vážně nevím. On mě naštěstí zadržel a pomohl mi se zklidnit."

Pan výpravčí byl opravdu slušný člověk a dokonce mi půjčil padesát pět korun na jízdenku, abych se mohl zpátečním vlakem vrátit domů. Zanedlouho po té, co jsem se opět, ovšem už stižen naplno vypuknuvší fobií, usadil v kupé, rozevřely se dveře a vstoupil průvodčí. Jen s vypětím všech sil jsem se dokázal ovládnout, abych neotevřel okno a nevyskočil z jedoucího vlaku. Byl to ten samý průvodčí, který mě před pár hodinami předal pln opovržení policistům se slovy - tak tady ho máte, hulvátka, nepředložil jízdenku a ještě se chtěl prát.

Nyní řekl nejprve:

„Dobrý den - přistoupil prosím?" Ale pak mě poznal, zarazil se a řekl,

„to jste zase vy. Doufám, že tentokrát už máte lístek."

„Mám, pane průvodčí, pan výpravčí je laskavý člověk a tak mi na něj půjčil. A jsem si jistý, že před tím jsem ho měl taky a že jenom

nedopatřením jsem ho nemohl najít. Kdybyste mi býval dal více času a nechal mě jej déle hledat, jistě bych lístek našel. Ale vy hnedka, že to by mohl říct každý a že nemáte čas čekat u každého cestujícího pět minut, než se prošacuje a to mě rozzlobilo. Jsem slušný člověk a bez lístku zásadně necestuji. Vím, že lístek jsem si před jízdou určitě koupil a najednou jsem vypadal jako podvodník. Co si asi o mně myslel pan inženýr Soukup? Určitě si řekl – učitel a podvádí. To je naše mládež v pěkných rukách. Nebo něco takového. A to já si nezasloužím. Já takový nejsem" dodal jsem podrážděně.

Průvodčí se na mě podíval poněkud nechápavě a řekl:

„Pane, já vám asi nerozumím. Já vůbec nechápu, kdo je to nějaký pan Soukup a proč ho do toho zatahujete. Když už nechcete, aby se o vašich lapáliích dozvěděl, tak mu o tom neříkejte. A vůbec, už s vámi zase ztrácím čas, ukažte mi jízdenku, to ostatní mě nezajímá." Podal jsem průvodčímu jízdenku a říkám:

„Já vím, pane průvodčí, vy to nemůžete vědět, ale inženýr Soukup byl ten pán, co seděl naproti mně. Byl to slušný člověk, moc hezky jsme si spolu povídali a já se před ním potom styděl, že vypadám jako podvodník."

„Inženýr Soukup říkáte?" řekl průvodčí, „ a myslíte asi starýho Fejtka, teda jestli myslíte chlapa, co seděl naproti vám? Já jsem v kupé alespoň nikoho jinýho neviděl. Ten chlap, co seděl naproti vám v tom kabátě od cementu, tak to je starej Fejtek. Je to takovej napůl bezdomovec. Přespává ve Lhotce v kravíně. Něco tam teď přestavujou a tak ho tam nechávají přespat a dávají mu za to i nějakou korunu. Jako za noční hlídání. To je taky pěknej vejlupek. S tím už jsem měl taky pár výstupů. Ten si koupí lístek, jenom když se splete. Ale tentokrát ho měl. Až jsem se divil."

Hleděl jsem nepochybně se značně přihlouplým výrazem na průvodčího, když jsem koktal:

„Vy říkáte, že inženýr Soukup je nějakej Fejtek? Ale to znamená……? To znamená, že je to podvodník? Představil se mi jako inženýr Soukup a já jsem mu to věřil. Moc hezky se s ním povídalo a byl velice ochotný. Ukázal mi v mapě zajímavá místa zdejšího kraje." V tom jsem vykřikl:

„Už vím, pane průvodčí, už vím, kde mám ten lístek, vím určitě, že jsem si ho vložil do té mapy." Spěšně jsem zalovil v batohu, vytáhl jsem mapu a pak už jsem jenom odevzdaně řekl:

„Ten hajzl."

Trvalo mi potom mnoho dní, než jsem dokázal usnout bez prášku na spaní. V noci mě manželka probouzela, byl jsem vždy zalitý potem a prý jsem pořád mluvil ze spaní. Vykřikoval jsem neustále něco jako:

„Pane inženýre, vy, takový slušný člověk a tihle dva sympatičtí, mladí a slušní lidé. Kam ten svět spěje. Pane inženýre – vraťte mi ten batoh. Pane policisto, to se přece nesluší. Takoví mladí a slušní lidé a pouta. Pane průvodčí! Pane výpravčí. Já jsem slušný člověk. My všichni jsme slušní lidé. Kde je moje peněženka? Pane inženýre! Vraťte mi ten batoh. Vždyť jsme přece slušní lidéééééééééééééé."

Sobotní rána bývají kalná

I tentokrát jsem se vracel domů za rozbřesku. Zpěvaví ptáčci darebáčci ve větvích si už ladili noty pro nový den a já jsem si dle svého zvyku ještě do kroku prozpěvoval - Pijali, pijali, dva chlapci z Moravy. Píseň, kterou jsme se zpravidla loučili s kamarády před již potemnělou hospodou, a kterou jsme zřejmě vždycky „potěšili" ještě vyspávající sousedy. Starej Nekvasil nám pak druhej den říkával:

„Vy klucí pitomý, vy byste mohli zpívat před Sultánem, ale musel by bejt uvázanej." Zkrátka, sytý hladovému a bdělý spícímu nevěří. Ale Nekvasil byl starej frontovej muzikant, a tak měl pro nás pochopení. Ještě v osmdesáti letech chodil vyhrávat na pohřby jako první křídlovák. Měl falešný zuby, co se mu v puse všelijak viklaly, a tak vždycky sebral vnukovi z penálu gumu, zuby si vypodložil a troubil jako trubač z Jericha.

Bylo ještě téměř tma, ale obzor na východě už byl projasněn příslibem nového dne, když jsem se jako obvykle došoural s písní na rtech do stavení.

Moje žena mi nikdy nenadává, když se vracím z hospody. Má pro to dva velice racionální důvody. Jednak ví, že by to bylo házení hrachu na zeď, protože opilec už ze zásady seberozumnější argumenty odmítá a v mém případě je zde ještě jedna polehčující okolnost, že já jsem, alespoň podle jejích slov, opilec celkem roztomilej. I když se majznu do hlavy, anebo se svalím, ve snaze rozvázat si zauzlenou tkaničku, směju se všemu jak šťastné děcko, které si je vědomo své výsady nemluvněte, rozesmávat své šťastně infantilní rodiče každým svým pohybem. Zřejmě ve snaze vychutnat si alkoholové opojení až do samého konce, směju se všem svým nemotornostem a ještě vše polohlasně komentuju. Nejčastěji ale špičkuju se svojí ženou rádoby vtipně ironickými narážkami, jako že – to budu muset chlapům v hospodě zejtra říct, že jsem spadnul ze schodů, aby si nemysleli, že

mě doma mlátíš – a podobné průpovídky pronáším ke své ženě, protože vím, že nespí, i když mi neodpovídá a předstírá, že ano. Leží bez hnutí a zřejmě už si osnuje v hlavě taktiku, jak mě vytrestat, i když ví, že budu sekat latinu jen nejvýš do dalšího pátku.

Občas se to zkrátka stává, že se vracívám domů až k ránu. Zažívám pak vždycky výčitky svědomí, že nedokážu opustit svůj džbánek včas. Nejsou to ale jen výčitky, které mám sám od sebe, ale je to i nápor výčitek, který je mi rafinovaně podsouván. Nebývá to nikdy nějaký tvrdý a adresný útok. Vždy je to směs velice vychytralých, jemných náznaků, které by bylo možno bez nadsázky přirovnat k cizelérské práci uměleckého zlatníka. Tyto mistrovské kousky rafinovanou vychytralostí oplodněné fantazie, jakou oplýval, kromě mé ženy, snad už jenom Machiavelli, jsou ale zacíleny neomylně tak, abych v každém případě pochopil, aby byla zasažena nejcitlivější místa mé jemné duše, abych si vyčítal, výčitkami trpěl a následně se kál.

Možná bych se měl cítit polichocen, že v tuto pokročilou, respektive časnou hodinu (bývá to zpravidla kolem desáté, poté, co jsem si dvě tři hodinky zdřímnul), moje žena předpokládá, že moje inteligence je na takové výši, jako bych právě dočetl naučný slovník o padesáti svazcích a celý si ho zapamatoval. Pustí například rádio a zaslechne-li třeba ve zprávách, že na ostrově „Trumpetmagorio" vybuchla sopka, jen tak mimochodem se zeptá, jestli nevím, kde tento ostrov leží a jestli to náhodou není blízko tam, kde jsme byli loni na dovolené. Bezelstně odpovím, že loni jsme byli na Lipně a moje žena bez uzardění utrousí:

„To se divím, že si to ještě pamatuješ."

Dokonale odzbrojen a zbaven jakékoli možnosti na tuto jemnou invektivu adekvátně reagovat, předstírám, že jsem nic neslyšel a snažím se v zájmu rodinné harmonie převést hovor jiným směrem. Počasí je v tomto případě neocenitelná berlička, a tak zkouším říct

jenom něco jako:

„ Moc pěkné ráno."

Bohužel; takto primitivní úhybný manévr moje žena bez mrknutí oka odrazí. Dobře ví, že bývám po ránu pronásledován nepříjemnou kocovinou a že moje poznámka směřuje k tomu, abych následně dodal, že když je tak hezky, tak že se půjdu nejspíš trochu projít a že trochu projít znamená, vzít to přes zahradu a kolem plotu, přikrčen za husté, i když dokrátka sestřihané túje, přeběhnout přes lávku a kousek do kopečka, kolem kostela, a pak úzkou uličkou mezi zahradami a šup do hospůdky na jedno „vyprošťovací" pivečko.

Jestliže jsem prve naznačil, že Machiavelli by se musel od mé ženy na poli diplomacie ještě hodně učit, zde je důkaz. Ona mi nikdy neřekne – nikam nechoď. Ona na moji poznámku o pěkném ránu zareaguje slovy, která pronáší jakoby mimochodem a dává si obzvlášť velký pozor, aby to nevyznělo jako nějaké ultimátum. Zpravidla se jen tak ležérně podívá z okna a prohodí:

„Odpoledne bude asi pršet. Chtělo by to posekat zahradu, tráva je už přerostlá, a když do toho zaprší, sekat se pořádně nedá, protože se to pak lepí na nože a nepadá to do sběrného koše."

Všimněte si té mazanosti. Vůbec nezaznělo – nikam nechoď. Zaznělo pouze, že odpoledne bude pršet a ostatní argumenty, zbavující mě možnosti úprku podél nízkých tújek, už vyplují jaksi samo sebou.

Nehodlám se tak lehce vzdát, protože žízeň po ránu po prohýřené noci bývá jedna z nejhorších. Zatvářím se pohoršeně a vytahovačně zvolám:

„Prosím tě! Odpoledne? Snad nemyslíš, že budu plnit odznak zdatnosti a budu chtít pokořit sto jarních kilometrů? Za chvilku jsem doma a do oběda bude posekáno."

Nadějné ticho, během kterého jsem bláhově doufal, že můj

argument nemá ani sebemenší trhlinu a nemůže být ničím přebit, mě ujistilo, že je načase vzít si sandály a vyrazit vlahým ránem za svým tajným cílem. Nejprve, jakoby nic, pomalým krokem přes zahradu, při chůzi jako se zájmem pozorovat zdravotní stav jabloní, ale pak úprkem, jak zajíc s brokem v zadku pádit a nedat ani nejmenší šanci mé ženě, abych jí byl dostižen.

„No, to je dobře, že půjdeš jenom na chvilku, já myslela, že půjdeš někam dál. Ale když nejdeš nikam daleko, tak si vezmi motyčku a vykopni pod břehem trochu křenu. K večeři budou párky a ty je máš s křenem přece nejradši."

Opět ukázka jemné vychytralosti. Nezazněl žádný rozkaz, který by mě vybízel k namáhavé práci s motykou, ale zazněla pouze ukázka starostlivosti o mé chuťové pohárky. Přitom dobře vím, že křen má mnohem radši moje žena a já že ho zas až tak nemusím, protože mi většinou zaskočí, já se pak půl hodiny dávím a večeři mám zkaženou. Ale vše je postaveno tak, že křen je třeba vykopat kvůli mně. Nedal jsem najevo, že jsem vše prokoukl, ale chladně a stejně jako moje žena jakoby bez zájmu jsem odpověděl:

„Teď tam nepůjdu, když je to potřeba až k večeři, navíc si věštila, že odpoledne bude pršet. Po dešti bude půda měkká a půjde to líp vykopnout." Nechtěje si nechat vzít vítr z plachet, ještě jsem dodal:

„Stavím se na chvilku za Michalem, potřebuju mu vrátit nějaké nářadí, co jsem si od něj včera půjčil."

Maje za to, že jsem již definitivně zvítězil, obul jsem se a ve snaze se neprozradit, že se chystám k útěku, loudal jsem se zahradou.

„Vezmi s sebou Barika," ozvalo se ze síně, „ať se trochu proběhne. Michalovi děcka si s ním rádi hrajou."

Barik se moc neproběhl, ale já ano. Strategie, nestrategie, zdravotní stav jabloní musí stranou. V předklonu kolem túje jsem pádil jako o život dolů k lávce. Ještě jako ozvěnu, když jsem šlapal ke kostelu, jsem slyšel

volání:

„Táto, říkám, vezmi s sebou Barika."

Za lávkou, která vedla přes potok, co po nedávných deštích vyhrožoval velkou vodou jak oceán svými tsunami po hlubinném zemětřesení, jsem do mírného kopečku už zpomalil, ale ještě stále jsem v obavách naslouchal, jestli nezaslechnu svoji ženu, jak se za mnou žene s Barikem na vodítku. Voda vystoupala až těsně pod spodní okraj lávky, a když jsem na ní vstoupil, prohnula se a pod lávkou to zakolotalo a já jsem leknutím nadskočil a jen stěží udržel rovnováhu, když jsem zahrabal nohama jak závodní chrt, ve snaze uniknout před valící se zkázou.

Jakmile cesta vystoupala, šlo se už po rovině, kolem hřbitovní zdi a kolem kostela až na náves. Zeď hřbitova byla celkem nízká, a tak bylo vidět na hroby, které byly urovnané pěkně v řadách, jako malé vagony v tramvajovém depu. Působilo to ale jako cosi, co je seřazeno jenom z donucení. Taková iluze souladu, složená z nesourodých věcí, navzájem si cizích. Věcí, které k sobě patří snad jen svým obsahem ukrytým pod zemí, ale chyběl tomu ještě nějaký jednotící prvek. Každý z těch hrobů se tvářil trochu jinak. Některý vznešeně, až nafoukaně, jiný naopak až přehnaně skromně. Některý hrob hýřil barvami a nebylo ho skoro vidět pod množstvím čerstvě řezaných květin, jiný působil jak kýčovitá předzahrádka před chaloupkou z pohádky – zbývalo už jenom postavit doprostřed trpaslíka s lucerničkou. Další hrob působil ustaraně a šedivě a zdobil ho jen seschlý, smutně se tvářící věneček, zbylý tu od loňských Dušiček. Říkal jsem si, jestli to, jak hrob vypadá, jestli to vůbec říká něco o tom, kdo v něm leží. Jestli když někdo byl třeba bohatej a nafoukanej zaživa, jestli teď i jeho hrob vypadá majetnicky a nafoukaně. A jestli šedivé, zaprášené hroby se seschlým věnečkem jsou hroby nuzných a zbědovaných lidí, co i zaživa si podávali ruce s bídou a pláč byl jejich každodenní písničkou. Třeba jestli hrob hlupáka je poznat od hrobu chytrého člověka. Jestli hrob veselého

člověka jde rozeznat od hrobu protivného bručouna. Myslím, že trochu pravdy na tom je, ale spolehnout se na to nedá. Tak jako v krásném domě mnohdy bydlí pitomec, omezenec a nesympatický darmožrout, tak v nuzné chýši zase přebývá vzdělanec, navíc skromný, poctivý a pracovitý dobrák, hodný svatozáře.

Vždycky, když jdu touhle cestou, dívám se na ty hroby přes nízkou zeď a někdy si s nebožtíkama, které jsem znával, i povídám. Vždycky je v duchu pozdravím a vybavím si všechno, co jsme spolu buď zažili, anebo co jsem o nich třeba veselého slyšel. Řeknu třeba v duchu a někdy i nahlas – nazdar, Fando, tak co, nepůjdeš se mnou? Jdu si dát jedno vorošený. Vím přesně, že kdyby na sobě Fanda neměl pět metráků hlíny a ještě kamennou deku, vyskočil by jako srnec a už by pelášil. Nezadržela by ho ani ta jeho Semča. Říkali jsme jí původně stará semetrika, ale potom jsme to pojmenování, hlavně kvůli Fandovi, poněkud zjemnili a říkali jí Semča. Na to si Fanda zvykl a říkal jí tak taky. Slyším ho v duchu přesně, jak by řekl:

„Buď ticho, ty vole, ať tě Semča neslyší a poběž, nebo pudu akorát tak do prdele. Znáš ji, babu, je jako buldok."

A už bysme pádili jako o život. Fandova Semča by pak vlítla do hospody jako tichomořskej hurikán do rákosový chatrče. Dozvěděli bychom se od ní, že jsme banda vožralů a já že jsem ten nejhorší, protože Fandu vždycky vytáhnu od rozdělaný práce, on že pak doma nic neudělá a vrátí se vždycky nalitej a zbytek dne prochrápe. Na tenhle pravidelnej výstup, který byl hoden snad i Felliniho režisérského talentu, už jsme se vždycky těšili, a tak jsme po jeho skončení vždycky zatleskali. Semča pak řekla, že jsme blbci a snažíce se mocným bouchnutím dveří náš pivní svatostánek zdemolovat, zmizela stejně rychle, jako se zjevila. Fanda pak vždycky dodal – vy volové, to zas bude průser, budu muset jít. Dal si ještě tři piva a dva rumy a spěchal k domovu. Není to dlouho, co jsem se s Fandovou Semčou zastavil, když jsem šel kolem jejich zahrady. Byla najednou úplně jiná. Viděl jsem na

ní, jak jí je líto za Fandu, že nemůže jít se mnou a jak by ho dneska do tý hospody i sama poslala, protože by věděla, že se jí zase vrátí. Že i když by přišel domů namazanej, tak že by se z toho zase vyspal, ale pak by zastal hromadu užitečný práce, se kterou jí dneska nikdo nepomůže a kolem stavení už je to vidět. Traktůrek s valníčkem, kterej si Fanda sám vyrobil, prorůstá travou a na zápraží se povaluje spousta nepotřebnejch věcí, který Fanda měl vždycky uklizený ve stodole a věděl vždycky hned, kde co najde, protože byl, i když měl rád pivečko a rum, dobrej a pracovitej chlap. Viděl jsem, že tohle všechno Semča moc dobře ví a viděl jsem, jak ráda by běhala zase pro Fandu do hospody, namísto procházek na hřbitov, kam chodí denně zapalovat svíčku a Fandovi tam přes metráky hlíny vypráví, co je doma novýho. Vypráví mu, kolik dneska zase posbírala vajec a že je bude muset prodat, protože sama to nesní a mladý že skoro nejezděj. Vypráví mu úplně všechno. Dělávají to všechny vdovy, že si chodí na hřbitov popovídat. Chodí si poplakat, zavzpomínat, ale chodí si hlavně popovídat. Samota je moc těžká věc, a tak i povídání si s nebožtíkem přes kamennou desku pomáhá a člověk se tak úplně sám necítí. Ať si myslí kdo chce co chce, ale člověk, který nevěří, že jeho blízcí, kteří ho opustili, tak že sledují, ať už odkudkoli, dál jeho pozemské kroky, takový člověk to má mnohem těžší, než ten, co věří, že je to jen otázka času, než se zase společně všichni sejdou a bude zase dobře. Já na tohle věřím a mě to pomáhá. Když mi umírala maminka a potom ještě než jsme ji pochovali, bylo mi opravdu moc smutno. Brečel jsem tak moc, až jsem se za to styděl. Někdo si třeba myslí, že se slzy ke chlapovi tak nějak nehodí a asi to tak i je. Slzy se ke chlapovi opravdu moc nehodí. Ale jenom v případě, když je ještě o co se rvát a když se chlap doopravdy rve. S nemocí, s nedostatkem a bídou, se všemožnými nástrahami života. To pak slzy z chlapa dělají starou bačkoru a díky nim klesá jako chlap v ceně. Když už je ale dobojováno a věci už pak nejdou změnit, když už je to definitivní a už není s čím se rvát a někdo hodně blízkej ti umře, pak už, chlape, breč. Breč a na nikoho nehleď.

Když se vybrečíš, tak se ti uleví a zase budeš žít dál. Budeš moct vzpomínat na toho, kdo ti umřel a budeš se u toho klidně i smát. Slzy už nebudou potřeba, protože ti stejně nepomůžou. Říkává se, že ať se stane jakýkoliv neštěstí, tak život jde dál a je to pravda. Já když jsem se vrátil domů z pohřbu maminky, tak se mi najednou nějak udělalo zvláštnim způsobem dobře. Dal jsem si do ložnice na stolek její fotku, každý den, než jdu spát, tak jí popřeju dobrou noc a ráno když vstanu, popřeju jí dobrý den a vůbec se mi už nechce brečet. Dokonce jsem jí začal říkat holčičko. Ráno se podívám na máminu fotku, řeknu dobré ráno, holčičko, jakpak ses vyspala a vůbec už nejsem smutnej. Myslím, že s tím, abychom nebyli smutný, tak že s tím nám ti „nahoře" nějak pomáhaj. Za to, že jsme je měli rádi, tak nám teď pomáhaj. A nejenom s tím, abychom nebyli smutný. Jsou to třeba takový ty vnuknutí, abychom třeba někam nechodili, a ono se tam, kam jsme chtěli jít a díky vnuknutí nešli, tak se tam pak něco nepěknýho stane. A na to já věřím, že neexistuje nějakej univerzální anděl strážnej, kterej ochraňuje všechny lidi. To by se naběhal a stejně by to nestíhal. Každej má svý vlastní andělíčky strážníčky, se kterýma se měl rád za živa a oni mu teď za to, že je měl rád a byl na ně hodnej a pomáhal jim, tak oni mu teď za to taky pomáhaj. A proto je to tak, že čím víc lidí měl kdo rád a byl na ně hodnej, tak tím víc andělíčků strážníčků teď má. Když jsem byl ještě hodně malinkej, tak stačilo, aby mi maminka zazpívala kousek písničky Osiřelo dítě a já jsem vždycky začal hned usedavě plakat a maminka musela přestat. Nevím už proč, ale někdy mi to zpívala snad schválně a já jsem zase hned plakal, už při prvních slovech jsem okamžitě plakal. Maminka se mi pak snažila vysvětlit, že je to jenom písnička, ale že i to se může stát. Že některejm dětem zkrátka maminka umře a že se s tím nedá nic dělat. Já ti nechci umřít – řekla mi tenkrát – ale kdyby se to stalo, tak co bys mohl dělat, musel bys žít dál bez maminky. Tenkrát jsem prý přestal plakat, zatvářil jsem se až dospělácky odvážně a řekl jsem -já už vím, co bych udělal. Šel bych za tebou do hrobečku, vzali bysme si tam kamna a vařili bysme si tam. To

pak zase plakala maminka. Musela se otočit, abych neviděl, jak pláče, protože byla celá dojatá tou dětskou dušičkou a nechtěla mi zkazit radost, jak krásně jsem nad tím vším vyzrál. Pak už mi o osiřelém dítěti nikdy nezpívala a já už jsem se s tím vším netrápil. Sám pro sebe jsem si to vyřešil a už jsem se o maminku nebál. A tak i teď dobře vím, že proto, že jsme se měli s maminkou tak rádi, tak že ona mě teď hlídá, dává na mě pozor, aby se mi nic zlýho nestalo a já pak zase budu jednou dávat pozor na svý děti, aby se jim nic zlýho nestalo. Sám pro sebe si říkám, že je to takovej věčnej kolotoč lásky a štěstí a že každý dobro se člověku jako dobro vrátí, stejně jako se mu vrátí každý zlo. A tak věřím, že každej dobrej člověk má nad sebou spoustu andílků strážnech, který na něj dávaj pozor, aby ho nic zlýho nepotkalo. A jsem si úplně jistej, že nejvíc andělíčků strážníčků mají lidi, kteří kromě jinejch lidí mají rádi zvířata a staraji se o ně a jsou na ně hodný. Ty zvířátka jim to potom taky vracej a dávají na ty hodný lidi ze zvířecího nebíčka pozor, aby se měli dobře, než taky přijdou do nebe a budou zase dávat pozor na ty hodný lidi tam dole. Tak na tohle já věřím a klidně se mi smějte. Já už dávno vím svoje. A můžu to doložit, že je to pravda pravdoucí.

Měli jsme totiž kdysi psa, německého ovčáka, Berry se jmenoval. Ta černá kulička, kterou jsme koupili zcela neplánovaně v Kolíně na tržnici, tak ta nám hned od prvního pohledu připadala jako medvídek, a tak se snad ani jinak jmenovat nemohla. Moje žena ho popadla v návalu radosti do náruče a plačíce štěstím, uháněla z tržnice, aby si to snad trhovec nerozmyslel a psa jí zase nevzal. Ani já jsem nedokázal ovládnout určité vzrušení – byl to můj první živý tvor v životě, kterého jsem díky investici jednoho tisíce korun od této chvíle spoluvlastnil. Byl to nádherně černej krasavec, s opravdu aristokratickou vizáží, a možná, kdybychom znali jeho rodokmen, patrně bychom se před ním styděli za svůj prostý lidský původ. Jenže jeho rodokmen jsme neznali a díky překotnému úprku z tržnice jsme ztratili možnost se o jeho, v našich představách zřejmě vznešené rodině, už nikdy nemohli

dozvědět více. Já jsem si později vybavil pouze to, že pán, co nám pejska prodal, mi řekl, že pejsek má asi šest týdnů, má základní očkování a odčervení, ale kdy se přesně narodil, tak to jsme samozřejmě nevěděli, protože jsme se na to nezeptali. A tak jsme ho vlastně udělali o šest týdnů mladším. Přesto, že už měl šest týdnů odžito, my jsme za den jeho narození považovali den, kdy přišel k nám domů. Když povyrostl a přestal se neohrabaně batolit a padat ze schodů, chodil vznešeně jak čistokrevnej lipicán. Oba nás miloval, ale byl to neskutečnej rošťák. Poslouchat uměl, to měl zřejmě v genech, ale poslouchal, jenom když chtěl. Moje žena je totiž psím miláčkům a zvířatům vůbec schopna, jak já říkám, sloužit až do roztrhání těla. Já mám často dojem, že každý živý tvor je pro ni jakýmsi objektem až kultovního zbožňování. Při jízdě autem, když zahlédne sraženého ptáčka, kočku, zajíce či jiného nešťastníka, vždycky se otřese hrůzou, řekne – chudáček – a pak je chvíli smutná. Vyjít si s ní na procházku po dešti, tak to pak není vůbec žádná legrace. Je schopna odstraňovat z cesty slimáky a žížaly, aby je snad něco nepřejelo. A tak, samozřejmě, výchovu psa je schopná provádět pouze formou sebeponižování. Není schopna připustit, že na psa je třeba v zájmu pěstování jeho dobrých mravů také čas od času zvýšit hlas. A už vůbec nemožné je, představit si u ní, že na svého miláčka by vztáhla ruku. Tak třeba: zatímco ostatní majitelé, pokud chtějí svého čtyřnohého přítele k sobě přivolat, používají zvýšeným hlasem vysloveného rozkazu – k noze, anebo ke mně, moje žena byla schopná používat pro tento účel prosebné zvolání – pusinko, pojď sem. Toho je samozřejmě inteligentní německý ovčák schopen bez váhání využít, a tak aniž by ztratil jen nepatrný kousek ze své hrdosti, ochočil si mou ženu k obrazu svému a prožil u nás čtrnáct rajských let. Byl před mýma očima hýčkán a opečováván způsobem, který by mě bezpochyby opravňoval k žárlivým scénám a pokud bych argumentoval tímto psychickým terorem, kterému jsem byl vystavován, rozvodovou při bych nepochybně vyhrál. Měl jsem ale našeho miláčka taky rád, a tak nejenže jsem se necítil

být takzvaně – na druhé koleji (kousek té něhy na mě také vždycky zbylo), ale necítil jsem ani potřebu se postavit na stranu mé ženy a vyrazit proti nezdárnému zvířeti jako statečný ochránce lidských práv. Nechal jsem všemu volný průběh u vědomí toho, že moje žena je v submisivní roli vůči našemu psu šťastná. Je šťastná i teď a já vím proč. Když nám náš milovanej pejsek umřel, byli jsme oba moc smutní, ale zároveň smíření s tím, že to tak musí být a že byl u nás šťastnej, a tak že si už zaslouží svůj klidnej spánek, kdesi na nebeským obláčku. Jak jsem už zmínil, moje žena milovala našeho psa opravdu oddaně, dobrovolně mu dělala pomyšlení a každodenní odměnou jí byl pohled na jeho tiché štěstí. Když ale asi po půl roce poté, co nás opustil, přišla k našim vrátkům asi tříměsíční, překrásná, opět celočerná, zatoulaná fenečka, kruh se uzavřel. Pro mě je to – a nikdo mi to nevyvrátí - reinkarnovanej Berry. Seslal nám sám sebe v trochu jiné podobě, ale nepochybně jako poděkování za šťastná léta, která u nás díky mé ženě prožil. Zatímco on býval opravdu hrdej dominant, něco jako panovačnej vůdce smečky, pro něhož je mazlení pod jeho vůdcovskou důstojnost, tak jako poděkování a omluvu za svoje vrtochy nám seslal úžasnýho mazla, kterej zas nepotřebuje od života nic jinýho, než se ve dne v noci mazlit.

Tiché štěstí obou, myslím našeho nového pejska a mé ženy, je pro mě důkazem, že je nad náma ještě něco víc a že laskavost a úcta ke všemu živému, jsou tou nejdůležitější věcí na světě a že kdo je laskavým a dobrým člověkem, k tomu bude osud také laskavý.

Ještě stále jsem se v myšlenkách zaobíral našimi pejsky a úvahami o zákonitostech akce a reakce ve světě dobra a zla, když jsem zároveň se vzpomínkou na svoji ženu, sahal s nemalými výčitkami na kliku od lokálu. Věděl jsem, že pravda není na mé straně, že pravdu mají ženské, když zrazují chlapy od chození do hospody, ale spoléhal jsem na to, že vědí, že je to stejně marné a že je lepší si říct – to jsou zkrátka chlapi – a mávnout nad tím rukou. K mému překvapení zel lokál prázdnotou.

Židle byly ještě vyskládány nohama vzhůru na stolech a podlaha byla ještě mokrá po ranních rajonech:

„Kdo to sem už zase leze," ozvalo se odkuďsi z útrob lokálu, „to si toho neměl včera dost?"

Chvíli mi trvalo, než jsem se rozkoukal a zjistil, že hospodskej Kalivoda na mě čumí skrz otevřený okýnko z kuchyně. Byl ještě rozježenej, jako březový koště, po desetiletý službě v maštali.

„No, to je mi přivítání," povídám, „náš zákazník náš pán."

„Hovno pán," zahulákal Kalivoda, „já jsem tady pán a už mě neserte, nebo už tu putyku zavřu a budete mít hovno. Včera jste hulákali zase do třech do rána a už se zase slejzáte."

„No to promiň, Kaldo, ale ty si hulákal nejvíc."

„Jo, já nejvíc, to proto, že se musim vždycky vožrat, jak už mě serete."

Rozčiloval se Kalivoda zvaný Kalda, ale pod fousy se usmíval. Člověk ho zkrátka nesměl brát tak vážně.

Sundal jsem na zem židle od stolu štamgastů a usadil se do čela, takže jsem měl celou hospodu jako na dlani. I když se mi lepil jazyk na patro jak ševcovskej pop na podrážku, nechtěl jsem Kaldu dráždit a vyčkával jsem, až se uráčí a natočí mi pivo sám od sebe. Když jsem si všimnul, jak potutelně se usmívá, bylo mi jasný, že si mě vychutnává a schválně dělá jakoby nic a čeká, až začnu škemrat. Bylo to kdo s koho a já věděl, že musím prohrát. Proto povídám:

„Kaldo, ty bejku, neříkej, že sis ještě nenatočil ranní žbrďoul, to bys nemoh vydržet."

„Japak by ne," odsekl Kalda, „dal jsem si už dva, ale po tom ti nic nejni, to je moje žízeň," vychutnával si mě jako křepelku na zlatým podnose."

„Kaldo, tak ty sis dal už dva žbrďouly, ale mě si nedal ještě ani jeden. Copak nevidíš, jak trpim? Mám žízeň, až se za mnou lidi votáčeji. S takovouhle žízní jsem vlastně v ohrožení života a ty seš povinnej mi poskytnout první pomoc. Nebo tady sebou říznu a bude po mně. A tebe potom zavřou za neposkytnutí první pomoci. Včera si mě tady vožral, tak dneska se vo mě musíš postarat. To by se jinak posuzovalo, jako kdybys ujel vod dopravní nehody."

„Tak já sem tě tady vožral? A kdo si tady hrál celej večer na Buriána a vykřikoval pořád liguéréééé a popojedéééééém a ať se kola točíííííííí a podobný ptákoviny?"

Naštěstí vrzly vchodový dveře a do lokálu se hřmotně přivalil Tonda Mrkvička. Taky postiženej chronickou žízní, ale bezvadnej chlap. Dřevorubec a koňák, takovej ten věčnej dříč, co v montérkách snad i spává. Mám ho rád a rád vedle něj sedávám, protože krásně voní koňským potem a smůlou. Chová se jako hrubián, snad v životě jsem ho neslyšel mluvit potichu. Když něco vykládá, tak u toho vždycky řve jak vochraptělej tlampač na nádraží a za každým druhým slovem vždycky zakleje jako pohan. Ale mouše by neublížil. Je to milionovej a férovej chlap. Takovej ten, co si u něj můžeš bejt jistej, že když ho vzbudíš o půlnoci a řekneš, že potřebuješ, aby tě někam vodnes na zádech, tak ti nejdřív vynadá, protože von nadává pořád, to už tak k němu nějak patří a tak nadává na všechno, každýmu a pořád, ale než se vynadává, tak už se mezitím oblíkne a řekne ti tak nasedej. Tak to bylo moje štěstí, že přišel Mrkvajs. Kalda věděl, že Mrkvajze nepřekřičí a bez reptání nám šel namotat dva kousky.

„Tak tady to máte, vy vožungři," utrousil Kalda a upustil před nás do porcelánových tácků dvě piva. Mrkvajs mu přátelsky odpověděl:

„To je dost, ty bejku, ty než to nacmrndáš, to by jeden chcíp." Vzal půllitr do tý svý usmolený tlapy, napřáhl směrem ke mně a hřmotně udeřil o mojí sklenici. Pak odfouknul z okraje půllitru trochu pěny, ještě

otřel rantl dlaní a teprve se mohutně napil. Pak křápl půllitrem zpátky do tácku, utřel si bradu hřbetem ruky, na to si ještě odkrknul a zahulákal:

„Kurva, to je žrádlo."

Kalda prohlásil:

„Bodejt' by to nebylo žrádlo, taky se s tím mazlím jako s miminem!" A šel si natočit taky.

Když se začali scházet ostatní chlapi, měli jsme už na tácku každej pátou čárku a všichní tři jsme už jeli „na dálkový". Tedy že jsme měli voči rozzářený jak lampiony na prvního máje. Drželi jsme se s Mrkvajzem kolem ramen a hulákali Kde je sládek, tam je mládek. Postupně se přidávali k dopoledním zpěvánkám i ostatní, občas připlul na stůl i tácek s panákama a já jsem už věděl, že sliby chyby. Tráva zůstane neposečená, křen zůstane pod břehem a z kalnýho rána, tak z toho, že se stane kalnej večer.

Soukromá potopa

Na první pohled jsou si všechna stará vesnická stavení podobná jako vejce vejci. Bývají někdy trochu nakřivo, ale vůbec to nevadí. Když se už stáříím trochu prohne střecha kvůli prohnilému krovu, nebo odpadne rýna na stodole a dešťová voda odmáčí kus zdi, působí to vlastně přirozeně a je to jako něco, co ke stáří už zkrátka patří. Člověk se taky věkem už poněkud naklání, tvář ozdobí vrásky, vlas počne šedivět a chůze se stane nejistou. Mládím rozjasněný zrak se zakalí a z jiskrného, bezstarostného pohledu se stane pohled takzvaně moudrý. Stejně jako se mění člověk, proměňuje se s ním i jeho dům. A tak trocha těch kopřiv a křovím zarostlého haraburdí v koutě za stodolou působí docela tajemně, ale i mile. To haraburdí dokonce mnohdy ukrývá nejeden poklad. Pod zákeřnými kopřivami a bodláčím tiše odpočívá mnohá cennost. Třeba hliněný hrnec po babičce, starý dřevěný trakač, který by bylo možno ještě opravit, ale nikdo to neudělal, rezavá koloběžka, o kterou se děti hádávaly, když na ní chtěly rajtovat po dvorku, anebo stará litinová forma na bábovku, sice ještě pěkná, ale už bez užitku, a já nevím co ještě. Všechny ty věci sní svůj tichý pozemský sen a tomu, kdo umí snít s nimi, pak vyprávějí. Vyprávějí o tom, co všechno hezkého prožily a občas utrousí i výčitku. Myslím teď na koloběžku, která trpělivě snášela rány a žďuchance od rozdováděných dětí jen aby jim udělala radost a teď, jako poděkování, se jí dostalo jen místa mezi starými nepotřebnými cajky a všelikým harampádím.

Strejka Kotrejch stál na zápraží, ospale mžoural na zevlujícího turistu, který mu nahlížel do zahrady, a myslel si svoje. V duchu spílal vřískajícím fakanům, kteří se táhli za svým vůdcem smečky jako smrad a kravál za motorkou, a bylo mu smutno. Hleděl nevraživě na drzého zevlouna a všiml si, jak nakukuje zrovna na ten největší nepořádek v rohu u stodoly, kam vyhazoval už léta všechno haraburdí, pro které už nebylo v chalupě místo, a očima zavadil právě o starou litinovou

formu na bábovku. Vůně bábovky s dokřupava vypečenou kůrkou ozdobená sněhovou čepicí z práškového cukru se mu vybavila tak silně, že podvědomě několikrát polkl. Žena bývala skvělá kuchařka. Její nedělní bábovka mu chyběla stejně jako její dobrácké hudrování. Když se ze soboty na neděli zdržel s chlapama na mariáši, ráno vždycky hudrovala, ale odpoledne pak už nevydržela pohled na ty provinilý Koťákovy voči, upekla ke kafíčku bábovku a zase bylo dobře.

Otráveně máchl rukou, zabručel si pod fousy něco o nevycválenejch vagabundech co mu věčně čučejí do dvora a odšoural se na lavičku, kde rád sedával. Pohodlně se rozvalil a oddal se vzpomínání. Do nosu si nechal proudit vůni bábovky s čerstvě uvařeným kafíčkem a najednou slyšel i ženu, jak na něho volá: Koťáku! Říkala mu tak vždycky a jemu se to líbilo. Nechtěla mu říkat Lojzo, jako mu říkali všichni, ale vymyslela si jméno, které bude jenom její a nikdo jinej tak jejímu muži říkat nesměl. Sama nevěděla, jak na takové oslovení přišla. Znělo jí to asi jako něco mezi Kotrejchem a koťátkem a nakonec z toho byl Koťák. Jenom jednou, poprvé a naposledy ho oslovila jinak. Dodnes to v duchu slýchává a vždycky se mu zalejou oči slaným teplem. Držel ji za ruku a zatínal zuby, aby dokázal neplakat a jen s námahou se snažil odpovědět povytaženými koutky na její úsměv. Poslední, už téměř neznatelný úsměv a pohled, ze kterého četl to všechno, pro co ji celý život tak miloval. Tehdy se její rty ještě naposledy pohnuly, když šťastně zašeptala, sbohem, ty můj Kocourku. To úplně poslední, co mu v životě řekla, bylo – ty můj Kocourku. Ještě naposledy jí něžně políbil, pak pohladil mozolnatou rukou její víčka, položil jí hlavu na prsa a hlasitě se rozeštkal.

Aby zahnal smutek, který se ho vždycky zmocnil při vzpomínce na to poslední, chladnoucí políbení, zaklonil hlavu a zhluboka vdechl vůni čerstvé bábovky, která ho v myšlenkách navštívila co chvíli a kterou si vždycky přizdoboval chuť scvrklých koláčů, které si občas koupil ve vsi, když chtěl zahnat chuť na sladké. Stále ale hleděl do kopřiv na

pomlácenou bábovkovou formu a vyčítal si, že se k ní zachoval tak nepěkně, když s ní vztekle mrskl do kopřiv. Ještě v ní zůstaly nalepené žmolce nepoživatelné bábovky, kterou se snažil upéct. Tolik se tenkrát vztekal, až se z toho rozplakal. Zase si uvědomil, jak moc mu jeho žena chybí a kolik neviditelné práce za celý den zastala. Plakával hodně často, vždycky když se zaobíral něčím, co před tím nikdy nemusel, co vždycky dělávala jeho žena. Když stál u žehlicího prkna a zápasil se zmuchlanou košilí, když vytíral podlahu, když se snažil roztřídit prádlo, aby se do sebe nezapralo, vždycky si představil, jak se na něho jeho žena dívá, jak se zvonivě směje a dobírá si jeho nemotornost. Byly to vzpomínky vlastně veselé, ale strejka se při nich nesmál. Všechno mu přišlo jenom pořád líto. Říká se, že časem všechno přebolí a že čas je milosrdný. Když má ale člověk bolavé srdce, pak jako by se čas zastavil. Okamžiky naplněné láskou smíchem a štěstím, zdají se krátké, ale čas prostoupený utrpením je nekonečný.

Zase zaslechl vzdalující se hlasy turistů, v duchu zanadával na turistickou stezku vedoucí přímo kolem jeho stavení a zadíval se na oblohu. Nejprve se mu zdálo, že zase kluci prohánějí na Dolíčkách motorky, ale pak zřetelně rozpoznal, že to je opravdové hřmění. Zhluboka se nadechl a zkoušel rozpoznat, jestli neucítí ve vzduchu vodu. Jako kluci se vždycky smávali babičce, která si vždycky stoupla na zápraží, zhluboka se nadechla a řekla – bude pršet chlapci, cítím ve vzduchu vodu. Obloha už byla černá, mračna se povalovala kousek nad stromy a hromy už burácely, ale babička měla jasno. Pršet bude proto, že ona cítí vodu.

Strejka seděl stále ještě se zakloněnou hlavou a přivřenýma očima, když ho ze snění vytrhlo první vlhké pohlazení přicházejícího deště. Hlasitě si vdychl a rozešel se po dvorku, aby zkontroloval, co je kde třeba poklidit před blížícím se nečasem. Zašel i za stodolu, kde tekl malý potůček, prohlédl si, kolik teče vody a pro sebe si zamumlal – snad nebude chcát zase tejden, ať to nezaplaví louku. V tom se ozvalo

zarachocení hromu, zvedl se vítr a z nebe se začaly valit proudy vody. Strejka se přestal zaobírat myšlenkama na potůček, vyhrnul si límec a pelášil do stavení. Ve spěchu pozavíral všechna okna a ještě rychle postavil na vařič konvičku s vodou, aby si stihl uvařit kafe, než zase přestane jít proud. Vařič ještě chviličku hřál, ale pak v něm zapraskalo a bylo po ptákách. Tak a je to, mumlal si otráveně, to je při každý bouřce. Vždycky spadne v rokli strom a přerve dráty. Než pak přijedou elektrikáři s pilama, aby tu spoušť zlikvidovali a dráty znova natáhli, trvá to celou věčnost.

Naštěstí měl v košíku u kamen připraveno pár loučí a tak si rozdělal oheň a kafíčko si stejně uvařil. Z igelitky ve spíži vylovil dva scvrklé koláče z konzumu, představil si vůni manželčiny nedělní bábovky, usadil se do pohovky a sledoval za oknem svatební rejdění rozdováděných čertů.

Stejně zprudka jako déšť začal, tak i skončil. Lilo asi půl hodiny, ale pořádně. Vichr lomcoval tabulkama v oknech a snažil se převrátit stavení na záda. Najednou se ale rozhostilo zvláštní ticho, jako by ani žádná bouřka nikdy nebyla. Strejkovi se z toho udělalo na chvíli úzko. Neviditelná Boží ruka zavřela náhle za bouřkou těžká dubová vrata a bylo ticho. Úplně hrobové, zlověstné ticho. Strejka ještě chvíli váhal, pak si obul holínky a vyšel na dvůr, obhlídnout, co bouřka kolem stavení napáchala. Zdálo se, že je vše v pořádku a tak se rozešel za stodolu zkontrolovat, jak moc vody teče potůčkem a jestli se nevylil z břehů. Překvapilo ho, že v potůčku téměř žádná voda netekla. To je divné, mudroval, teče ještě méně vody než před bouřkou. Co vědět nemohl, bylo to, že strom, který tentokrát spadl v rokli sice nepřetrhal jako obvykle dráty elektrického vedení, ale spadl tak nešťastně, že přehradil potoku cestu a posloužil jako základ pro budoucí přehradu z větví, bahna, drobného kamení a lupení. Stejná Boží ruka, která zavřela ona mohutná vrata za odcházející bouřkou a způsobila ono nenadálé zlověstné ticho, ta stejná ruka nejprve zbudovala mistrovské vodní dílo,

se kterým by si neporadila ani parta sehraných bobrů, natož parta zkušených stavitelů přehrad. Přehradila rokli a z nevinného, malého potůčku stvořila veletok. Strejka hleděl nevěřícně na téměř suchý potok a naslouchal zlověstnému tichu, které ho znovu naplňovalo úzkostí. Stál úplně bez hnutí, jako by byl v chrámu Božím. Jako by se bál, že mu pod nohama zapraská větvička a ono posvátné ticho přestane a změní se v cosi hrozivého. Stál téměř bez dechu, když se to náhle stalo. Z rokle nad stavením se ozvalo mohutné zapraštění a pak už viděl jenom obrovskou masu vody, jak se řítí roklí přímo na něj. Mohutná vlna vysoká jako dům valila před sebou polámané větve a bláto a bylo to, jako když burácí nákladní vlak. Strejka malou chviličku přešlapoval na místě a nemohl se rozhodnout, jestli má vylézt na strom, nebo co má vlastně dělat, ale pak pud sebezáchovy rozhodl za něj a on se rozběhl, co měl sil, schovat se do stavení. Rozrazil dveře do předsíně, ale zavřít už za sebou nestihl. Náraz vody mu dveře vyrazil z rukou a povalil ho na zem. Snažil se postavit a utíkat dál, ale burácející voda se mu přelila přes hlavu. V puse a v nose ucítil pachuť bláta a začal se dusit. V duchu se už loučil se životem, ale vlna, která se zarazila o zeď se s rachotem zase vracela ven ze dveří a tak strejku zase postavila na nohy. Zachytil se kliky od kuchyňských dveří a proti proudu vracející se vody se vpotácel do kuchyně. Naštěstí velký dřevěný špalek, který voda hnala před sebou, se vzpříčil ve vchodových dveřích a zabránil tak tomu, aby se dveře zase zavřely a udržely vodu ve stavení. Zmocnil se ho pocit, že jeho dům je velká záchodová mísa a že právě někdo zatáhl za splachovadlo a on že odteče spolu se splaškama. Lapal po dechu, prskal a kuckal páchnoucí bláto, až se pozvracel. Nakonec se mu rozbouřený dech přece jen trochu uklidnil a tak se svalil na rozmáčenou pohovku. Žuchlo to, jako když hodí balvan do rybníka, ale on to nevnímal. Zhluboka dýchal a snažil se na nic nemyslet. Pálilo ho na prsou a nemohl stále rozpoznat, jestli je to všechno pravda, anebo nějaký zlý sen. Nevěděl proč, ale najednou měl takový divný pocit, jako kdyby v domě nebyl sám. Zoufale přemýšlel čím to je a jediné, co si uvědomoval, bylo,

že je to někdo, kdo mu nechce ublížit. Snad nějaký anděl strážný, který se mu vkradl do stavení a teď pomocí tajuplných kouzel zařídí, aby bylo všechno zase čisté, aby v kamnech praskal oheň, vprostřed místnosti aby stál stůl překrytý bílým ubrusem a na něm voněla čerstvě zasněžená bábovka. V tom se sen rozplynul, strejkovi se sevřelo srdce a začalo ho pálit na prsou. Oči se mu zalily slzami, když v blátě na zemi u kamen uviděl kolébat se otlučenou bábovkovou formu. Tu proklatou formu, se kterou tak vztekle mrskl do kopřiv, když se mu v ní zdrclo těsto a neforemná hmota, která ani v nejmenším nepřipomínala bábovku, z ní nešla vyklopit. Najednou věděl, že jeho milovaná žena je tu s ním. Zřetelně slyšel, jak mu říká – netvař se tak vyjukaně, Koťáku a dej si bábovku. Dneska se mi obzvlášť povedla. Chtělo se mu taky zavolat – kde si byla tak dlouho, lásko moje. Mně tu bylo tak smutno. Nepodařilo se mu ale vydat ani hlásku. Pálení na prsou náhle zesílilo a on, jako by zkameněl, zůstal s nehybnýma očima strnule hleděl do rohu ke kamnům, jako by prosil za odpuštění. Klapot jeho srdce splynul v téměř patetickém ritardandu s dokolíbajícím se přízrakem vůně a štěstí. Naposledy ještě ucítil ten voňavý zázrak a ještě naposledy ho pohladil hlas milované ženy. Ještě naposledy slyšel medový hlas říkat – Koťáku.

Mezitím elektrikáři kdesi v hlavní strojovně nahodili spadlé jističe, a zatímco z chalupy odbublávaly poslední zbytky blátivého svinstva, v rohu místnosti na knihovničce zapraskalo ve staré televizi, a když se obrazovka rozzářila, bylo slyšet uhlazeného hlasatele v bílých šatech s černým motýlkem, jak zrovna přeje divákům nádherné, sluncem a štěstím prozářené odpoledne.

Trapné letní odpoledne

To odpoledne poletovala Petra po kuchyni jen ve spodním prádle – zdálo se jí, že jen tak překoná nepříjemné vedro, které panovalo již několik dní. I přes dusno a spoustu práce, kterou musela zvládnout, měla celkem dobrou náladu. To ještě ani v nejmenším netušila, jak hloupě dnešní večer skončí. Chtělo se jí se svlíknout úplně a chodit po bytě docela nahá, ale věděla, že Ivo už má přijít domů a tak nechtěla, aby se domýšlel bůhví co. Z chodby za bytovými dveřmi bylo slyšet neustálé bouchání, to jak se rozjížděl a brzdil domovní výtah, ale klíče v jejich zámku stále ne a ne zarachotit. Typicky nepříjemně hlučnou atmosféru dokreslovala nahlas puštěná televize nahluchlé sousedky, která sledovala odpolední seriál, strop se otřásal od skotačících dětí, které si zřejmě hrály na parašutisty, a skákaly ze skříně do rozestlané postele a ze spodního bytu bylo slyšet žalostné tóny zobcové flétny, se kterou sváděl nerovný boj sousedův astmatický synek. Nálada panelákového odpoledne houstla do nesnesitelna a tak si Petra pustila rádio, aby přehlušila bezohledné sousedy. Bohužel si tím moc nepomohla, protože nemožný výkon rádoby vtipného moderátora odpoledního bloku regionálního vysílání ji vytáčel doběla a celkem dobrou náladu jí srážel k nule. Na této stanici ale většinou dávali příjemnou a pohodovou muziku a tak tu chvilku těch nemožných keců vždycky nějak přetrpěla. Dneska ale byla zřejmě trochu přecitlivělá, a když zaslechla moderátora, jak poté, co zopakoval zbytek sloky z právě odzpívané písně, řekl že pří-je-mné- od-po-led-ne- vám- pře- je- Pe-tr- Sma-žík -, neměla daleko k tomu, aby spáchala demonstrativní sebevraždu. Tenhle blb - chtělo se jí zařvat nahlas – ten je z nich vůbec „nejlepší". Kdyby alespoň mluvil normálně, ale on mluví, jakoby skandoval z tribuny na demonstraci za záchranu dinosaurů. Pe-tr-Sma-žík, zopakovala, to musí bejt vůl. Ten zřejmě, i když si jde koupit rohlíky, tak řekne prodavačce – de-set-roh-lí-ků. I když, ne že by byl zase taková výjimka. Ti druzí nejsou o nic lepší. Oni je v tom rádiu

snad zaměstnají bez jakékoli přípravy a zřejmě tam není nikdo, kdo by na ně dával pozor a řekl jim, že takhle se do rádia mluvit přece nedá. Proč je někdo nenaučí mluvit civilně? Úplně normálně, jako když se baví doma o tom, co si uvaří k večeři. Oni si ale zřejmě myslí, že ze sebevětší pitomosti se stane moudro, když tu pitomost odhláskují a budou navíc každou hlásku vyrážet a zdůrazňovat. Možná je inspiruje ten „nejchytřejší", co nám visí ve třídě nad tabulí. A ten obsah těch jejich komentářů. To je stejné, jako bych já si stoupla před třídu plnou žáků a nevěděla bych, co je budu učit. Taky se musím doma na hodinu připravit a ta hodina potom musí mít nějakou stavbu. Musím dopředu vědět, čím začnu a čím skončím. A nesmím na ty děti koktat jako někdo, kdo je chce sice něco učit, ale sám o tom všem nemá ani páru, rozčilovala se dál v duchu Petra. Ona improvizace je hezká věc, ale musí být připravená. A pak je to ono, když to vypadá, jako že se mluví jenom z patra. Kdyby si alespoň našel třeba na internetu nějaké zajímavosti a pak je posluchačům přetlumočil s nějakým svým vtipným komentářem. Nebo kdyby jen tak mimochodem pohovořil o zajímavých věcech z regionu. O běžných starostech co zajímají obyčejné lidi. Něco úplně normálního, a kdyby hovořil obyčejně, jako dobrý známý těch, kteří ho poslouchají. Ale to on ne. On ten blbec vždycky bez jakékoli logiky věci jenom zopakuje poslední slova písně, která právě dozněla a pak pln opojení ze své výjimečnosti oznámí informací chtivému národu dikcí hodnou Koziny zvajícího Lomikara na Boží soud, že z okna studia vidí, že venku právě prší, anebo že neprší. Pak slíbí další písničku a po jejím doznění zopakuje poslední slova textu a zase a pořád dokola. A tak je schopen onanovat s mikrofonem celé odpoledne až do úplného zblbnutí – samozřejmě posluchačů. Tuhle spoušť kdyby mohl slyšet můj miláček Petronius. Probudila se v Petře kantorka a milovnice dějepisu. Věhlasný arbitr elegantiare před jehož uměním rétoriky se skláněl celý senát i s císařem Neronem.

Sklonila se k troubě, ze které se vyhrnul oblak horké páry, aby podlila kuřecí čtvrtky, které chystala na dnešní večeři. Horký vzduch

byl příjemně prosycen vůní grilovacího koření, ale nepříjemně přitopil v už tak dost rozpálené kuchyni. Poté, co si narovnala záda, usoudila, že hlavní díl přípravy na večer už zvládla, a tak se rozhodla, že si odpočine. Z ledničky vylovila zpod chlebíčků a jednohubek láhev vína, zbrkle vyhrabala ze zásuvky vývrtku a pak se nedočkavě napila. Víno bylo příjemně chladné, ale okamžitě vehnalo Petře krev do tváří a zvýšilo její pocit horka. Alkohol začal působit rychle a Petra se začala cítit uvolněně. Odnesla si sklenku s vínem do pokoje a pak si přece jenom svlékla podprsenku a nakonec i kalhotky. V pokoji bylo o poznání příjemnější klima a Petru s posledním odloženým kouskem prádla ovládl zvláštní stav pohody, který nepostrádal jistou dávku erotického vzrušení. S uspokojením si začala prohlížet svoje opálené tělo a připadala si rajcovně. Pohladila si a stiskla svoje pevná prsa a pohledem zavadila i o svůj dohladka vyholený klín. Nakonec jí horká ruka zabloudila téměř chtivě i do klína a sama pro sebe si zašeptala - mám ještě pěknou figurku, tohle si, Ivošku, ani nezasloužíš. Dneska je to přesně deset let, co si se mnou užíváš, ty prevíte. Doufám, že jsi se mnou šťastnej, já s tebou docela jo, řekla si, ale najednou ji přepadla divná nejistota.

Odpolední kavárna působila ponuře, ale byl tady alespoň příjemný chládek. Ivo se rozhlédl kolem a pomyslel si, že trapná snaha zařízení kavárny působit prvorepublikově se míjí účinkem na celé čáře. Staré vyšisované kožené boxy se ani trochu nedoplňovaly s plastovými žaluziemi v oknech a s blikajícími hracími automaty. Prvorepublikově působil snad jenom poněkud unavený vrchní, který tu zřejmě sloužil společně s rozvrzanými boxy už od doby, kdy byly ještě na vrcholu své designerské slávy a on, coby snaživý pikolík, říkával paničkám rukulíbám. Když se Ivo podíval na nástěnné hodiny nad výčepem – artefakt připomínající nedávno minulou dobu plastovou – zjistil, že je právě čas, že paní Smažíková už tu se svým manželem měla být. Slíbila, že hned jak manželovi skončí odpolední vysílání, tak že se sejdou.

Ivoš vymyslel totiž vše tak, že využije známosti s paní Smažíkovou, aby pomohl pěveckému sboru, který vedl. Byl učitel hudby a pracoval ve zdejší „Lidušce", kde kromě výuky houslí a klavíru vedl i pěvecký sbor. Chtěl tak skloubit dobré s užitečným a pěvecký sbor měl zafungovat tak trochu jako trojský kůň a pomoci mu dostat se paní Smažíkové do kalhotek. Ženy se mu líbily a měl jich neustále plnou hlavu. Paní Smažíková byla velice atraktivní a tak si hledal jakoukoli záminku, aby mohl být v její přítomnosti. Tu krátkou chvilku, když přicházívala pro svého synka, Ivo nikdy nevěděl, jak by na sebe upozornil a tak se vždycky celý rozplýval a choval se jako blbec. Chválil utrápeného Honzíka za jeho pokroky, to aby snad paní Smažíková neupustila od své touhy, že z jejich syna vyroste další Václav Hudeček, a byl schopen zajít i tak daleko, že dokonce usedal ke klavíru a do nesnesitelného skřípání budoucího virtuosa improvizoval jako kavárenskej šumař a pak se vždycky infantilně tetelil, když paní Smažíková řekla:

„Vidíš, Honzíku, jak pan učitel pěkně hraje, když se budeš snažit, budeš jednou ještě lepší."

Ivoš byl z paní Smažíkové tak zblblej, že se ani neurazil a dokonce vtipkoval na svůj účet:

„Maminka má pravdu, Honzíku," řekl s poněkud kyselým úsměvem, „ještě dva tři roky, bude z tebe virtuos a budeš učit ty mě."

A paní Smažíková na to nic, jen se uchichtla, pak pohladila svůj „idolek" po hlavě a zašvitořila:

„Tak na shledanou, pane učiteli, my už musíme."

Ivo se ještě v duchu červenal při vzpomínce na to trapné plkání, které spolu vždycky vedli, když najednou polospící vrchní vyskočil ze svého úkrytu za barovým pultem a rozběhl se ke dveřím.

„Dobrý den, pane redaktore, to jsou k nám hosti a rukulíbám, mladá paní," zaznělo podbízivé přivítání a do lokálu vstoupil pan redaktor s chotí.

Když se Smažíkovi po krátkém představování obou mužů, kteří se

ještě osobně neznali, usadili k Ivošovu stolu, pan Smažík bez okolků spustil:

„Omlouvám se za malé zpoždění, teprve před chvílí mi skončila služba. Ale povídejte, pane učiteli, o co vám konkrétně jde. V čem bych vám mohl já a naše rádio pomoci."

„No, víte, je to jen takový nápad, pane redaktore. Tak jsem si dovolil využít známosti s vaší paní a požádal jsem o zprostředkování schůzky s vámi."

„Tak vy už spolu máte známost?" utrousil pan redaktor, divně se zašklebil a zasmál se trochu nakysle.

Nato se paní Smažíková zasmála přihlouple a zakryla si pusu dlaní.

Ivo nevěděl, jestli to byl pokus o vtip, anebo jestli se pan redaktor opravdu něco takového domýšlí.

„Ježíš, to ne, to se jen tak neobratně vyjadřuji" rychle ze sebe vychrlil a trochu se začervenal. Cítil, že se nemůže uvolnit a že pociťuje před panem redaktorem, obzvlášť v přítomnosti jeho ženy, trému jako žáček základní školy před panem ředitelem. Zhluboka se nadechl, aby se uvolnil a tu nesmyslnou křeč překonal, a nasadil poněkud familiárnější tón:

„Zkrátka, napadlo mě, jestli byste nám nehelfnul s propagací našeho školního sboru. Udělat třeba nějakou reportáž, nebo tak něco. Zmínit naše úspěchy, pohovořit s dětmi, které do sboru docházejí, a nějak nám pomoci s náborem nových duší. Možná taky – jestli toho nechci moc – kdyby bylo možné, natočit s naším sborem nějakou písničku a pak ji odvysílat. Na podzim jsme byli na soutěži dětských sborů v Brně a skončili jsme z osmi účastníků třetí. A to je koneckonců pěkná propagace našeho města naparoval se Ivoš a sotva se stíhal nadechnout, jak ze sebe chrlil svoje smělé představy, když ho pan redaktor přerušil:

„No, víte, pane učiteli, myslím, že vám rozumím, ale ono to není tak jednoduché."

Chvíli se odmlčel a přemýšlel, jak se co nejelegantněji ze všeho

vyvlíknout a pana učitele od toho nesmyslného nápadu odradit, ale zároveň si zachovat tvář dobráka, který by jinak určitě, kdyby to záleželo jenom na něm, tak nepochybně…….:

„ Tedy především. My jsme komerční rádio a tak každá propagace, kterou odvysíláme, musí být placená. Ale samozřejmě, chápu, že vám nejde o nějakou placenou reklamu. Ostatně jste zmínil, že máte představu nějaké reportáže. To by zdánlivě mohla být cesta, ale je zde zase celá řada překážek. Předně je tu ta skutečnost, že my máme určité pevné vysílací schéma. To schéma samozřejmě schvaluje redakční rada a tak to, co jsem zmínil hned v úvodu, tedy že jsme komerční rádio, to platí jako absolutní priorita v každém rozhodování rady. Jistě vám nemusím říkat, že nejdůležitější je sledovanost a tak pokud už se odvysílá nějaká reportáž – bývá to pouze jako součást odpoledních zpráv z našeho kraje – tak to musí být vždycky nějaká horká aktualita, která poutá pozornost. A to jsou, bohužel, především samé negativní zprávy. Takže, bez urážky, pane učiteli, úplně si neumím představit, že mezi zprávami typu – J. K. se dnes v noci pohádal s manželkou, kterou v opilosti zastřelil, nebo že neznámý lupič vyloupil se zbraní v ruce benzinovou pumpu, tak že mezi těmito zprávami zazní, že dětský sbor Lidové školy umění získal pro naše město na pěvecké soutěži v Brně před půl rokem z osmi účastníků krásné třetí místo a pak roztřesené dětské hlásky zazpívají Okolo Frýdku cestička. S tímhle až přijdu za šéfredaktorem, tak mám o prémie postaráno."

Paní Smažíková se opět přihlouple zasmála, ale došlo jí, že by asi neměla a zbrkle si zakryla pusu rukou. Dělávala to často, zřejmě jí to přišlo roztomilé. Když si ale všimla, že pan učitel se topí v trapných rozpacích, přece jen si uvědomila, že se chová nevhodně a pokusila se to napravit. Doposud jen mlčela a občas si usrkla trochu džusu s vodkou. Vypadala, jako kdyby už dávno chtěla začít mluvit, ale čekala jenom na vhodnou příležitost. Obrátila se na svého muže a promluvila docela chladným a zdálo se, že ironickým tónem:

„Ale Petře, ty se svými zkušenostmi, ty jistě něco vymyslíš." Pak se

chvíli zarazila jako by přemýšlela, jak má dál pokračovat, ale byla to jen chviličkа, než se opět rozjela, zato o poznání výbojněji:

„ Když jsi dělal reportáž o cvičenkách aerobiku, tak sis taky poradil. Taky se nejednalo o bůhvíjaké zprávy, které provází potoky krve a střelba z kulometů. Tehdy to ale zřejmě nevadilo, protože to tě o reportáž požádala ta jejich vnadná rekordmanka a mohl ses pak přetrhnout."

„Ale lásko," pokusil se mírnit svou paní pan redaktor. Bylo už ale pozdě. Měla už jaksepatří našlápnuto a nedala se zastavit.

„Ale prosím tě, neříkej mi lásko, doma mi říkáš Helajs a najednou lásko. Schválně, pane učiteli, taky byste říkal své manželce Helajs, kdyby se jmenovala Helena? Řekněte, jak vy říkáte své paní?"

„No, tak celkem normálně."

„Normálně, jo? Ale jak je to normálně?"

„No, říkám jí Petronius."

„Cože? Jakže jí říkáte?"

„Petronius."

„Manželce? Manželce říkáte Petronius?"

„Jo, Petronius. Je to celkem prosté. Ona je učitelka dějepisu a jmenuje se Petra. A má moc ráda dějiny starého Říma. Neronův souputník Petronius je její oblíbenec a ona o něm, ještě když jsme spolu jenom chodili, tak často mluvila, že jsem si ji pak začal dobírat. No a tak jí říkám Petronius."

„No, můj ty světe, já jsem u vás hledala pochopení a vy jste snad ještě horší. Ale alespoň jí neříkáte Petrajs."

Ivoš jenom sklopil hlavu a zatvářil se nejistě. Paní Smažíková byla ale v ráži a nic jí neuniklo. Přivřela oči, vysunula bojovně bradu a řekla:

„Ne!!! Vy jí říkáte Petrajs!!! Že vy jí říkáte Petrajs???"

„Jenom někdy. Když jí chci pozlobit," řekl Ivoš téměř ustrašeně, „ale jí to nevadí," dodal rychle, „alespoň mi nikdy neřekla, že jí to vadí." „Tak vidíš, Helajs," využil situace pan Smažík, „vždyť to je docela hezký, takový roztomile hravý."

„Prosím tě, radši nic neříkej. Anebo ne, říkej. Řekni panu učiteli, jak

si to provedl s tou reportáží pro ty aerobiky," vrátila se paní Smažíková neodbytně k předešlé, špatně utajované invektivě, které dávala evidentně přednost před výčitkami stran svého jména. „Pane učiteli, já vám poradím. Pořiďte si prsa a minisukni a naučte se vrtět zadkem a máte vyhráno. Budete pak mít reportáž klidně i na pokračování."

„A je to tady. Máme o zábavu postaráno. Tu reportáž mi tenkrát byl čert dlužen. To už budu mít na talíři až do smrti," řekl pan redaktor rezignovaně a pomyslel si – jestli to až do smrti vydržím, copak je to ortel smrti, když se člověk ožení? Otočil se na Ivoše a zeptal se:

„ Pane učiteli, dáte si se mnou koňak?" A aniž by čekal na odpověď, zavolal:

„Pane vrchní dvakrát velkej koňak!"

Ivo koňak neměl vůbec rád, ale netroufnul si pana redaktora odmítnout a tak řekl s předstíranou bodrostí:

„Ale jistě, rád. Ale na revanš, pane redaktore, to musí být na revanš."

A pro sebe si pomyslel, sakra, tobě byl čert dlužnej reportáž, mně zase nápad se s tebou setkat. Stejně to nikam nevede. Akorát se tady s paničkou pohádáte a mně zkazíte odpoledne. Je to ale pěkná ještěrka, ta tvoje krasavice, jako flirt by nebyla k zahození, ale zdá se, že jinak to bude pěkná slepice, že jsem si toho nevšiml dřív, mít to doma, to by byla teda výhra. Schválně, jestli to vzdá? Jestli se uklidní a dá už pokoj? Ruku bych za to do ohně nedal. Ta se jen tak nevzdá. Ženská jak začne bejt jednou uštěpačná, tak to jen tak nezabalí. Budu zvědavej, co z ní ještě vyleze. Co si to, Petříčku, vyváděl s těma holkama z aerobiku, že je na to tak vysazená? Máš rád lumpačitý prdelky a mladý kozičky? Koneckonců, kdo by neměl? Asi se ještě budou dít věci. Ale proč ne, když už jsem si to takhle zavařil, tak ať se aspoň na úkor toho namyšlenýho a nudnýho redaktora trochu pobavím. Určitě pro mě nic neudělá, ale bude celý odpoledne jenom vykládat o rádiu a o tom, jak je to tam všechno složitý, jak je tam ze všech nejdůležitější a že nebejt jeho, tak to tam můžou všechno

zabalit a jít se na nejbližší strom oběsit. A tak honem, povídej, Helajs, jak to s panem redaktůrkem a s těma hopsandama bylo?

Pan redaktor zatím uvažoval o tom, že tohle on nemá zapotřebí. Prožít páteční odpoledne s nějakým vrzalem z hudební školy a ještě se kvůli němu
hádat s manželkou. Beztak je to nějakej vykuk, co mu chce paničku akorát tak přefiknout – jestli už to nemaji za sebou. A on teď, aby měl doma klid, tak se bude párat s nějakou přiblblou reportáží. Bude muset poslouchat učitýlkovo chlubení, že je ve škole hned po panu ředitelovi, jeho zasvěcené názory na hudební styly, na moderní vyučovací metody a podobné kecy, protože učitel hudby, ten se přece musí předvést, aby si snad o něm nemysleli, že je nějaký béčko. To víš, že jo, učitýlku, nejsem dnešní. To bys musel bejt jinej formát.

Paní Smažíková dosrkala zbytek džusu s vodkou a bojová nálada ji ani v nejmenším neopouštěla. Právě naopak. To jo, říkala si, to by se ti líbilo, Petříčku, ale já ti to ještě osladím. To se mi náramně hodilo, když ten trouba vedle dostal nápad s tou reportáží pro ten svůj uvalenej sbor. Myslí si, bambula, že po něm jedu. Natřásá se pořád jako krocan a když začne vrzat na piáno, tak se musím držet, abych se nahlas nesmála. Už to jeho jméno, Ivo Dubský, je to jak z červeného románu pro paní a dívky. Učitel hudby Ivo Dubský. Hrůza. Ale jako trojskej kůň bude dobrej. Budu předstírat, že po něm jedu a ty si žárli, chlapečku, vychutnej si svůj pocit viny a trap se obavami. Nakonec to nevydržíš a zaplatíš mi zájezd k moři, aby se tvůj Helajs už nezlobil, a abys měl zase svůj klid. Pěkně mi přihrál na smeč, Ivošek, a ty to teď schytáš, Petříčku, to si piš!

„Tak, pánové, dva koňáčky," zašveholil vrchní, „a co si dá milostivá paní? Ještě jednou džusík s vodečkou?"

„Ale jo, pane vrchní, můj muž, ten myslí galantně jen na sebe," utrousila jedovatě, „koňaky, ty objednal, ale že já už nemám co pít, to je mu jedno. Dám si ještě džus s vodkou a tu vodku dvojitou."

Pan redaktor obrátil oči v sloup, ale ke slovu připuštěn nebyl. Paní

Smažíková už si stihla porovnat myšlenky v hlavě a bez odkladu začala s realizací svého vyděračského plánu. Otočila se na Ivoše a řekla schválně hodně vřele a jako by seděli u stolu sami:

„Počkáte na mě, pane učiteli? Až mi přinese pan vrchní taky pití, ráda bych si s vámi připila."

Pan redaktor se opřel do klubovky a v údivu se zahleděl na svou ženu. Tak takhle to je, pomyslel si, učitýlek boduje. Anebo je tu jenom za užitečnýho blbce, abych já si domýšlel bůhví co, abych žárlil a nakonec koupil manželce v zájmu rodinné harmonie zájezd k moři? No, uvidíme!

Z údivu se nemohl probrat ani Ivoš. To snad není možný, říkal si, že by po mně doopravdy jela? Anebo jsem tady jenom za užitečnýho blbce, aby si mohla vyřídit s manžílkem svoje nevyřízený účty a vymámila z něj zlatý náušnice, nebo zájezd k moři? No, uvidíme!

U stolu teď bylo ticho. Paní Smažíková se s tajemným úsměvem na tváři dívala na učitýlka a přitom periferním viděním vnímala užaslý pohled svého muže a vychutnávala si svůj pocit vítězky. Vítězný pocit ženy manipulátorky, která má vše pevně ve svých rukách a muži jsou pro ni jen loutky. Jen figurky na šachovnici, kterými ona pohybuje, kam se jí zachce a oni jen bezbranně poslouchají, neschopni odolat její vůli. Vědoma si své převahy její sebevědomí rostlo.

„Tak na vaše úspěchy, pane učiteli, ať se vám daří vaše práce a dětičky ať vám dělají jen radost." Přiťukla si s Ivošem a dlouze se na něj zadívala. O skleničku svého muže cinkla jen tak jakoby bez zájmu a dál se dívala jen na Ivoše. Zjevně si začala libovat ve své rafinovanosti, ale teď se rozhodla, že v provokacích namířených ke svému muži trochu zvolní. Musím tahat za nitky hezky jemně. Hezky nenápadně a ať vše vypadá co nejpřesvědčivěji. Pomsta musí být sladká a sladký, to já ráda.

Pan redaktor si už taky vše promyslel a dospěl k závěru, že nejlepší bude, když na sobě nedá nic znát. Ať si oba myslí, že nic netuší. To by se mu mohlo náramně hodit. Načapat manželku in flagranti. Obrátil se

na pana učitele a promluvil na něj s předstíraným zájmem:

„Pane učiteli, já bych rozhodně nechtěl, abyste si myslel, že vám nechci pomoci. Už kvůli manželce, která se za vás přimlouvá a které já nedokážu nic odepřít." Pak rychle pokračoval, aniž by se na svoji ženu podíval a musel tak reagovat na její protažený obličej.

„Já celou dobu, co tady sedíme, usilovně přemýšlím o vašem problému," zalhal bez mrknutí oka, „ a myslím, že bych věděl, jak na to. Vy jste přece schopný člověk a máte nepochybně na víc. A já si myslím, že i kdybychom nějakým způsobem vyrobili a odvysílali reportáž o vašem sboru, tak by to bylo málo. Praktický dopad by podle mého pro vás nebyl téměř žádný, a jak jsem řekl, vy máte na víc. Proto mám pro vás takovýhle návrh. Sám jste říkal, že jste s vaším sborem byli na soutěži v Brně. A tehdy mi to zapálilo. Vaše škola by mohla uspořádat festival pěveckých sborů, který by se každoročně opakoval a na který by se sjížděly sbory z celé republiky. A nebuďme skromní, kdyby se to dělalo dobře, o čemž nepochybuji – nechci se opakovat, ale trvám na tom, že vy na to máte – tak by na festival jezdily i sbory ze zahraničí. Já bych potom navrhl naší programové radě, abychom jako rádio převzali nad festivalem patronát, sehnali by se nějací sponzoři, něco by přispělo město, a to by v tom byl čert….."

Pan učitel zíral s pootevřenou pusou jako kapr, který se chystá spolknout návnadu i s rybářem. Koňak už začal konat svoji užitečnou práci a plnit tak své základní poslání, což jest odejmout z beder úděl reality a vykreslovat život jen v růžových barvách. Během chvilky se Ivo oddal sladkým představám, ve kterých na sebe nahlížel jako na ředitele význačného festivalu, jehož věhlas se šíří nezadržitelně světem a láká do jejich města hudbymilovnou veřejnost z celé planety. Nepochyboval o tom, že z něj bude zakrátko něco jako druhý Jiří Bartoška a už se viděl, jak vítá před vchodem do kulturního domu slavné dirigenty vystupující z černých limuzín, jak se s nimi přátelsky objímá a jak galantně líbá ručky jejich okouzlujícím manželkám. Trvalo to jen chvíli, než si uvědomil, že jeho tok myšlenek se zřejmě zračí v jeho

tváři, a než stačil zavřít pootevřenou pusu a začít se tvářit normálně a jen tak, jako by ani nic zajímavého z úst pana redaktora nezaznělo. I ta malá chvilka ale redaktorovi stačila, aby poznal, že se trefil. Že přesně zacílil na učitelovy komplexy. Učitel se tetelil jak žebrák, co právě našel stovku a redaktor si vychutnával blažený pocit nadřazenosti nad ubohou, naivní obětí.

„Teda Petře," vložila se do hovoru paní Smažíková, „to teda zírám. Pane učiteli, zírejte taky. Ten nápad je bezvadnej. To by byla přesně vaše parketa," navázala na lichocení svého muže, „byl byste ředitelem festivalu a to by vám moc slušelo." Dodala a byla spokojená sama se sebou za to, jak obratně si vede. Schválně pochválila oba dva. Svého muže i učitýlka. Ať si to přeberou. Učitýlek si bude myslet, že po něm jedu a manžílek si to bude myslet taky. To je paráda, pánové. Tohle mě baví. Jen tak dál. Mocně si přihnula džusem obarvené vodky a se slastně přimhouřenýma očima, s pohledem kočky přikrčené nad myší dírou se v duchu těšila, co přijde dál.

Ivo si mezitím stačil uvědomit, že na sobě nesmí nechat znát, jak moc by o takovou příležitost stál, ale vůbec se mu to nedařilo. Nedokázal pohlédnout do očí ani panu redaktorovi, ani jeho manželce a se sklopenýma očima se vařil ve vlastní šťávě a zmohl se jen na nevýrazné zamumlání:

„Já nevím, ale to je asi příliš odvážná myšlenka. To bych já asi nesvedl. S tím nemám žádné zkušenosti." Sotva to dořekl, došlo mu, že ho teď budou oba ujišťovat o opaku a opravdu se nemýlil.

„To nemyslíte vážně, Ivo," řekla paní Smažíková jako první a schválně ho oslovila křestním jménem. Všiml si toho a jeho rozpaky to ještě prohloubilo. Postřehl to i pan redaktor a měl pocit, že je mu od této chvíle všechno jasné. Zapomněla se, Helajs, zapomněla, říkal si, zapomněla, že si s učitýlkem přece netyká a teď jí to ujelo. Ovládl se ale a dál dělal jakoby nic, když se přidal ke své ženě s další dávkou včelího produktu určeného pro učitýlkova ústa:

„Já vám něco řeknu, pane učiteli, záleží jen na vás, ale tomuhle já

říkám falešná skromnost. Moje žena má pravdu, to by byla pro vás šance. To by vyřešilo úplně všechno. Vaše práce se sborem by získala obrovskou publicitu a všechno by to dostalo úplně nový rozměr." Ještě úplně přesně nevěděl, proč učitele přesvědčuje, ale už instinktivně cítil, že tohle bude ono. Ano, přesně takhle učitýlka udělám. Navezu ho do něčeho, na co nestačí a uřízne si pořádnou ostudu. Pak už to bude jen jeho problém. Nechám ho to rozjet a pak se na něj vykašlu. Jen ať se v tom koupe, frajírek.

Ivo se zatím utápěl v podivně zvrhlé rozkoši, kterou mu působilo nemravné lichocení, a nebyl schopen žádné rozumné reakce. Zmohl se pouze na to, že objednal pro všechny další pití. Pak pochválil koňak, který vypil na ex a který mu vůbec nechutnal a přes protesty pana redaktora, který se bránil, že teď je řada zase na něm, objednal ještě jednou. Po další rundě, kterou zařídil tentokrát pan redaktor a po ještě další, kterou měl na svědomí opět učitýlek, ozýval se už jinak prázdným lokálem bujarý smích a zdánlivě bezstarostná konverzace. Náhodný svědek by nabyl dojmu, že se jedná o společnost upřímných přátel, chovajících vůči sobě jen ty nejčistší úmysly. Přátel, kteří si jeden druhého váží a mají se rádi. Vzájemná náklonnost čišela z každého jejich pohledu. Dávno už si říkali křestními jmény a vypadalo to, že se takto scházejí už dlouhá léta.

„Ty, Ivoši," oslovil ještě nedávného pana učitele Péťa, pro Ivoše nedávný pan redaktor, „že ty budeš doma popotahovanej?" Rozchechtal se na celé kolo. „Anebo budeš pověšenej za pytlík do průvanu."

„Za pytlík do průvanu," vyprskla do dlaní paní Smažíková, teď už pro Ivoška Helenka, „Petře, co to říkáš? Za pytlík do průvanu. Ivošku, ty máš tak zlou ženu? Ona tě věší za pytlík do průvanu? A proč zrovna za pytlík? A proč zrovna do průvanu?" Smíchy nemohla popadnout dech a vykřikovala dál. „Za pytlík do průvanu. To je dobrý. Kde máte největší průvan? To tě věší na balkon? Místo prádla?" Chechtala se jako pominutá a už přímo řvala: „Jé, to bude můj konec, Ivošku, promiň, to bude můj konec, já se asi počůrám. Já si to živě představuju, jak tam

visíš. Na prádelní šňůře, místo podvlíkaček. A za pytlík. Dyť to musí hrozně bolet." Všichni tři se chechtali jak blázni a nebyli k utišení.

„No to je něco," bránil se Ivoš se smíchem, „to je téma, který ženský vždycky nejvíc rozdovádí a zdá se, že tomu i nejvíc rozumí. Povídání o pytlíku. To je jako když při fotbale v televizi někoho trefí - jak oklikou komentátor vždycky vysvětlí - do citlivých míst, tak režisér okamžitě zařadí záběr na nějakou ženskou jak má bolestně zkroucenou grimasu a přitom ta ženská vůbec nemůže vědět, jak taková věc bolí. Helenko, už tě někdy někdo nakopl do koulí?" chechtal se teď zase Ivoš. „Jak můžete vy ženský vědět, jak bolí něco, co nemáte?"

„To je ale přesný, Ivoši," přidal se Petr, „ženský nejlíp rozumějí tomu, o čem nemají ani páru."

„Nebudeme to rozvádět, jsme na Helenku v přesile," dodal podbízivě Ivoš.

„Žádnej strach, chlapečkové, já se ubráním, a když ne slovně, tak mám ještě v záloze lehký kopanec do citlivých míst. Tak bacha na mě. Nebo bude mela."

„Já se předem vzdávám," blekotal Ivoš dál v podbízivém tónu, „Helenko, já se předem vzdávám. Moje citlivá místa jsou chloubou naší rodiny. To nemůžu svojí Petrušce udělat, abych si je nechal ukopnout. I když, od tebe by musel bejt krásnej i ten kopanec."

„No no, vy dva, já jsem tady taky," ozval se už rovněž ztěžklým jazykem Petr. „Nechte citlivý místa na pokoji, já jsem ještě tady." Už mu téměř nebylo rozumět, jak mu jazyk překážel v puse, ale pak se najednou probral, začal bouchat do stolu a pokusil se zpívat: „Nepudu domu, nepudu domu, byl bych doma bit."

„Nepude domu, Helenko, Péťa nepude domu," smál se teď Ivoš stejně přihlouple jako prve Helenka. „Má strach, že by byl bit. Helenko! Že ty ho chudáka mlátíš? Péťo, nedej se. Nedej se od Helenky mlátit. To se nedělá, Helenko, mlátit Péťu. A už vůbec ne do citlivých míst. Tam to bolí nejvíc. A víš co, taky Péťovi zazpíváme, aby se Péťa nezlobil. Péťo, my ti taky zazpíváme. A……. nepudeme domu až ráno, až bude ustláno, nepudeme domu až ráno, až bude den, až to pivo vypijeme,

šenkýřovi nabijeme, nepudem, nepudem, až se vožerem."

„Ale pánové", vrchní se naklonil nad jejich stůl a pokračoval důvěrně ztišeným hlasem, „pánové, už jste moc hluční. Madam, domluvte pánům," oslovil Helenku, jako kdyby se ona chovala tiše. „My jsme seriozní podnik, berte na nás ohledy a bavte se tišeji."

„To je diplomat, pan vrchní," zamumlal pan redaktor, šlapaje si na jazyk, a aniž by na vrchního pohlédl. „Chce nám sdělit, že už jsme vožralí jako hovada a měli bysme vypadnout, ale řekne, pánové, berte na nás ohledy. Pane vrchní, klobouk dolu, vy jste formát……škyt……to já dokážu ocenit……škyt. Doneste nám účet, jde se domu……škyt." Péťa doškytal a hlava mu upadla na prsa.

„Ale já vás nevyháním, pánové," zalekl se vrchní, že přijde o další tržbu, „jenom prosím, bavte se trochu tišeji."

„Já mám jinej nápad," probral se na chvíli Ivoš, „co takhle jít domu?"

„No dyť to říkám, co takhle jít domu?" zažvatlal Péťa. „My s Helenkou půjdeme domu a Ivošek půjde taky domu. Doma čeká na Ivoška Petronius a bude se věšet do průvanu. Ivošek bude pověšen za citlivá místa do průvanu, já do nich budu od Helenky nakopnut. A….. pudeme domu, pudeme domu ".

„Tak, správně, pude se domu a pudeme všichni společně. Pudeme k nám domu. Vstávat, námitky se nepřipouští, jde se k nám."

„Ale Ivošku, to nemyslíš vážně, tvoje žena nás vyžene," vmísila se do opileckého blábolení Helenka, která už měla taky pěkně naváto, „to není dobrej nápad, takhle bez ohlášení."

„Ohlašovat se nic nemusí, Petronius je učitelka, já sem taky učitel, u nás panuje rovnoprávnost a demokracie, já si můžu pozvat, koho chci. Natož takovou vzácnou návštěvu. Živýho Petra Smažíka. Péťo, to ty ještě nevíš, chlapečku, ta moje Peťulka, ta pořád poslouchá to tvoje rádio. A teď jí přivedu domu živýho redaktora. No ta se radostí zblázní. To mi nemůžete udělat, že byste k nám nešli. Už sem řek. Vstávat a jde se."

Výtah s rozjařenou trojicí stoupal k výšinám a šachtou se neslo, nepudu domu, nepudu domu. Kabinka výtahu byla těsná a Ivoš se tiskl na rozdováděnou Helenku, která se mu přitočila zadkem do klína, což způsobilo, že slintal jako bernardýn. Když vystoupili z výtahu, přiložil si Ivoš prst na ústa a pokoušel se vyloudit pšt, pšt. Poté, co nabyl dojmu, že už se dostatečně ztišili, dlouze zazvonil. Z bytu se nic neozývalo a tak dlouhé zvonění ještě několikrát zopakoval. Když se dveře konečně otevřely, zůstali všichni tři stát s pusou dokořán a nebyli schopni vydat ani hlásku. Ve dveřích stála Ivošova žena bez jediného kousku oděvu, v ruce držela skleničku s vínem, ze které občas trochu odlila na podlahu, to jak se snažila udržet rozkymácenou rovnováhu. První se vzpamatoval, ale spíš nevzpamatoval Ivoš, když řekl:

„Pe, Pe, Petruško, přivedl jsem návštěvu, do, do, doufám, že ti to nevadí?"

„I, I, Ivošku, je mi to fuk." Odvětila Petra schválně taky koktavě a vypadala, jako že vůbec neví, že je nahá. Ale věděla. Dobře to věděla.

„ Pojďte dál a odložte si. To mi takhle normálně, viď, I, I, Ivošku."

„No, no, to mi takhle normálně, tak po, pojďte dál."

Střízlivou návštěvu by taková situace vyvedla z míry. Všichni měli ale do střízlivosti stejně daleko jako novorozeně do maturity.

„To je teda bomba," vyprskla Helenka, vpadla do předsíně a se smíchem pokračovala, „máme si odložit jen trochu, anebo taky úplně, abychom zapadli?"

„To je na vás, jako doma," odpověděla Petra už přes rameno a loudavým krokem, smyslně se vlníc v bocích, přičemž opět odlila trochu vína na podlahu, odešla do obýváku.

Ivoš se protlačil rychle za ní, přivřel za sebou dveře a jal se pátrat po županu, kterým se chystal zahalit vyzývavé tělo své ženy. Ta o podobnou službu nejevila ani nejmenší zájem a naopak pronesla:

„Jestli hledáš můj župan, tak ho nehledej. Mně je takhle příjemně a oblékat se nehodlám."

Než se Ivoš stačil vzpamatovat a něco namítnout, otevřely se dveře a na prahu pokoje stanuli Pét'a s Helenkou, oba nazí. Drželi se za ruce a potutelně se usmívali.

„Tak jsme si odložili, my doma taky jenom takhle."

To, co se dělo dál, dělo se už jaksi samo sebou. Poté, co se všichni posadili, pokradmu se chvíli pozorovali, hodnotili své fyzické proporce a snažili se působit co možná nenuceně. Obě dámy si přehodily nohu přes nohu, aby jejich posed nepůsobil příliš vulgárně, ale zároveň co nejvíc uvolněně. Petr se chvíli nejistě vrtěl, ale pak mu došlo, že potřebuje něco jako morální posilu a vyzval Ivoše, aby se laskavě taky svlékl, že oblečen působí poněkud nepatřičně. Ten chvíli váhal, ale pak si neochotně, ale přesto poslušně odložil. Výrazněji zaváhal ve fázi, kdy mu už zbývaly pouze ponožky. Vznikl mu něco jako technický problém. Trochu se styděl za svoje ze sádla vytvarované pneumatiky a tak se nemohl rozhodnout, jestli si má ponožky svlékat ve stoje, anebo se k tomu posadit. Nakonec vše skončilo remízou. První ponožku si svlékl ve stoje, ale v závěru svého snažení ztratil rovnováhu a svalil se do křesla, kde namáhavou operaci dokončil. To vyvolalo už nenucený smích a atmosféra se rázem uvolnila. První promluvila Petra. V podvědomí se cítila uražená a tak řekla jenom:

„No to je hezký, Ivošku, ty už se neudržíš na nohou a kdo nás tedy bude obsluhovat. Pozval sis návštěvu, tak se starej. I když si to nezasloužíš, tak já jsem všechno připravila. V lednici jsou chlebíčky a jednohubky a v troubě připálený stehýnka. Kde je něco k pití, to snad víš." Ivoš se opět poslušně zvedl, aby odešel vyplnit Petřiny pokyny, když se ale otočil zády a nakročil směrem ke dveřím, ještě trochu v předklonu jak vstával z křesla, mezi stehny se zatetelilo jeho povadlé mužství a Helenku zachvátil hysterický smích:

„Do průvanu, Ivošku, do průvanu, místo podvlíkaček. Ale pozor, hrozně to bolí. Jé, to bude můj konec. Do průvanu. Za pytlík. Ivošku, do průvanu. Nedej se, hrozně to bolí."

Ivoš se na odchodu mezi dveřma otočil a jeho úsměv působil poněkud nakysle, když řekl:

„Helenko, už jsem se tě dneska jednou ptal. Už tě někdy někdo nakopl do koulí?"

Petře teprve teď došlo, jak důvěrně se k sobě všichni chovají. Oslovují se zdrobnělými jmény a přitom ona vlastně vůbec neví, co jsou zač. O nikom takovém jí Ivo nikdy nevyprávěl. Možná, že se při příchodu představili, ale nemohla si to vůbec vybavit. A teď tu spolu sedí všichni nazí, častují se podivnými narážkami a vypadají jako dávní přátelé. O žádné Helence a Péťovi, se kterými by se Ivoš znal tak důvěrně, nepadlo od něj nikdy ani slovo. Tak co jsou to proboha zač?

Helenka ale vůbec nepostřehla, že Ivoše a taky Petru uvrhla do nepříjemných rozpaků a dál se zajíkala smíchy a vykřikovala – do průvanu, za pytlík, na balkon a já se zblázním, já se počůrám.

„Sice nevím, o co jde, ale hlavně, že se dobře bavíte," utrousila Petra poněkud chladně, ale hned se rozhodla, že na sobě nedá nic znát a tak spěšně dodala, „nepustíme si nějakou muziku? Přinesu z kuchyně kazeťák a mám tam nějaký céděčka."

V kuchyni zastihla Ivoše, jak sbírá ze země rozsypané jednohubky a snaží se je urovnat zpátky na tácek. Klátil se v předklonu a cosi nesrozumitelně mumlal a do toho se smál. Došlo jí, že v tomhle stavu s ním rozumná řeč asi nebude, ale přece jen se pokusila něco od něj vyzvědět:

„Moc prima lidi, je s nima legrace, ale kde jsi k nim přišel? Nebo se znáte už dlouho?"

„Petrajs, copak je neznáš? To je přece Helenka. A Péťa. Péťa je redaktor. Z rozhlasu. A vymysleli jsme bezva kšeft. A já budu dělat ředitele festivalu. A budu slavnej. A ty budeš taky slavná. A naše děti budou taky slavný – teda až si je uděláme. Pojď ke mně, ty můj Petronie, pojď sem, budeme dělat děti." Natáhl se, aby chytil Petru kolem pasu. Když si ji ale chtěl přitáhnout zády do klína, šlápl na jednohubku, podjely mu nohy a svalil se i s Petrou v klíně na podlahu.

Petra chtěla pádu zabránit, ale zachytla se nejprve poličky s kazeťákem, a potom ještě ubrusu z jídelního stolu, na kterém byly narovnány chlebíčky, jednohubky, různé tyčinky a brambůrky a taky čerstvě otevřená láhev vína a tácek se skleničkama. Když Helenka s Péťou zaslechli ten rachot, rozběhli se do kuchyně. Tam ležel na zemi Ivoš s Petrou, obloženi obloženýma chlebíčkama a dalšíma pochutinama, na jedné straně se kolíbal rozmlácený kazeťák, vedle se válela láhev, ze které ještě odbublával do směsice střepů zbytek archivního vína určeného pro slavnostní příležitosti. Petra ležela zády v Ivošově klíně, ten se ale zajíkal smíchy, takže svým břichem narážel do Petřiných zad, až ji téměř pohazoval do vzduchu a vypadalo to, jako by kopuloval. Petra měla na chvilku pocit, že je někdo přistihl v nevhodné situaci a snažila se oba přikrýt upatlaným ubrusem. Pak jí ale došlo, že takhle trapnou situaci žádným ubrusem nezakryje. Ubrus ze sebe strhla, posadila se Ivošovi v klíně a hrozně se jí chtělo brečet. V uších jí ale doznívala Ivošova slova

-Péťa je redaktor, z rozhlasu a já budu ředitelem…… a najednou jí to všechno docvaklo. Tvář se jí sešklebila v křeči, jako při pláči, ale do slz, které jí vytryskly, se začala hystericky smát. Vytrčila ruku s napřímeným ukazováčkem na dvojici zkoprnělých naháčů a stále ještě sedíc v klíně zmítajícího se Ivoše začala vykřikovat:

„To je von, Ivoši, to je von. Pe-tr-Sma-žík, de-set-roh-lí-ků, že to je von? Pří-jem-ný pos-lech – vám-pře-je……. to je ten debil z rádia, co mě každej den tak vytáčí. Jé, to bude můj konec, já se asi počůrám. A Helenka – to je ta škeble, co ti vodí do školy toho spratka, co tě jednou připraví o uši. Že jo, Ivošku, to je teda trefa, to bude můj konec. De-set-roh-lí-ků a pří-jem-ný-po-slech, Pe-tr-Sma-žík."

Petra nebyla k utišení, a jak poskakovala Ivošovi zadkem v klíně, přišlo jí to všechno stále víc a víc komické a smála se a smála, až se nakonec počůrala doopravdy. Ještě nějaký čas se smála a chovala se jako uchazeč pro naléhavou ústavní péči, přičemž jenom tak mimochodem a jako z dálky vnímala slova jako – skandál, sprosťárna,

hulvátství, úroveň, prasata a další stále jadrnější synonyma, která ze sebe chrlil šokovaný redaktor. To nakonec Petru přimělo se zklidnit a tak vstala z bezmocně ležícího Ivoše a rozešla se do koupelny. Než za sebou zavřela dveře, do náhle vzniklého ticha ještě prohodila:

„Tak to vidíš, redaktůrku, že umíš mluvit normálně. A až budete procházet dveřma, zavřete za sebou z venku."

Skutečně neskutečný rozhovor

Oprýskaná postel na vysokých nohách. Nevzhledná, ale praktická. Lépe se z ní nemocným vstává, ale hlavně, sestřičky se nemusí při své práci tolik předklánět. Škoda – jedno z mála rozptýlení. V čele postele v ohmatanýchdeskách zavěšená stručná, téměř anonymní zpráva – jméno, ročník narození a pak ještě nějaká tabulka nebo graf, sdělující základní údaje o životních funkcích nocležníka.

Ze znuděného podřimování mě probralo tiché zasténání. Pan Kotrla má zase bolesti, pomyslel jsem si, ale nijak jsem nereagoval. Okenní tabulky zadrnčely od nárazu větru a ledových krupek. Taková slota na náladě nepřidá ani lidem, co žádné bolesti nemají. Z chodby se ozýval smích a bouchání dveří. Prý že ticho léčí. To ale sestřičky nevědí. Alespoň že ony mají dobrou náladu. Opojný čas vánoční. Brzy bude odpolední svačina. No, svačina, jeden suchý rohlík a dle výběru kafe z melty nebo čaj. Čaj vlastně taky dle výběru, s cukrem, nebo hořký, jako v Grandu. Tabulky v oknech znovu zazpívaly a pan Kotrla se na posteli pohnul. Obrátil jsem se, abych lépe viděl. Bylo to poprvé, co jsem si svého spolunocležníka důkladněji prohlédl. První, co mne napadlo, bylo, že vypadá jako by už nežil. Očima téměř nepohnul. Kdyby nebylo slyšet, jak dýchá a nechvělo se mu chřípí, svádělo by to přimyslet si černé šaty a odklopené víko rakve. Máš pěkně morbidní myšlenky, napomenul jsem se v duchu a zastyděl se. Přišlo mi nezdvořilé prohlížet si někoho, kdo o tom neví, ale nedokázal jsem se tomu ubránit. Napadlo mne, že bych měl pana Kotrlu oslovit. Znám sice jeho jméno jen z ošuntělých desek z čela postele a tak o něm mohu vědět kromě jména a data narození už jen výši jeho zvýšené teploty a hodnoty jeho vysokého tlaku, ale třeba by ho povídání rozptýlilo a bylo by mu líp. Zůstalo ale jen u rozhovoru beze slov. V mysli mi probíhal podivný dialog, složený ponejvíce z nezdvořilých otázek a odpovědí. Přišlo mi to hloupé, ale nemocniční nuda byla silnější. Ptal jsem se té voskově šedivé, téměř nehybné masky na spoustu věcí a sám si odpovídal jako nějaká věštkyně. Má první otázka byla opravdu pěkně

cáklá. Zeptal jsem se pana Kotrly, jak se má.

„Mám se skvěle, mladíku," odpověděl vesele, „dnes odpoledne půjdu do tanečních."

Zvláštní, pomyslel jsem si. Říká mi mladíku a já už jsem v důchodu. Možná že není ani starší než já a jestli ano, tak ne o moc. Pravda ale je, že já si vůči němu jako mladík připadám. Jeho vosková tvář působí spíše dojmem neživé hmoty než jako bytost kypící zdravím.

„Moc se mi líbí slečna Lucie," pokračoval v odpovědi na moji infantilní otázku, „a já jí to chci dnes povědět."

Milá odpověď. Pan Kotrla se neurazil a to mne povzbudilo, abych se ptal dál.

„A jak to dopadlo? Bylo z toho první rande?"

„To si piš, mladej. Rande jako z pohádky. Ona byla tak smyslná…"

Probral jsem se z podivného polospánku a rozmrzele si uvědomil, že přestávám rozlišovat, co jsem si vymyslel, co mi řekl pan Kotrla, anebo co se mi zdálo. Začal jsem se cítit pod psa. Venku stále protivně fičelo, vítr vibroval okenními tabulkami a já jsem znova upadal do spánku a znova se probouzel, přičemž mne až pálilo na prsou od nesnesitelných depresí.

„Víš, mladej," slyšel jsem jako z dálky vyprávět, „milovali jsme se bláznivě a já měl pocit, že nežiju na zemi, ale někde v nebi. Představ si, že kvůli mně i utekla z domu. Její fotr byl pěknej magor. Když se o nás dvou dozvěděl, řval, že nás oba zabije!"

Znova jsem se probudil, anebo znova usnul, slyšel podivné vyprávění, anebo upadal do zajetí pobláznění ých snů. Smyslné líčení divokých erotických scén se mísilo nesmyslně s vyprávěním o prvních krůčcích roztomilých potomků. O sportovních úspěších školního týmu ve volejbalu. O společných dovolených na prosluněných plážích, ale i nespravedlivém vyhazovu z práce stejně jako o zradách a zákeřném

podvádění. Láska i nenávist, roztomilé vzpomínky ale i bolestné stýskání na sebe vzájemně útočily a návaly depresí, které jsem pociťoval, byly stále nesnesitelnější. Přestával jsem rozlišovat vyprávění od vlastních tíživých vzpomínek a zmateného curriculum vitae připomínajícího vyfabulovanou televizní ságu a začal jsem se vztekat. Proč se můj vlastní život prolíná s životem jakéhosi dědka, kterého ani neznám - tedy kromě faktu, že vím jak vysokou má teplotu a krevní tlak. Ale můj spolunocležník nepřestával. Ve svém spaní nespaní a snění nesnění jsem nakonec ještě musel vyslechnout hrůzný zážitek, ve kterém skřípěly brzdy, bortil se plech a znělo bolestné sténání. S posledním hrůzným výkřikem, který projel jako nůž mým tělem, jsem se zprudka posadil a snažil se zklidnit rozbouřený dech.

„Copak se vám zdálo? Křičel jste ze spaní," prohodila sestřička jen tak přes rameno a sklonila se k panu Kotrlovi, čímž mi nabídla pohled na své opálené nohy trochu výše, než možná chtěla. Anebo možná naopak. Soudím, že majitelky hezkých nohou stejně jako bujného poprsí dobře vědí, kdy a jak moc se mají předklonit. Ostatně je to dobře. Obzvlášť pro nás, v podstatě šťastné obyvatele nemocničních pokojů, kteří strádají právě tak akorát, aby jim zbýval ještě elán na nemravné myšlenky. Napadlo mne taky, že není samo sebou, mít tak opálené nohy teď před Vánoci, ale vše jsem si vysvětlil existencí nezdravých solárek, anebo důsledkem nedávné podzimní dovolené strávené ve stínu palem. Náhodné připomenutí blížících se Vánoc mě bohužel rozmrzelo ještě víc. Uvědomil jsem si, že já Vánoce nemám vůbec rád. Byl jsem trochu zmaten, že místo laškování se sestřičkou, které se jaksi samo sebou nabízelo a jehož bych se nepochybně jindy dopustil, se trápím myšlenkami na čas vánoční a že mě popuzuje skutečnost, že Vánoce nemám rád a že vlastně nevím proč. Asi mi vadí, že Vánoce sami sebe berou moc vážně.

Nakonec jsem zlostně slezl z postele a popošel k oknu. Snad se v myšlenkách odpoutám a uleví se mi. Zdálo se, že jsem se rozhodl správně. Zamračená obloha poněkud zmoudřela a mezi mraky vykouklo

pár optimistických paprsků. Zacílil jsem pohled na protější budovu a opět jsem se zastyděl. Stejně jako při pozorování spolunocležníka jsem si uvědomil, že se to nesluší. Nejsem přece nějaký voayer, abych se ukájel pozorováním nic netušících bytostí. Ale co naplat. Omlouvaje sám sebe nesnesitelnou nemocniční nudou, pustil jsem se do podlého šmírování. Blažený pocit, který patrně opravdoví šmíráci zažívají, se ale nedostavil. Pohled do nezakrytých či jen poodkrytých oken mne zklamal. Žádná tajemná postava s k vraždě namířenou zbraní, natož sprchující se krasavice či zvrhlý doktor obcující se stejně zvrhlou zdravotnicí. Nic, prostě nic. Nuda a zase jenom nuda. Ulehl jsem tedy znovu a po podrobném prozkoumání stropní výmalby jsem opět přestal rozlišovat mezi stavem bdělosti a sněním. Opět jsem začal ztrácet pojem mezi reálným světem a podivnou fabulací. Opět jsem nepoznával, co je mi vyprávěno a co jsou mé vlastní vzpomínky.

Snad za to mohl pan Kotrla, snad vibrující okenní tabulky a pískající meluzína, nebo skutečnost, že stav mé mysli se blížil spíše nevědomému blouznění než stavu bdělosti. A tak se ani sestřička nedozvěděla, co se mi zdálo a co se mi honí hlavou a co je příčinou mého neklidu. Vůbec jsem si nevšiml, že se vytratila z pokoje a opět jsem se odporoučel do stavu beztíže a přestal rozlišovat věci reálné od zmateného snění.

„Mladíku," ozval se znovu pan Kotrla, „viděl jste někdy vůbec takové oči – oči jako měla moje Lucie? Takové oči jste vidět nemohl, protože to byste ji musel znát. Její oči nebyly modré, ale nějak tak modře svítily. Byly možná spíš šedé, ani to vlastně nevím, ale svítily modře. Jako stříbrné koule na vánočním stromku. Nemyslíte, že stříbrné ozdoby svítí modře? Mně se to tak zdá. Je to asi zvláštní, ale teď mě napadá, že někdy měla oči černé. To když se zlobila, anebo když byla smutná. Nechtěl jsem, aby byla smutná, ani aby se zlobila, ale my chlapi už jsme takoví. Myslíme si, že nám patří svět, všecky jeho radosti a krásy, milujeme ženy a rveme život plnými hrstmi a najednou je po všem a pak nechápeme, proč modře svítící oči zčernají. A nejhorší je, že i když jsme okouzleni pohledem do stříbromodrých očí, sami jsme při tom slepí.

Slepí jako krtek bloudíme labyrintem podzemí a o své slepotě nemáme tušení. Myslíme si, že to tak má být, pán světa, statečný dobyvatel, víno, ženy zpěv, však to znáte, mladíku, jste taky jenom mužskej."

A je to tady – pomyslel jsem si. Nevěra, zrada, zlomené srdce, a co dál? Na to ti nejsem, dědku, zvědavej. Moc poutavý vyprávění mě nečeká. Sice nevím, co dědkovi Lucinka provedla, ale bude to tak, že buď jí odpustil a teď se trápí v roli sice zhrzeného, ale šťastlivce, který si doma hýčká svoji modlu, anebo mu velkorysost byla houby platná a Lucinka je stejně s nějakým džigolem kdesi za horama. Nuda jak v televizním seriálu. Zrada a odpuštění v přímém přenosu.

Dědek už byl ale k nezastavení a nehodlal přestat. Dech se mu zase trochu zklidnil, ale oči se mu začaly lesknout. Pochopil jsem, že teď bych měl asi jen mlčet a v roli zpovědníka tiše naslouchat a nechat pana Kotrlu ať vypráví. Jeho zvlhlé oči mě ale začaly nepříjemně dojímat a tak jsem ho musel přerušit. Musel jsem něco říct. Ani trochu se mi nechtělo vzdorovat návalu sentimentu, který jsem očekával. Když se chlap dojme a začne fňukat sám nad sebou, tak je mi trapně. Ne že bych tomu nerozuměl. Jsem taky pěknej srábek a taky se dovedu, jak se patří, politovat, ale vždycky je mi trapně. Sebelítost mi vadí konec konců nejen u chlapů, ale i u ženskejch. Ale tam se to jaksi samo sebou toleruje. Tam se to tak trochu očekává a pocit trapnosti je mírnější. Ženský slzy nejsou pouhá slabost. Ženský slzy jsou zbraň. Zbraň, kterou neváhají použít stejně jako kočka drápy. Zbraň, kterou použijí zcela instinktivně, ať už jsou ohroženy, anebo je zachvátí zlost. Jo, ženský! To je ale jiná kapitola. Teď na mě dotíral svým stýskáním pan Kotrla a já se musel nějak bránit. Cítil jsem se zahnán do kouta. Jestli něco bytostně nesnáším, je to citové vydírání. Když mě někdo nutí, abych ho litoval. Zvláštní. Vybavilo se mi, že podobně mě trápívala maminka. Když mě třeba štípla vosa, anebo jsem spadl ze stromu, natloukl si a brečel, tak ona brečela se mnou, někdy dokonce i místo mě a dávala mi za vinu, že ona musí kvůli mně brečet. Při vší úctě k maminkám, tátové, ti berou všechno nějak líp. Od táty se samo sebou očekává spíš políček než slzy

lítosti. Já jsem ale teď musel čelit ataku sebelítosti ze strany mého spolunocležníka, kterého jsem si k tomu účelu dobrovolně nevybral a jenom zlomyslný osud snad mohl za to, že jsem musel nedobrovolně sdílet nejen to své, ale ještě cizí trápení. Cítil jsem se zahnán do kouta a nezbylo mi, než se bránit. I když jsem nemohl tušit, co mi chce vlastně pan Kotrla povědět, děsila mne představa, že si bude stýskat a že na mne dolehne smutek z cizího neštěstí. Na nemocničním pokoji nebývá zpravidla důvod k bujarému veselí. Když se ale podaří, že pacienti si krátí čas vyprávěním anekdot, je to pro ně vpravdě požehnání. Můj zvláštní skutečně neskutečný rozhovor s panem Kotrlou byl ale podobného požehnání dalek a mému rozhodnutí se ohradit už se nedalo zabránit. Neměl jsem ani tu nejmenší náladu na cizí trápení a opět jsem se začal vztekat, a tak jsem výlevy citů, kterých jsem se děsil, nekompromisně utnul. Asi jsem si nemohl vybrat horší větu, než tu, kterou jsem bezelstně vyřknul a kterou jsem pana Kotrlu umlčel.

„Jak se těšíte na Vánoce, sousede?"

Pokojem se rozhostilo hrobové ticho a já najednou slyšel jen svůj vlastní dech, nebo možná doznívající dech pana Kotrly, nevím. Sotva jsem si uvědomil, že je ode mne neslušné takhle násilně přerušit příval důvěrností, kterými mne můj spolunocležník zahrnoval, začal jsem na sebe kupit jednu pitomou otázku za druhou. Přesto, že se mi nedostávalo odpovědí, zeptal jsem se pana Kotrly - jestli pro něj přijedou děti, když ho pan primář pustí domů, jestli to má domů daleko a samozřejmě, abych tomu nasadil korunu, zeptal jsem se, jak se těší na svou milovanou Lucii. Odpovědí mi ale zůstávalo jen chladné mlčení a já opět cítil podivný tlak na prsou. Začal jsem litovat, že jsem pana Kotrlu urazil a dál jsem horečně přemýšlel, jak vrátit vše nazpátek. Bylo ale už pozdě.

Pan Kotrla se na posteli otočil ke mně zády a zdálo se, že se mu chvějou ramena. Podivně rameny poškubával a mně došlo, že pláče.

K mému překvapení mě výlev páně Kotrlových emocí nijak niterně nezasáhl. Naopak, to, že se ke mně obrátil zády, mě urazilo. To mám za

všechno, pomyslel jsem si. Snažím se dědka rozptýlit a on se ke mně otočí. Co je mi do jeho smutků, já mám těch svejch až nad hlavu. Nejsem zpovědník, na to ať si zajde do kostela, tam jsou na to zařízený. Klekne si tam do dřevěný boudy, vyklopí, co ho trápí, dostane rozhřešení a může upalovat domů. Je to tak snadný.

Cvaknutí kliky u dveří se ozvalo právě ve chvíli, kdy už jsem otvíral ústa, abych pokračoval ve svých neomalenostech a dál zraňoval nebohého pana Kotrlu.

Ležel jsem zády ke dveřím a tak jsem jen neochotně pootočil hlavu a zamumlal odpověď na tiché, snad až bojácné pozdravení.

„Promiňte prosím," ozval se rozechvělý ženský hlas, „hledám pana Kotrlu."

Pokynul jsem hlavou a znova líně zamumlal něco ve smyslu – „přímo před vámi, jste tu dobře."

Přišlo mi nevhodné si ženu prohlížet, ale i neohlédnout se a zůstat zády – a tak jsem se přeci jenom otočil a na ženu se usmál. Kývla hlavou jako by chtěla ještě jednou pozdravit, anebo poděkovat za moji odpověď. Popošla k lůžku, chvíli postála jako by sbírala odvahu, ale pak jemně pohladila pobledlé starcovo čelo.

„On asi spí," zašeptal jsem téměř ustrašeně. „Povídali jsme si, ale přestal mi odpovídat a přitom to bylo moc pěkné povídání." Zalhal jsem a ani se nezastyděl. Nemohl jsem přiznat, že jsem pana Kotrlu zřejmě urazil a tak jsem vše svedl na starcovu únavu. Žena pootočila hlavu a mně se zdálo, že lehounce přikývla a že se usmála. Trvalo to jen chvíli. Jako jeden kmit kyvadla na hodinách, než jsem si uvědomil, že to není úsměv, že to je křeč ve tváři, která úsměv připomíná, že to je grimasa plná bolesti. Zůstal jsem nehybně zírat a nebyl schopen cokoli říct. Dlouho jsem bez hlesu hleděl na nehybnou siluetu ženy. Její oči se leskly a já měl pocit, že se jimi dotýká těch mých. Oba jsme nebyli schopni pohybu, a čím déle jsme na sebe strnule hleděli, tím víc se mi zdálo, že se její tvář stává stále průsvitnější, jako by se v mých očích

začala rozpouštět. Stávala se průhlednou jako socha z ledu. Jako ledová královna osvícená teplým sluncem se měnila před mýma očima v cosi éterického a pak jsem viděl už jen ty oči. Doširoka rozevřené zarosené oči. Oči, co podivně pluly prostorem, byly chvíli stříbrně modré a chvíli černé, vznášely se po místnosti jako dva démanty nedozírné ceny, jako perly ověšené hedvábím ulpěly na záclonách a točily se dokola jako míč slepený z drobounkých zrcátek a pak se začaly přibližovat k mé tváři a dotýkaly se mého obličeje, mých rtů i mého čela a hřály i chladily mě po tvářích a najednou to byly mé vlastní oči, které se proměnily v řeřavé uhlíky a začaly mi vypalovat do hlavy krvavé rány, nesnesitelná bolest mě spalovala a k bolesti se přidalo hrůzné sténání, které mi drásalo uši, jako bych nehty drhnul o rezavý plech a bolest byla stále větší a větší. Nevím, kolik času uběhlo, ale musela to být celá věčnost. Stále jsem měl pocit, že mám místo očí rozžhavená sklíčka a trnul jsem hrůzou, že jsem oslepl. Slyšel jsem nervy drásající skřípění nehtů, které se mi zařezávalo do uší jako ten nejrozladěnější orchestr a skrze skřípot plechových houslí začalo prostupovat jakési skučení vzdáleně připomínající zpěv nastydlé operní divy. Nebyla to jedna, ale hned několik šílených pěvkyň. Zoufale se snažily překřičet skučící orchestr i jedna druhou a v nelítostném souboji si každá vedla svou. Jejich hlasy stále sílily a já najednou ve změti zvuků začal rozeznávat jednotlivá slova. Oči černije, jako uhlije a černé oči jděte spát a ty máš kukadla a tvoje oči, oči, oči a stále oči a když už jsem si byl jist, že jsem zcela určitě zešílel, ucítil jsem něžný dotek na tváři a tak jsem sebral všechnu svou odvahu a pomalu otevřel oči. Ještě stále jsem nechápal, co se to vlastně děje, ale pln radosti, že jsem neoslepl, jsem začal rozeznávat, že se na mě usmívají stříbrnomodrošedo černé oči laskavé sestřičky a spíš, než bych opravdu slyšel, jsem odečítal z jejích rtů.

„Tak copak se nám to zase zdálo, asi něco moc hezkého, snažil jste se ze spaní zpívat. To bude tou samotou, ale už bude dobře, už budete mít společnost."

Otočil jsem se k vedlejší posteli, chvíli jsem zmateně mžikal

rozespalýma očima a pak jsem se začal šťastně smát. Na pelesti postele seděl usměvavý stařík, kýval nohama a pohupoval se ze strany na stranu. Chyběla už jen čepička s bambulí a lucernička, tak moc mi připomínal trpaslíka. Spiklenecky na mě zamrkal a pak zaskřehotal.

„Nazdar, mladej, já jsem ňákej Kotrla, doufám, že si budeme rozumět."

Srdcem v Chorvatsku

Tak je zase konec léta. Je zvláštní, jak období plné slunce a letních radovánek je krátké. Člověk má pocit, že ještě pořádně nezačalo a ono už je mu konec, zatímco stejně dlouhá doba zimních plískanic, dlouhých nocí a krátkých dnů se vytrvale drží svého kralování a hrozí, že nikdy neskončí. Chce se mi si stýskat, ale pak si uvědomím, že by to byl hřích a rouhání. Vždyť stále ještě sedím ve svém letitém kempovém křesle, nechávám se hýčkat slunečními paprsky a pozoruju moře. Moje milované chorvatské moře. Cítím se šťastně, i když trochu smutně. Šťastně díky síle okamžiku a smutně díky uvědomění si času, který nelítostně odkrajuje sladké porce pohádkového dortu štěstí, kterým pro mne pobyt na pláži a pohled na mořskou hladinu ve všech jejích tichých i bouřlivých proměnách vždy je.

Jsem sám, ale vůbec ne osamělý. Není mi zatěžko obklopit se milou společností přátel, těch ještě živých i těch méně šťastných, kteří jsou už, jak se rádo říká, na druhém břehu a pozorují naše snaživé hemžení odkudsi z nebeského obláčku. Jsem vlastně v roli takového telepatického zprostředkovatele štěstí. Moji blízcí to nevědí, ale třeba tuší, že pozorují rozmarné chování moře a vnímají laskání slunečních paprsků společně se mnou. Bezelstně a rád se dělím a plnými hrstmi rozdávám své štěstí. Vím, že pomíjivé, ale moje. Telepatické vnímání prý dokáže divy a tak představa, že díky němu mohu svůj čas trávit dle libosti ve mně milé společnosti, je mi odměnou.

Moje rozvrzané křesílko, které putuje světem společně se mnou, zažilo už mnohé. Ošoupané polstrování se s výhružnou vehemencí dožaduje práva na zasloužený odpočinek a nabízí, že uvolní své místo nové, nastupující generaci. Nesčetněkrát jsem již utáhl všechny povolené šroubky spojů a zabránil tak hrozící katastrofě spojené s nekontrolovatelným pádem. Jistě uznáte, že není důstojno letitého kmeta válet se po zemi s nohama trčícíma k nebi a častovat kempový

nábytek slovy toho nejhrubšího zrna. A tak křesílko, stejně jako věrný pes Charley po boku Johna Steinbecka, dále snáší se mnou vše dobré i zlé, vědomo si mé starostlivé péče. Trpělivě vzdoruje zubu času, protože dobře ví, že nejsem nevděčník a že se jen nerad loučím s věcmi, se kterými jsem prožil drahný čas, jako by to byly živé bytosti.

Nejsem takový ten cestovatel, co nevydrží na jednom místě a stále spěchá objevovat nové světy. Bohužel. Rád bych jím byl. Záda a nohy jsou ale proti a tak je ze mne namísto cestovatele objevitele jen cestovatel uživatel. I já se pohybuju v prostoru a čase díky svému čtyřkolovému zázraku v nemalé míře stovek kilometrů, ale cílem mých cest nebývá úmysl se plahočit, cílem mých cest bývá úmysl lenošit. Nakonec si užívám sladké povalování a nejsem o nic méně šťasten než zdravím obdařený polykač schodů a krkolomných stezek vedoucích ke věžím hradů a ke všem dalším památkám a čarokrásným výhledům do krajiny. Stejnou radost, jako jiným působí potem přilepená tričko a do krve odřené nohy z namáhavé túry vedoucí k do mraků zahalených vrcholkům Matičky Země, pociťuju já ve svém křesílku kochaje se pohledem na okolní svět. Ostatně, tak jako se v roli telepatického rozsévače štěstí dokážu rozdávat a hostit ve svém vnitřním světě své blízké, stejně tak se dovedu vloudit do jejich přízně a nepozorován s nimi putuji krajinou. Tiše, abych nepřekážel a nebrzdil je v nasazeném tempu, kráčím odhodlaně po jejich boku a vnímám slastné pocity z dosažených vrcholů a rekordních počtů zdolaných kilometrů. Moje představivost je značná a síla virtuálních zážitků bezbřehá.

Ze svého křesílka nevidím jen moře a siluety plachetnic, roztodivných rybářských bárek, výletních lodí, vodních skútrů, šlapadel a pádlem poháněných prken, na nichž vrávorají turisté všech věkových kategorií i tělesných proporcí. Někteří nejistě, jiní zkušeně a s elegancí, ale každý očividně rád. Vidím i ladné křivky slečen, stejně jako méně ladné křivky korpulentních dam. Vidím rodiče s nemluvňaty. Šťastná maminka se přizahalí osuškou a láskyplně nakojí své miminko. Kolem se batolí další mláďata, některá ještě zabalená do plín, poskakují

po kamenité pláži, jako by je příroda obdařila plechovými chodidly. Již jsem se zmínil o své rozmazlenosti a sklonům užívat si pohodlí a tak vás jistě nepřekvapí, že já po kamenité pláži bez gumové obuvi chodit nedokážu. Nemluvě o tom, že se nedokážu uložit do ostrých kamenů podložen jen tenkým ručníkem. Alespoň třícentimetrový molitan je pro mne nezbytným vybavením a i na něm setrvám jen dobu nezbytně nutnou. Po čase se totiž z nevinných kamínků začnou stávat špičaté šutry, které se neúnavně snaží prodrat pouhé tři centimetry silnou podložkou a následně se provrtat skrze mé zmučené tělo. A tak se rád navrátím do náruče svého milovaného křesílka, abych se opět cítil jako někdo, kdo si přišel na pláž užívat pohody a ne jako nějaký sebetrýznitel mající požitek z vlastního utrpení. Podezřívám přitom domorodce, že doma tajně trénují fakírské dovednosti, protože bez fakírských praktik se dle mého názoru na ostnech kmenů spočinout nedá.

Patřím také k těm mnoha, co upřednostňují užívat si pohody u moře v co možná největším klidu, ale to je stále větší a větší problém. Milovníků moře přibývá a břehy a pláže nejsou nafukovací. Nezbývá, než věřit, že bude pohodových a ohleduplných turistů více, než ječících „prudičů", kteří se všude chovají jako s vědomím, že právě jenom jim to všechno patří. Nechtěl jsem a nechci se ale utápět ve všednostech a sklouzávat k nudnému lamentování. Když jsem usedl k prázdnému bloku, chtělo se mi chválit. Chválit moře, chválit milovníky moře a chválit pohostinnost národů a států (v tomto případě mého milovaného Chorvatska), díky jejichž laskavosti se i my, suchozemci (samozřejmě že za nemalé peníze, ale i přesto rádi), můžeme mořem opájet, obklopeni jeho laskavou náručí.

Ze starých pověstí českých je všeobecné známo, že praotec Čech přerušil své putování a stanul! Zřejmě z důvodů, pro které mám značné pochopení. Bolavé údy jsou omluvitelným a pádným důvodem k ukončení putovatelského utrpení a stanutí. V tomto případě v žírné krajině oplývající mlékem a strdím, což neomylně zjistil pohledem z bájného kopce Říp (nazývat jej horou přijde mi jako označení poněkud

neskromné, ale budiž), za což buď Praotec chválen a na věky veleben. Nevím, zda se pověst zmiňuje o tom, odkud vlastně Čechova družina putovala a kam měla původně namířeno. Jestli z východu na západ nebo v opačném směru, či ze severu s kopce dolů do krajů jižních. Zda hora Říp byla již předem zamýšleným cílem, či důvodem ke vzniku naší Otčiny bylo Praotcovo loupání v kříži, křečové žíly, nebo jiné, stářím omluvitelné neduhy. Jedno je dle mého soudu jisté. Vybrali si dobře, ale s vybíráním skončili brzo. Žírná kotlina, mléko a strdí – dobrý. Ale měli i za cenu, že stařešina rodu bude na další cestě svými druhy nesen, doputovat k moři. To moře, to nám chybí. Mně tedy určitě. Moře tu sice je. Zaplať Pán Bůh. Ale není naše. Alespoň kousek moře mají skoro všichni, jenom my ne. O Itálii je známo, že svým tvarem připomíná na mapě botu. Jenom botu a jaká spousta vody omývá její břehy. O nás se říká, že jsme srdcem Evropy. Ve svém významu, srdce a bota, kam se Italové hrabou a moře mají, že nevědí, co s ním a my, srdce, nejdůležitější orgán v lidském těle, a nic. Ani kousek moře. Jenom mléko a strdí. Nejsem a nechci být nevděčník, ale jsem Čech, tak nadávat se musí. Vždyť země bez moře, to je jako srdce bez krve. A my jsme národ srdnatý a tak nám je krve zapotřebí. Přívlastek, že co Čech, to muzikant, mě naplňuje hrdostí, ale jak krásně by znělo, co Čech, to mořeplavec. Anebo hudbou a zpěvem nadaný mořeplavec, to nikdo nemá, to by nám všichni záviděli.

Ale co naplat. K tomu, že mi moře chybí, jsem se tedy přiznal a chci to ještě zdůraznit - nic ve zlém, Praotče Čechu, své už jsem ti k tomu řekl. U vědomí toho, že je nemožné s tím cokoli udělat, přestanu si stěžovat. Vypůjčím si a poupravím výrok pana Vladislava Vančury a zvolám – léto a moře, budiž pochváleno a budu i nadále velebit. Slovo velebit mi neúnavně evokuje slovo Velebity, přesto že jej od sebe trpělivě odháním. Bojím se, protože moje znalosti stran zmíněných hor jsou více než chabé. Věřím, že chorvatské hory jsou stejně opojné a krásné, plné romantiky a dobrodružství, jako chorvatské moře. Mému srdci jsou ale mnohem blíže potápěčské brýle a šnorchl, cepín a

mačky nechť okouzlují nátury jiného zrna. Já mám závrať i v prvním patře na balkoně. I když pravda, jednu dobrodružnou, za zmínku stojící zkušenost s vrcholky Velebitů mohu dát k dobru. Snad to nebude znít neskromně, když sám sebe označím za řidiče zkušeného – řidičský průkaz vlastním asi padesát let a několik roků jsem strávil i za volantem kamionu. Přesto jsem se nechal vlákat zákeřnou navigací do pasti a zmíněné hory jsem po jejich krkolomných hřebenech přejel obytkou. Po špičatých šutrech uzounkých cest jsem stále stoupal a stoupal, přitom uvažoval, že bych se měl vrátit, ale otočit se nebylo jak ani kde a na couvání to bylo stále dál a dál. Neustále jsem se utěšoval, že cesta vzhůru už musí skončit, ale bohužel, jeli jsme jako proti tobogánu a stoupali až kamsi do mraků. Nakonec se přece jenom hory smilovaly a cesta se naklonila směrem dolů. Nebylo to o nic méně napínavé, protože ostré kameny neustále hrozily, že nám mohou prorazit pneumatiku, obavy o to, že nás zradí přehřáté brzdy, mě také strašily a vůbec, jakýkoli defekt by byl nepochybně hodně nepříjemný. Do těchto míst by za námi asistence asi nedorazila. Vím, že tato epizoda, která mě neomylně řadí mezi cestovatele diletanty, by opravdu nestačila k tomu, abych se považoval za někoho, kdo může zasvěceně hovořit o Velebitech. Rozhodně bych nechtěl dělat ze sebe chytráka a snížit se k podlému nahlédnutí a následnému vykrádání turistických průvodců a mapek, díky čemuž bych záhy opustil krásu malebných hor a virtuálně stanul na březích Plitvických jezer, zabloudil do Národního parku Krka a následně bych se utápěl v moři sice stejně okouzlujícím a nekonečně krásném, v moři turistických pozoruhodností, jejichž množství je právě v případě Chorvatska stejně bezbřehé jako to moře pravé. To vše za cenu chlubení se cizím peřím, což by pozorný čtenář velmi snadno odhalil. Považuji za nutné, abych na tomto místě uvedl, že nejsem znalec Chorvatska, ale jsem jeho o to větší milovník. Zamiloval jsem se na první pohled a zamiloval jsem se navždy. Jako pobláznění student jsem podlehl kouzlu své první lásky. Není to ostatně dlouho, co do Chorvatska pravidelně jezdím. Poprvé jsem se zahleděl před pouhými asi deseti,

možná že patnácti i více lety, on ten čas neskutečně letí, do modře, někdy zeleně mořských kouzel na ostrově Krku a už jsem byl lapen. Lapen do tenat fascinujícího představení, které dokáže vykouzlit jen divukrásná mořská hladina. I to je důvod, proč bych se nechtěl ocitnout v situaci, kdy se budu snažit čtenáře unudit strohým popisem například toho, kolik kilometrů je to ze Zadaru do Splitu a kde je toho více k vidění. Zcela odpovědně mohu všechny ujistit, že nejenom v těchto náhodně pro ilustraci vybraných městech, ale i ve všech dalších městech a na dalších místech Chorvatska je toho k vidění až oči přecházejí, ale to každý, kdo v Chorvatsku už alespoň jedenkrát byl, dobře ví. Prosím tedy laskavé čtenáře, aby si informace takzvaně turistického rázu vyhledal v turistických průvodcích. Budou přesné, stručné a vyčerpávající, což já bych dokázal pouze za cenu „spisovatelské zlodějny", tj. opsáním, či přepsáním již napsaného.

Já jsem však usedaje k čistému papíru měl úmysly řečeno ve vší skromnosti spíše rázu poetického. Chtěl jsem se vypsat ze svých pocitů a chtěl jsem chválit a nekonečně velebit chorvatské moře. Nebojím se opakovat toto kouzelné slovo a trvám na tom, že chorvatské moře má právo být velebeno. Má právo být opěvováváno básníky a má právo, aby o něm byly skládány písně. Možná, že písně o chorvatském moři působí trochu kýčovitě, ale když na mne i to moře působí svou krásou jako upřímný a v tom nejlepším slova smyslu nic nepodsouvající kýč. Když slyším zpívat chorvatské mužské sbory, bývám neskonale dojat. A to nejen v podání takzvaně profesionálním z obrazovky chorvatské televize nebo z rádia. V našem milém Pakoštane, v němž máme tu čest často trávit svůj čas od doby, co jsme zde zakoupili malý skromný byteček, tak u nás v Pakoštane kousek od kostela je hospoda. Když jsem se tam procházel jednou v neděli dopoledne, poštěstilo se mi, že místní chlapáci, zřejmě po návštěvě svatostánku, se před hospodou sesedli a začali zpívat. Vícehlasný zpěv chlapů, kteří zpívat umí, to je pro mne vždycky zážitek jak z koncertní síně. Jsem také trochu muzikant a tak jsem si užíval o to víc. Zní-li tedy slovo kýč,

kterého jsem použil ve snaze charakterizovat chorvatské moře poněkud hanlivě, omlouvám se za to, ale já přesto věřím, že použiji-li tohoto slova, nikoho tím neurazím. Nebojím se přirovnat kouzlo moře k prostinké moravské písni, jejíž slova jako tatíček, maměnka, šohajek či cérečka mohou také svojí ryzí prostotou navodit u necitlivého posluchače povrchní pocit laciného kýče. Přesto, že málokterá mému srdci milá a líbezná písnička se bez těchto slůvek obejde, stejně jako beze slova skléněčka, vínečko nebo zahrádečka, vnímám v této souvislosti prostotu jako výraz upřímné a nic nepředstírající ryzosti. Stejně jako líbeznou moravskou písní nechávám se prostoupit mořem v jeho čisté a omračující kráse.

Časně ráno, když jsou pláže ještě opuštěné a až trochu strašidelně tiché, jsou mé prožitky úplně nejsilnější. Hladina se leskle třpytí od prvních slunečních doteků a já mám trochu pocit, jako bych páchal svatokrádež. Jako bych svou přítomností znesvětil Boží chrám tím, že nepokleknu před oltářem. Nemám totiž ve zvyku se zdlouhavě osmělovat a trýznit se pomalým ochlazováním. Většinou napočítám do tří, anebo si, trochu infantilně, řeknu, spadla lžička do kafíčka a pak prásk, praštím sebou o hladinu, přičemž vydávám zvuky jako navztekaný lachtan. Bláhově se domnívám, že zběsilé pohyby mě zahřejou a že voda přestane být studená. Má-li lidské tělo zhruba třicet šest a půl stupně a voda uprostřed léta o deset a zkraje sezony víc jak o patnáct stupňů méně, pak věřím tomu, že i když jsem živého lachtana vlastně nikdy neviděl, chovám se jako bych byl odkojen lachtaní mámou a lachtaní řeč byla mou mateřštinou. Vydávám zvuky, které nelze abecedou vyjádřit a kterým může porozumět jenom bytost z říše zvířecí. Pravda ale je, že první šok z prudkého ochlazení se po chvíli vytratí, já se přestanu zmítat jak v epileptické křeči a pozvolna začnu vnímat vodu jako příjemně teplou. Chladná voda nejprve ledově štípe, ale po chvíli jako by začala hřát. Nepochybně pro to existuje odborné vysvětlení fungující na podkladě fyzikálních zákonů, mně ale postačí fakt, že je to prostě žůžo. Pěkné slovo, že? Nevím, že bych ho kdy v

psané podobě použil a tak ani nevím, jestli mám psát žůžo, nebo žúžo. A ejhle, počítač to ví, žúžo mi to červeně nepodtrhlo. Tak to je žúúúúžo. Poté, co získám pocit příjemného tepla, uvědomím si, že takto se slušný člověk v chrámu páně nechová. Téměř se přestanu hýbat a přestanu funět jako lachtan a přijmu s pokorou posvátné ticho ještě spícího svatostánku. Jako bych pokleknul k modlitbě a obětoval bohu tajemství svého bolavého nitra, se zatajeným dechem se rozpustil jak kostka ledu v archivní skotské a stal se součástí čehosi nedotknutelného a slovy neuchopitelného. Ticho, nepopsatelně tiché ticho, mír v duši pro našince srovnatelný jen s večerním tichem hlubokého lesa stříbrně se lesknoucího perličkami zmrzlého oparu ve svátečně opojném předvánočním čase. Stejně dojat a fascinován krásou dech beroucí samoty jako bývám časně ráno ponořen do od soli husté vody, která mě díky své hustotě nadnáší a kolíbe, aniž bych byl nucen pohybovat údy a plaváním se držel nad hladinou, bývám snad jen v muzeu, když stojím tváří v tvář umělcem vytvořené kráse. Jako když jsem poprvé mohl v drážďanském Zwingeru postát před Rafaelovou Sixtinskou Madonou, dokázal jsem jen dlouhé minuty v úžasu hledět, nebyl jsem schopen jediného slova a měl pocit, že právě teď se čas na nekonečně dlouho zastavil, že všichni malíři už nemusí dál malovat, protože nic krásnějšího namalovat nelze. Stejně okouzlen jsem ale, když leže na znak jak Michelangelo zády na lešení, studuji strop světa a ani prsty nehýbu, abych sebemenším šplouchnutím nerušil čas, který pro mne právě přestal existovat a odlupovat jak slupky cibule zbývající letokruhy mého žití, a utápím se v nenasytné modři, která otištěna do vodní hladiny a obkroužena zelení vzrostlých pinií jako by prostoupila mým tělem a mně se zdá, že i já jsem celý modrý, že ležím v modrém pokoji Jaroslava Ježka a slyším tichý klavír hrát jeho Tmavomodrý svět. Snad by mi ani nepřišlo divné, kdyby se nade mnou seskupily obláčky, proměnily by se ve strop Sixtinské kaple a zpoza nich by na mne začali vykukovat Michelangelovi svatí. Stačilo by natáhnout ruku a namísto Adama se

vloudit do Boží přízně a nataženým prstem se dotknout Stvořitele.

Oslepen oslnivou modří a protkán opojnou fantazií promrkám oči a vrátím se do stejně opojné reality. Opustím lenivé, bezvládné polehávání na hladině a spustím nohy pod sebe, abych si dopřál trochu úzkostného pohledu na mořské dno. Kdybych to přehnal, příliš popustil uzdu své fantazii a začal pátrat, zda nezahlídnu hřbetní ploutev obávaného mořského predátora, podlehl bych následně nezvladatelné panice a rychlostí srovnatelnou s divokou jízdou vodního skútru bych se vyřítil na břeh a ještě pár metrů utíkal – jistota je jistota. Svou fantazii ale cíleně krotím a vidím-li u svých do hloubky spuštěných nohou jen sem tam malinkou rybičku, má fantazie pracuje stále, ale opačným směrem. Zažívám pocit bezpečí a mám pocit, že mořští živočichové jsou k lidem přátelští a že temné hlubiny jsou stejně bezpečné jako moře mého dětství, jako rybník, kterému jsme říkali Kačák a ve kterém jsme vídali plavat jen žáby a jejich malé děti, pulce s jedním legračním ocáskem, které jsme mohli i s vodou nabrat do sevřených dlaní a vytvořit tak ze spojených rukou malé pulčí akvárium. Když jsem po létech zavítal do kraje svého dětství a vypravil se po stopách svých dětských dobrodružství, Kačák jsem ještě našel, ale přinutit fantazii, aby se znovu rozběhla opačným směrem a vykouzlila mi představu moře, se mi nepodařilo. Kačák působil dojmem, že i párek kachen by se cítil jako šestičlenná rodina v jednopokojovém bytě, přesto že mi nevymizí z mysli jako místo mého prvního plaveckého dobrodružství. Tehdy jsem přiběhl domů a hrdě oznamoval rodičům, že jsem přeplaval Kačák a prožíval jsem stejnou hrdost a byl stejně šťasten, jako František Venclovský, když zdolal kanál La Manche. Ostatně prolínání vzpomínek a reality, nekonečného moře a jak pětikoruna velkého Kačáku mi působí potěšení srovnatelné s potěšením pětiletého špunta z vánočního stromku víc než často. Jsem už takový dětina a snad není důvod to tajit.

Bohužel, začal jsem postesknutím, že léto zase končí a tak skončit musí i moje čmárání do bloku, při kterém jako bych upíjel lahodný mok

ze sklenice vzpomínek, dávných, i těch ještě od slunce teplých, snoubících se s realitou, díky čemuž jsem opojen a šťasten. Jsem pánem svých vzpomínek a tak se opájím jen těmi hezkými. Jsem dalek toho, abych lamentoval nad přízemními malichernostmi. Nad nepoctivým číšníkem, nad shnilou zeleninou nabízenou v supermarketech, nad řidiči, kteří jezdí jak ve snaze vzájemně vyvraždit sebe i nic netušící uživatele pěších zón – všimli jste si, že my máme pocit, že Chorvatům všechno moc dlouho trvá a že oni přitom neustále spěchají? Vidět auto s chorvatskou espézetkou, jejíž řidič nemá plyn až u podlahy, anebo motocyklistu, který se nesnaží ukroutit dávkovač plynu na svých řídítkách, je veliká vzácnost. A tak brbláme a lamentujeme nad cenou piva, cenami parkovného a vůbec cenami všeho. Já ale jezdím do Chorvatska za krásami moře, za lidmi, kteří jsou milí a mému srdci blízcí a vím, že těch je většina. Rozčilovat se můžu doma, tam je toho pro zlost dost a dost.

A tak odpusť, mé milé Chorvatsko, a odpusť, laskavý čtenáři, že jsem si v samém závěru i trochu zabrblal.

Když jsem se jednou procházel po pláži, opět se znuděně kochal a užíval si odpolední pohodu, zaslechl jsem českou rodinku, jak mluví o tom, že dovolená právě končí a takže co naplat, snad zase za rok. Měl jsem pocit, že se i uctivě uklonili, když jako jedním hlasem zvolali - tak ahoj, moře, a měj se tu dobře! Zalíbilo se mi toto roztomile zrýmované rozloučení a tak jsem si ho přisvojil. Od té doby už pokaždé, když odjíždím, vždycky se s trochou dojetí ještě projdu po břehu a třebaže odjíždím jen na krátko a vím, že za deset či čtrnáct dnů se zase vrátím, chvíli obřadně postojím a s úklonou jako bych vyjadřoval dík a úctu respektované bytosti prohlásím – tak ahoj, moře, a měj se tu dobře!

Stává se

Tak si někdy říkám, jestli je to vůbec možné? Jestli to všechno, co se takzvaně stává, je jenom náhoda, nebo je to nějaká Boží zlomyslnost, nebo jsou to nějaké čáry máry vyšinuté čarodějky, či jiná tajemství, na která prostý selský rozum nestačí. Nechci zde rozebírat věci takzvaně obřích rozměrů jako je zemětřesení uprostřed oceánu následované vlnou tsunami, výbuchy sopek, uragány, vichřice, povodně a sesuvy půdy, zkrátka všechno to trápení, co doléhá na veškerou Boží čeládku a je nepochybné, že s tím se zkrátka a dobře dělat nic nedá. Já mám na mysli věci, řekněme prosté. Věci, co se stávají každý všední den, a které, upřímně řečeno, jsou námi přehlíženy, nikterak nás vlastně neznepokojují, vnímáme je jen tak mimochodem a ohodnotíme je nanejvýše povrchním povzdechem, povytažením obočí či protočením panenek. Ale nedejme se mýlit. Ono se po právu říká, že souvisí všechno se vším a tak já si myslím, je-li za vším žena, je ve všem i zakopanej pes a chceš-li trefit hřebík na hlavičku, musíš odhalit jádro pudla.

Budiž na tomto místě uveden příklad věcí banálních a prostých, stávajících se dnes a denně, ale skrývajících v sobě mnohé záhady a taje. Alespoň pro mne.

Tak třeba, stává se, že se člověk ráno probudí a má pocit, že se probudit neměl. Nebo možná že by se probudit nechtěl. Však to znáte, pálivý knedlík v krku, nos ucpaný a bolí vás i vlasy na hlavě. Vědět to předem, nešli byste si večer ani lehnout. Ale protože to večer ještě nikdo netuší, tak se pak ráno probudí a náramně se diví, co se to s ním děje. Přesně takhle se občas probudí asi každý z nás a se mnou to není jinak. Prostě stává se. Stýskám si pak na osud a proklínám celý svět, přičemž nepochybuji, že jsem jediný nešťastník pod sluncem, na kterého dolehlo nespravedlivé utrpení. Než posbírám dost odvahy a sil, abych otevřel oči, zpravidla se stane, že se ozve něco jako - ty zase vypadáš. Ozve se to odkudsi a já mívám dojem, že je to z velké dálky a

že se mě to zřejmě netýká. Omyl, ono se mě to týká. Tento výrok bývá adresován opravdu mé osobě. Nepochybuji, že jste uhádli, kým bývá pronesen a že chápete - tedy alespoň vy, muži, že se pak cítím po právu uražen. Raději zpravidla mlčím, ale v duchu se neubráním a reaguji. Nejprve poněkud agresivně - napadá mě spousta opravdu nelichotivých přirovnání, pomocí kterých statečně vzdoruju a hodnotím ranní exteriér své ženy, později ale nakonec vychladnu a začnu nad pronesenýmm výrokem uvažovat. Ty zase vypadáš - zní mi stále v uších a já se snažím pochopit proč. Co se to stalo s mým zevnějškem za těch několik hodin, co jsme oba spali a tedy se neviděli? Proč právě teď vypadám jinak, než jsem vypadal ještě včera? A proč tak vypadám „zase"? Vždyť vypadat tak či onak „zase", přece znamená, vypadat stále stejně. To ale zřejmě nebývá úmyslem mé ženy, sdělit mi, že vypadám stále stejně. Měla nepochybně na mysli pravý opak a rozhodně se nemělo jednat o lichotku. Jsem v jádru smířlivý člověk a nesnáším rozbroje jakéhokoli druhu a tak si zpravidla řeknu, že se třeba nejednalo o neomalený útok, ale naopak, o starostlivou reakci plnou laskavého pochopení. Povšimla si asi, že mi není dobře a chtěla mne pouze starostlivě politovat. I to se někdy stává. I takové ženy prý existují. Pravda, jen zřídka, snad jen v literatuře a v pohádkách, v reálném světě jen vzácně, ale slyšel jsem o tom. Jednu takovou ženu prý někdo zahlédl kdesi v brdských lesích nebo na Šumavě, pověsti se různí, mohlo to být třeba v Praze na Hlavním nádraží, třeba se někdo jen přehlédl a tato vzácná žena byl ve skutečnosti chlap - věřte pohádkám. Jak už jsem předeslal, nejsem vůbec konfliktní člověk a nejvíc ze všeho si dávám pozor, abych nebyl nespravedlivý. Být k někomu nespravedlivý to není hezké. Zraňovat něčí city nespravedlivým nařčením, to se vážně nesluší. Toho se dopouští jen nevzdělaní křupani a to já přece nejsem. No, nejsem? Vím, že takový být nechci, ale také moc dobře vím, že jsem duše rozpolcená, a tak tedy nezbývá než připustit, že jakožto člověk omylný, jsem nespravedlivého nařčení schopen.

Jsem si totiž jist, že trpím čímsi, co asi nejvýstižněji

charakterizuje příměr - falešné soudy. Slovo „trpím" působí možná trochu přehnaně a teatrálně, ale až se vám svěřím podrobněji, pak vás jistě přesvědčím a uznáte, že nepřeháním. Uvedu tedy další, možná trochu odtažitý, ale dle mého soudu stejně výstižný příklad. Rada vcelku prostinká, ale velmi praktická, chtělo by se říci nezpochybnitelná, praví - dvakrát měř a jednou řež! Ten, kdo se dovede podřídit jednoduchým a nezpochybnitelným radám, ten má vyhráno. Je tedy nad slunce jasné, že takový člověk se nemůže mýlit. Když odhlédnu od faktu, že se jedná o široce aplikovatelný příměr ochraňující především dělné ruce od neplánované produkce zmetků, pak pragmatičnost tohoto moudra je ještě více nabíledni. On takový truhlář třímající v ruce prkénko uchopí nejprve měřidlo, učiní na prkénku rysku, pak uchopí pilku, kterou následně odloží, aby opět uchopil měřidlo a ještě jednou vše přeměří a pak teprve zakrojí do prkénka pilou, elegantně a s grácií, jako kuchařinka do bábovky, jista si svým počínáním, protože ví, že použila k přípravě pokrmu těch nejvybranějších surovin, vše řádně dvakrát převážila a provedla s pečlivostí legendární Magdaleny Dobromily, nebo ještě lépe. Prosté, že? Změřeno dvakrát, omyl vyloučen. Truhlář udělal vše jak je třeba a dílo se mu daří. Pocit z dobře vykonané práce jej zahřeje na duši a on si užívá slasti plynoucí z následné duševní rovnováhy. Své dílo pak může završit zpěvem budovatelských či jiných jeho srdci blízkých písní, případně několika oslavnými přemety schylmo nazad. Ne tak já. Přesto, že bezezbytku chápu výhody prostých rad, nedokážu se jimi řídit. Čím pečlivěji zvažuji, potažmo měřím, tím hlouběji se nořím do nejistoty a výsledek mého snažení bývá potom ten, že se k mému konání hodí spíše jiný, méně lichotivý příměr a to - pořád to řežu a furt je to krátký. Jinými slovy, ať přemýšlím, jak přemýšlím, stejně si ze všech možných řešení vyberu to špatné. A přitom se vážně snažím. Do zpěvu mi zpravidla nebývá, snad jedině zanotovat písně, jejichž účelem bývá doprovázet chmurný průběh smutečních slavností a podbarvit tak vzlykot zdrcených plaček či zlomených politiků klanících se u hrobu

neznámého vojína.

Asi je to nějaké prokletí. Prokletí, které, jak jsem předeslal, nazývám prokletím falešných soudů.

Tvrdím-li, že ze všech možných řešení si vyberu to špatné, je to sice pravda, ale není tomu tak vždy. Jsem totiž navíc sužován pochybnostmi, zda právě volba toho špatného se nakonec neukáže být volbou dobrou. Snažím se domoci jistého pravidla a v zájmu duševní rovnováhy se jím následně řídit, ale nakonec se pravidla nedopátrám a nezbude mi, než se uchýlit při hledání pravdy k léty prověřeným a osvědčeným výjimkám. Naštěstí jsou zde výjimky sloužící k tomu, aby pravdu potvrzovaly. V tomto případě jsem se jedné takové výjimky dopustil a chytře se přidržel jiné, stejně prosté, ale o to spolehlivější rady - mluviti stříbro, mlčeti zlato. Toto moudré rozhodnutí mě ochránilo před zbrklou reakcí typu - koukni se na sebe, žádná Bardotka taky nejsi. A možná jsem se tímto rafinovaným mlčením vymanil z nelichotivé účasti ve statistikách sčítajících ženami inzultované muže. Takové statistiky skutečně existují. Vím to, protože mi to nedalo a tak jsem nelenil a požádal jsem bratra Interneta, aby mě s jejich obsahem seznámil. Byl jsem následně překvapen, jak skličující je to čtení.

Vím, že je to vůči ženám nespravedlivé, ale ono se s jistým, řekněme neomaleným chováním vůči něžnému pohlaví v podvědomí nás všech už od dob éry mamutí tak nějak počítá. Je to dáno pravděpodobně obecně přijímaným zpodobněním, že pračlověk svou náklonnost k ženě projevoval tím, že ji uchopil za vlasy a smýknuvše s ní o zem, jal se konat svou přírodou předurčenou rozmnožovací povinnost. Jinými slovy, obětoval se v zájmu zachování rodu, za což mu budiž dík. Nepopírám, že i přesto, že já sám jsem k ženám v každé situaci galantní, tato zjednodušená alegorie mě nechávala vždy chladným a nikterak mě nepohoršovala. Ostatně se domnívám, že není historicky doloženo, že pračlověčí rozmnožování bylo provázeno milostnou předehrou související s předáním drobných darů, jako je kytice růží, briliantový

prsten či zlatý náhrdelník, případně zpěvem milostných písní, či přednesem oduševnělé poezie. Evoluce je evoluce, ale ejakulace je ejakulace. Jedno bez druhého je odsouzeno k věčné marnosti. Zkrátka a dobře, šup s babou do mechu a je o pračlověka víc. Co si mám ale počít s faktem, že se nám ta evoluce poněkud zvrtla a tak se dle zmíněných statistik stává, že příroda sem, příroda tam, všechny tradice stranou, a tak uchopen za vlasy, smýkán po podlaze, ponižován a ženou vysmíván bývá muž. Hrůza, že? No ale budiž - stává se. Věřme statistikám. Tak zvané domácí násilí páchané slabými ženami na přírodou předurčeném silném pohlaví je prý až neuvěřitelně četně praktikováno v mnohých rodinách a to přitom statistiky znají jen část pravdy, protože mužů tak statečných, aby se dokázali přiznat ke své zbabělosti, tedy nezávidění hodné submisivní roli je jen zlomek. Není třeba přitom setrvat pouze u představy, že násilí praktikované ženami na svých mužích se odehrává pouze v rovině násilí fyzického. Lapidárně vyjádřeno, že je muž ženou mlácen. Zdánlivě jemnější, ale nepochybně stejně bolestný je způsob psychického ponižování v roztodivných formách, jako třeba v poskytování sexu pouze za úplatu, a to doslova – zaplať, jinak nic nebude - nebo je takový muž sexem vydírán - nejdřív umyj okna, zrejpej zahradu, vymaluj byt a potom možná? To je, co? Ale stává se.

Tak vidíte. Stává se toho spousta. Vím, není to žádné moudro, a proto, aby se to moudrem stalo, to neříkám. Říkám to proto, že si stěžuju. Stěžuju si sám na sebe, že ač mi to všechno může - víte co - tak mě to přesto trápí. Přemítám o věcech, které se mě třeba bezprostředně vůbec netýkají, a přesto mě trápí, zraňují a nedají mi spát. Ne že bych se kvůli tomu chystal spáchat sebevraždu, ale ubírá-li mi něco spánek, narušuje to můj přirozený biorytmus. Dobře vím, že snažit se pochopit, natož vyřešit problém s hladovějícími dětmi, s dětmi bojujícími se zhoubnou nemocí, problém s terorizmem, válkami a vůbec se vším tím neřádem, kterého je plný svět, tak to by mne mělo trápit. Dobře to vím, ale to není to hlavní, co se mi honí hlavou a co

devastuje moji klidnou mysl. Musím ale připustit, že je to možná moje štěstí. Vždyť snaha o vyřešení problému s globálním oteplováním, světelným smogem, ozonovou dírou a vůbec tím vším, o čem sice cosi tuším, ale vlastně tomu ani za mák nerozumím, tak taková snaha by v mém případě pravděpodobně skončila nejprve pojídáním psychofarmak a následnou starostlivou ústavní péčí odborně vzdělaného personálu, dělající z lidí ještě větší blbce, než za jaké se oni sami považují.

Dělám to nerad, ale jsem nucen připustit, že stává-li se mnohé, chápu z toho jen nemnohé. Už jen prostinký příklad, zda nevinný výrok - ty zase vypadáš - je invektivou, či projevem starostlivé náklonnosti hovoří sám za sebe.

Na samém začátku mého stýskání si na osud, který mne obdařil pochybnostmi a nevědomím mírou vrchovatou jsem uvedl několik prostých příkladů a nezbývá mi, než v demonstraci podobného ještě vytrvat. Vím, že vše se nejeví být zajímavým všem. To, co jeden vypráví se zanícením a planoucíma očima objevitele nových světadílů, může v jiném vyvolávat těžknutí víček a nezdvořilé zívání. Já si přesto neodpustím, abych pokračoval, a budu tajně doufat, že vaše víčka nebudou olovnatět a těžknout, ale naopak, rozšíří se dychtivě, dávajíce najevo neutuchající zájem o věci příští.

Stává se mi občas - a jistě nejen mně - že se ocitnu někde, kde bych evidentně být neměl, protože tam vlastně být nechci, ale jak vyplývá z výše řečeného, mým nejsilnějším povahovým rysem je zmatek v duši provázený příslovečnou nerozhodností, to vše podpořeno nedostatkem vůle vzdorovat a rozlišovat dobré od zlého, což pak má za následek, že v prostředí mně v dané chvíli nemilém a jaksi cizím zůstávám a trpělivě se snažím ignorovat vše a všechny kolem sebe.

Ano, tak se mi třeba stává, že se nacházím na jakémsi večírku. Možná na narozeninové párty či jiné, těžko zdůvodnitelné veselici, jejímž jediným cílem bývá uvést se do stavu slušně řečeno povzneseného, popravdě řečeno v nezřízené opilosti se proměnit v sobě

cizí monstrum a dopouštět se věcí, kterými ve střízlivém stavu obyčejně pohrdám a považoval bych za nemožné, že příšera, která se tváří stejně narušeně a vede stejně nesmyslné řeči, jako všichni ostatní, jsem doopravdy já. Nejsem žádný teoretik umění, ale po pár panácích se dovedu zřejmě tvářit dostatečně přiblble, abych tak působil.

A tak se mi pak stává, že si mě jako svou oběť vyhlédne nějaký fanatický diskutér, který bez zjevného důvodu mě osloví, aby mi sdělil, že drnčení a vřískot, který se dere z reproduktorů a jehož jediným cílem je nenávratně poškodit mé chatrné sluchovody, tak to že je nejnovější hit jakési skupiny, jejíž existence je mi zcela cizí a následný rozbor uměleckého vývoje a významu těchto vřeštících fanatiků pro kulturu této planety mě pak slušně řečeno uráží. Věren své pověsti trpělivého a slušně vychovaného posluchače pak ještě půl hodiny zdvořile přikyvuji, aniž bych alespoň přibližně chápal smysl uměleckého curriculum vitae jednotlivých šílenců, kteří mají výše zmíněné vřeštění na svědomí a kteří svému počínání říkají odvážně a bez uzardění koncert. Myslím, že názvosloví, které by mělo jednoznačně rozlišit povahu a význam lidského konání v tomto případě poněkud pokulhává. Použije-li se slova koncert pro vystoupení České filharmonie, Janáčkova kvarteta, nebo recitálu Jaroslava Svěceného stejně jako pro uši devastující běsnění, kdy vrcholem mimořádné umělcovy hudební invence bývá to, že překousne užovku a následně rozšlape svůj hudební nástroj a zdemoluje hudební aparaturu, je někde chyba. Připouštím, že účelové vymýšlení slov je problém také ošidný a většinou - snad pokud si vzpomínám kromě Čapkova robota - nekončilo dobře. Vzpomeňme na obrozence, kteří ve snaze vymýtit z českého jazyka germanizmy, udělali z kapesníku čistonosoplenku a podobné uchu se příčící laskominy. Souhlasím s těmi, kteří mi řeknou - tak vidíš, nevíš, co s tím a máš řeči - mají pravdu a já uznám, že on si jazyk nakonec sám poradí a nám nezbude, než se s výsledkem smířit. V naší mysli se tiše a nenápadně zabydlí novotvary počeštěných anglických výrazů,

zvláštních patvarů vznikajících na podhoubí esemeskových zkratek a dalších výrazů z oblasti výpočetní techniky. Dnes nikomu nepřijde divné, že slovo moderátor, nyní symbol mluveného slova, ve svém původním významu nemělo s mluveným slovem nic společného. Je to snad název jakéhosi přístroje souvisejícího s jadernou fyzikou - prý. Uznávám ještě jednou, nevím, co s tím, ale slova koncert je mi líto.

Aby to nebylo málo, stává se pak také, že do přednášky samozvaného kritika hudebního kumštu se vmísí cosi, co původně mělo být roztomilou dívenkou, ale nyní to připomíná rozčepýřeného papouška, jehož chocholka v barvě červenomodrožlutofialové září jak reklamní balón nad pouťovou střelnicí a navíc je papoušek ztrestán za své neomalené chování (zřejmě křičel na páníčka, že je kretén) probodnutím jazyka do kterého je vpraven jakýsi předmět - to aby si drzý papoušek pamatoval. Papoušek je asi velký darebák, protože dírou v jazyku jeho tortura nekončí. Přes obtažené tričko je vidět, že má ještě jakýmisi hroty probodnuté prsní bradavky, ocelový kruh v nose, nespočet ocelových kroužků lemujících ušní boltce a několik perel zabodnutých do tváře a do obočí. Podobně trestán je prý i na dalších intimních místech svého těla. Může to být zajímavé, budu muset papouška požádat, ať mi to ukáže.

Je to k nevíře, ale ono to mluví. Dívenka transformující se dobrovolně (nebo z trestu?) do podoby trýzněného papouška, tak ona mluví. A ne jen tak nějaké povrchnosti. Rafinovaně přerušila názorové běsnění hudebního znalce tím, že ukázala na zeď, kde viselo cosi, co mělo zřejmě připomínat obraz a vzniklo to patrně tak, že umělec přistupuje k malířskému stojanu zakopnul a ve snaze se zachytit, aby neupadl, připlácl paletu s barvami na připravené plátno. Poté, co polekaně poodstoupil, aby zhodnotil rozsah škod, kterých se na plátně dopustil, usoudil, že se jedná o zajímavou barevnou kompozici a vzniklý výtvor podepsal. Dílo nazval Rozkvetlá louka po ránu, následně cena v katalogu 80 000 Kč.

Dívenka napřímila směrem k mazanici svou ruku, jejíž jedinou vadou bylo, že byla stejně jako celé její tělo příliš drobná a měla příliš málo prstů, než aby bylo možno na jejích nehtech a kůži tetovací jehlou vykreslit veškeré její názory a životní postoje, jimiž se vymezila celé té dnešní deformované společnosti. Jeden z obrázků umístěný na jejím rameni zcela zřetelně znázorňoval obnaženou zadnici, která ale byla celkem vtipně dotvořena do podoby smějícího se obličeje a vše bylo obkrouženo nápisem I LOVE YOU. Jasný vzkaz všem čumilům, co si o nich myslí. Musel jsem připustit, že to mělo své kouzlo a probudilo to ve mně jistou zvědavost. Možná veden snahou nedopustit se unáhleného falešného soudu, rozhodl jsem se papouška oslovit. Jsem přeci jenom stará škola a tak než jsem se rozhodl, jak oslovím mne do té doby neznámou cizí bytost, byl jsem razantně odsunut do role vykuleného jelimana připomínajícího venkovana hledícího do výkladní skříně módního butiku v pražské Pařížské ulici.

„ Co na to říkáš?" prohodila dívenka a mně chvíli trvalo, než jsem pochopil, že se jedná o mazanici za mými zády. Jenom jsem nechápal, zda co že říkám, se týká mazanice, nebo jejího autora. Všimla si, že nechápu a pokračovala. „Je to fakt borec. Je děsně talentovanej. Vykašlal se na všechny školy a jede si po vlastní čáře. Hned mu bylo jasný, že všichni ti věhlasní akademici ověšený titulama jsou zkostnatělí panáci a nemůžou ho nic naučit. On to má v sobě a k ničemu je nepotřebuje. Má bezbřehou fantazii a umí provokovat toho, kdo se dívá na jeho obrazy, aby přemýšlel. No vždyť se na to koukni. Rozkvetlá louka po ránu. Já to tam prostě vidím. Tady ty bílý kolečka, vtipně rozmáznutý, to jsou přece rozcuchaný sedmikrásky. Všimnul sis někdy, že sedmikrásky jsou po ránu rozcuchaný? Stejně jako lidi. Ještě než je sluníčko osuší, vypadají rozcuchaný. A to v tom má taky. Podívej, ty žlutý skvrny. Tady musíš zapojit hlavu, abys tomu rozuměl, ale i cit pro tu atmosféru. Svádí tě to představit si pampelišky. Ale já myslím, že to jsou malinkatý sluníčka. Ne ty sedmitečný, ty jsou tady na kraji, jak je tady ta červená s těma černejma skvrnama. Tady to žlutý to jsou

malinký sluníčka a je jich schválně víc, aby to vyjádřilo, jak to slunce na nebi je důležitý a i když je několikrát větší než naše zeměkoule, tak nám se zdá maličký a říkáme mu zdrobněle a chtěli bysme mít každej svoje sluníčko v kapse, aby nás hřálo a aby po ránu učesalo rozcuchaný sedmikrásky a aby a aby a aby "

A tak se mi pak stává, že použiju mimikry. Sám na sebe nevidím, ale přivřu pak zřejmě oči, jako když se Sherlock Holmes zamýšlí ve snaze vyřešit úkladnou vraždu, a tak trochu jako uchazeč o ústavní léčbu pokyvuju hlavou na souhlas se vším, co je řečeno a čemu vůbec nerozumím. Chvílemi se přihlouple zasměju, občas nakrabatím čelo, abych vyjádřil, jak hluboce přemýšlím a mé mimikry je pak natolik účinné, že zanícený vypravěč je přesvědčen o mém zájmu o jeho hluboké myšlenky, a já se tak mohu odporoučet do svého vlastního nitra a aniž bych svou verbální reakcí zavdával řečníkovi příčinu se mnou nesouhlasit a on tak mohl dál mě přesvědčovat, jak hluboce se ve svém uvažování mýlím a že mám veliké štěstí, protože tím, že jsem ho potkal, budu už teď všechno lépe chápat a neumřu hloupej.

A tak ponořen do svého nitra jsem si myslel na to svoje a moji společníci projevující se verbálně činili totéž.

Vědom si svého stigmatu nerozhodného blouda mi nezbývá, než připustit, že ono zdánlivě bezduché blábolení je pouhopouhá realita dnešní doby, kterou já už nejsem schopen vnímat ve správných souřadnicích a neměl bych se v žádném případě dopouštět unáhlených, v mém případě zcela jistě falešných, soudů. Ono co svět světem stojí, každá generace si hájila a hájí to svoje, každá stará generace pak lomí rukama nad tou generací novou a hovoří o Sodomě a Gomoře a kam to všechno povede, zatímco ti mladí se pohrdavě usmívají a nechápou, co za tupce je přivedlo na svět. Vzpomenu-li si na drbátka, nahrazující mýdlo, na pohoršení nad odhaleným ženským kotníkem a na to, že polka a valčík byly považovány za nemravné tance, musím se usmívat s jistou dávkou pochopení. A co se týče zanícených projevů těch mladých stran

snahy dopátrat se podstaty mystického světa umění, i tady mi nezbývá než brzdit - nebývali jsme jiní. Je nepochybné, že my, co si říkáme dříve narození, se už díváme na svět poněkud jinou optikou, ale konec konců zas tak velký rozdíl, kromě té optiky, v tom není.

Já se bez mučení přiznám, že tak jako nedovedu pochopit a obdivovat obraz sestávající z jednoho trojúhelníku, dvou koleček a kravského ohonu, stejně tak nejsem schopen rozpoznat a ocenit krásu určité poezie, hudby, či jistého druhu sochání, o baletu ani nemluvě. Jsem přitom dalek toho obviňovat tvůrce díla. Pod mnohým takovým dílem, jehož velikost mi zůstává utajena, bývá mnohdy podepsán slovutný autor, a tak chyba je nepochybně na mé straně a její podstata tkví patrně v nedostatku fantazie, jimž mne lakomé sudičky obdařily. Ne vždy se mi ale taky uleví, snažím-li se spolehnout na znalce, kteří pro mne neproniknutelné taje tvůrčího sdělení chápou a potažmo podrobují zasvěceným rozborům, jejichž cílem bývá, objasnit mně podobným neználkům - co tím chtěl vlastně básník říci. Zpravidla mi zmotají hlavu víc než by to svedl řetízkový kolotoč a přestanu pak chápat i to, o čem jsem se domníval, že to chápu. Konečně - nevím už přesně kde jsem četl nebo slyšel, že jistý malíř tento problém vystihl navýsost trefně, když prohlásil, že on sám se až od kritika dozvěděl, co to vlastně namaloval. Výstižné, že?

Ono, a to především pro duševní rozervance mého kalibru, je hodnocení jakéhokoli kumštu věc ošidná. Ale snad právě mystérium halící smysl díla do temnoty je to podstatné, co nás svádí všemi smysly vnímat a užívat si rozporuplnosti, stejně jako souladu, barevné křiklavosti i ladu, lahodícímu zvuku stejně jako provokující disharmonii. Je nepochybně noblesní výsadou umění, že není jednoznačné. O žádném obraze není přece možno říct, že je krásný nebo naopak nehezký jen proto, že je například modrý. Snad pro toho, kdo vidí všechno modře a modrá je pro něj jedině ta dobrá, nebo naopak pro toho, kdo modrou barvu nemůže ani vystát. Myslím, že dochází-li k určitému napětí mezi tvůrcem a „konzumentem" jeho díla, pak je to přesně to, o co tu jde.

Autor se snaží cosi sdělit. V případě malíře nádheru barevného kontrastu a bizarních tvarů, sochař věří, že jedině v kameni je skryta všecka krása světa, skladatel se nás snaží zaujmout tou nejlahodnější kombinací rytmických variant a harmonických obměn, zatímco básník je přesvědčen, že jedině veršem lze docílit toho pravého niterného naplnění. Ne vždy je ale tvůrce pochopen a pak krása rozporuplnosti dochází svého naplnění. Nešťastný malíř se pak třeba hněvá, že modrý písek nenamaloval proto, že by se pomátl, ale proto, že právě tak se stane obyčejný písek zajímavým. Představa modrého písku je přece umělecký přesah a osvobození se od nudné reality všedního dne. Od zlatého slunce zlatem osvícený písek je jen nudnou každodenní realitou, která je schopna nás pomýlit natolik, že vyloudíme blažené ááách, případně obdivné óóóh, ale nevyvolá v nás to opravdové umělecké nadšení. Obyčejný, žlutozlatý písek přenesený na plátno bez nějakého utajeného dovětku je jen obyčejný kýč. Anebo ne? Ale modrý písek, to je hra odlesků a světel burcující fantazii a provokující mysl prodírat se záhony asociací a posunout tak běžné rutinní vnímání kamsi za obzor všedna, ponořit se do světa fantazie bez hranic, navést zakřiknuté vnímání někam dál, tak jako jsme to dokázali, když jsme byli ještě malí. Anebo ne? Tehdy jsme si v dřevěném polínku dokázali představit závodní formuli a rty jsme dokázali rozdrnčet stejně jako turbo červeného Ferrari. Možná právě kdybychom se dokázali více přiblížit dětské představivosti, která je schopna se mnohem lépe než my vnořit do námi jen těžko dostupných sfér zcela ignorujíc břímě racia a tak chápe mnohem víc, než přemoudřelý „dospělák".

Tak to se mi také stává. Že se potácím v chaotickém rozhovoru, kdy sice také diskutuji, ale ve skutečnosti mlčím. Pozorně sice poslouchám, ale reaguji jen uvnitř. Svůj názor si nechávám jen pro sebe. Nechce se mi tříštit diskuzi těch ostatních a také se mi nechce obhajovat veřejně své názory, o kterých tak jako tak sám pochybuji. Nechce se mi pouštět se do myšlenkového souboje s hudebním teoretikem, stejně jako s do papouščí říše konvertujícím mládětem, přesto že jsou na pořadu témata

mému srdci blízká. Připouštím, nějaký ten osten z mého mudrování vyčnívá, ale vůbec nejsem a priori zaujatý. Vůbec mi třeba nevadí, že mi
„mladoši" ve věku mých vnoučat jaksi samozřejmě tykají. Člověk alespoň může podlehnout bláhové iluzi, že hrob je ještě daleko a tykáno je mu proto, že jej považují za vrstevníka. No, to jsem trochu přehnal. Snad to budete brát jako umělecký přesah.

Celé toto mé lamentování stále uvozuji krátkým konstatováním, že
„stává se". Je to z mé strany rafinovaný oslí můstek, vychytralá opěrná berlička, která mi umožňuje přebíhat z tématu do tématu a nemusím tak šroubovat děj podle stroze promyšleného syžetu, což ostatně ani, jak se ještě nade vší pochybnost ukáže, neumím. To je totiž nepochybně ta pravá spisovatelská makačka. Dopředu vědět, ve které kapitole kdo komu šlápne na nohu a proč se tak stane. Já si alespoň myslím, že to všechno musí pořádný spisovatel umět. Nemůže přeci nechat šlápnout slečnu A mládenci B na nohu jen tak, aniž by se později ukázalo, že tato osudová náhoda vedla k osudovému sblížení obou, později završenému sňatkem a přivedením na svět pěti potomků, z nichž jeden zemře na tuberkulózu, druhý se uchlastá, třetí skočí pod vlak, ale ten čtvrtý se šťastně ožení s jinou, na nohu mu náhodně vstoupivší dívkou, která se ale později zamiluje do potomka pátého a ten čtvrtý se z nešťastné lásky zastřelí. Vím, je to ode mne laciná vytáčka, když se snažím ospravedlnit své neumění tím, že se k neumění přiznám. Když ale ono to tak se mnou vážně je.

Často se mi také stává, že se rozhodnu, že se se svojí nevědomostí a se svým stigmatem falešných soudů vypořádám, snažím se domoci nějakého řešení, dopátrat se nějakého pevného názoru a učinit zásadní rozhodnutí a ono stále ne a ne. To si pak často vzpomenu na maminku. Byla to moudrá žena a já měl vždycky pocit, že všechno umí a všechno taky dokáže. A ejhle, bylo tomu tak až do chvíle, kdy jsem zjistil, že neumí plavat a jezdit na kole. To byl pro mne doopravdy šok. Vždyť

jezdit na kole a plavat umí přece každý. Já jsem ještě malý špunt a plavu nejlíp z celé třídy a na kole jezdím taky jako drak. Jestliže jsem byl vyděšen z holého faktu, že maminka neumí úplně všechno, dokonce že neumí ty úplně nejdůležitější věci na světě jako je jezdit na kole a plavat, pak pořádný zmatek v hlavě mi způsobilo prosté vysvětlení, kterého se mi od maminky dostalo. „Víš, chlapče, plavat jsem se nikdy nenaučila, protože naši mě nikdy nepustili k rybníku právě proto, že neumím plavat a stejně tak mi nikdy nekoupili kolo, protože jsem na něm neuměla jezdit."

A tak mě jako obvykle opět maminka vytahuje z bryndy. Mám-li se jako moudrý syn učit na chybách svých rodičů, plyne z toho pro mne jediné. Nemohu přece nepsat příběhy jen proto, že to neumím. Co když se to přece jenom naučím, ale to mohu dokázat jedině tehdy, když se o to pokusím. Moc se mi v této souvislosti hodí moudro, které jsem samozřejmě nevymyslel, ale pomocí kterého se drze obhájím - nikdy neříkej, že něco nejde, protože vždycky se může najít blbec, který neví, že to nejde a udělá to. A ještě jeden výrok si vypůjčím na svoji obhajobu a snad jej správně ocituji - moudrý pan Svěrák si posteskl, že je také tak trochu líný a do psaní se mu vždycky nechce, ale pak dodal, jenže co naplat, ono jedině psaním se něco napíše.

A tak s drzostí sobě vlastní, zaštítěn moudrem pana Svěráka a nemilou zkušeností své maminky s výchovou, kterou na ní uplatnili moji prarodičové, čímž jí v mých očích po jistou dobu zcela degradovali, budu dál trápit své ukazováčky a pozvolným ťukáním do klávesnice usilovat o vaši laskavou pozornost. Konec konců, nebude-li se mi dařit, může se stát jediné - přestanete číst. Což bych si samozřejmě nepřál a tak jak říkají Cimrmani - vzhůru dolů.

A tak už zase sedím u klávesnice, trápím své neobratné ukazováčky a dál se mi chce lamentovat nad tím, co všechno se může stát a co se taky bez ohledu na naše stýskání stává. A tak se může stát i to, že člověk ztratí veškerou soudnost a pak dělá věci, které by neměl. Jako

v mém případě. Pošetile čmárat do bloku a snažit se tvořit i bez tvůrčího nadání. Ale je to vážně tak? Je to vážně něco špatného, že jsem bavil sám sebe tím, že jsem si spisoval? Že jsem netrávil svůj čas třeba koukáním z okna, luštěním sudoku, nebo krmením labutí na břehu rybníka? Je to přece můj čas, a moje je i lítost, kterou cítím nad jeho zmarem. Jaká je vlastně hodnota času? Myslím tím čas ne jako časovou jednotku, ale jako jistý způsob prodlévání. Hrozné slovo, nebylo by lepší dlení? Ještě horší, tak možná bytí, to už je lepší – být, či nebýt (neodpustím si poznámku - v případě neposlušných dítek bít, či nebít). A jakým právem se mnozí odvažují hodnotit způsob využití času těch druhých? Je krmení labutí na břehu rybníka méně radostné než tvůrčí snažení, které ostatně bývá většinou spíše bolestné? A proč by mělo být? Proč by měl člověk krmící labutě zažívat pocit zmaru nad ztraceným časem? Proč by měl zahrádkář rýpající se v záhonu cítit pocit viny a vyčítat si, že je spousta smysluplnějších prací na světě, než tupě rýpat do hlíny. Je lepší jen tak bohapustě být, anebo nezbedné potomky bít? Opět mne svádí postesknout si nad svou nerozhodností a zbaběle říci že si nevím rady, ale v tomto případě se zmužím a srdnatě prohlásím, že si rady vím. Vím, že si mohu být jist, když vystoupím s taseným kordem na obranu času řka, že čas je jenom náš. Je jenom náš a jen na nás tedy záleží, jak se svým časem naložíme. Anebo mne stihne opět mé prokletí špatných a falešných soudů? Právě když se chystám blahořečit šťastlivcům, kteří si užívají radostných chvil, házejíce žmolky rohlíku ke chtivým zobákům opeřenců, nadechuji se k oslavným provoláním směrem k pilným zušlechťovatelům zahrádek a hodlám ocenit bystré mozky věnující svůj bohem vyměřený čas soubojům s tajenkami křížovek, začne ve mně hlodat červíček pochyb. Ne, nebojte se, nehodlám slevit ze svého rytířského postoje na obranu času a na právo nenechat si na svůj čas od nikoho ani sáhnout, ba dokonce jsem připraven obhajovat nezadatelné právo každého jedince na bohapustou zahálku. I nicneděláním strávený čas může být v mnohém užitečný. Vždyť přeci - kdo nic nedělá, nic nezkazí. Takovému

nicnedělání budiž postaven pomník. Zmínil jsem se ale o červíčku pochyb a uvědomil si, že jedno ale tady, ostatně jako vždycky v mém případě, je. Jestliže jsem až doposud tvrdil, že bytí, prodlévání, dlení (u některých jedinců tlení) prostě trávení času (jistá konotace slova trávení a jedu budiž v tomto případě taktně přehlížena) je výhradně věcí soukromou, ba přímo nedotknutelně posvátnou, musím svůj názor, ač nerad, ale to už jste si nepochybně zvykli, poněkud korigovat. Mám na mysli případ, kdy jistý druh tvora nazývajícího se člověk, zneužije svého práva nakládat s časem po způsobu jeho srdci nejbližším k páchání zla. On takový důchodce procházející se parkem a kladoucí otrávené návnady na pejsky také jen tráví svůj čas podle svého gusta. Proti gustu žádný dišputát, ale zde jdou všechny žerty stranou. Příkladů páchání zla je na světě jistě nespočet, ale pro ilustraci to stačí. Majznout dědka po palici okovanou sukovicí (hezký rým, ale nic víc). Mít tu moc, chodil bych světem a vytloukal bych nedobrotu ze všech pomatených hlav trávící svůj čas konáním zla. Sukovici bych měl jako Sarka Farka a oháněl bych se jak socialistický úderník. Boj s větrnými mlýny už ale zpodobnil jiný kumštýř přede mnou a jeho marnost se tak jeví dostatečně objasněna. Takže si asi jen postesknu a přiznám, že už zase nevím.

Ostatně, přišla mi na mysl vzpomínka na asketického papouška, co trávil svůj čas v mých očích jistým druhem sebepoškozování. Vzpomínáte? Na dívenku co si chtěla povídat o umění. Napadlo mě, jestli je sebepoškozování páchání zla? V jistém smyslu asi ano, ale je člověk, který působí bolest sám sobě opravdu zlý? Co když je třeba jenom nešťastný a duševně strádá a pak jediným východiskem je pro něj fyzická bolest která přehluší tu duševní. Jeden „hospodský filosof" mi kdysi, když jsem si postěžoval, že mě bolí noha, poradil, abych se fláknul kladivem do palce na ruce, bolest na noze že se vytratí. Úsměvné, ale ne úplně mimo. Říká se, že pro jednu bolest člověk necítí jinou. No nevím? Já se bojím, že bolesti se spíš sčítají. Však víte. Lepší už to se mnou nebude. Vlastně ani nevím, kde že je hranice mezi snahou

o zkrášlení svého těla a působením si bolesti. Já si jen těžko představuji, že bych si působil potěšení propichováním jakékoli části svého těla a následným vkládáním různých předmětů do vniklých otvorů. No jo, ono je ale spousta lidí, kteří to dělají a tváří se spokojeně. Tak že jsem na tom zase stejně jako s neschopností chápat krásu baletu. Smířím se s faktem, že ono není všechno pro každého a tak si mohu některá potěšení s radostí odpustit. Ale co když se ochuzuji a něco krásného mi uniká? Teď už je pro mě jenom jedna cesta a jedno vysvobození. Zazpívám si „Pes jitrničku sežral" a půjdu se fláknout kladivem do palce.

Opravdu už jsem se chtěl vymanit z těchto poněkud depresivních úvah, ale vzpomínku na papouščí dívenku se mi nepodařilo zaplašit. Vybavila se mi mazanice na malířově plátně, kterou ona bezelstně přijala jako výsledek tvůrčího úsilí a já jsem se díky tomu rozpomenul, jak můj rozhovor s dívenkou pokračoval.

„Věříš na lásku na první pohled?" zeptala se tak trochu jak se říká mimo mísu, ale to ona stále.

„Na jakou lásku, lásek je spousta?"

„No na tu normální, na lásku k chlapovi."

„S láskou k chlapovi bych měl asi problém."

„Ty si blbej, vždyť víš jak to myslím, normální lásku, ale na první pohled. Jako že se na někoho podíváš a hned víš, že ho miluješ."

„Já vím, jak to myslíš, ale chceš to řešit zrovna se mnou, když jsem blbej?"

„Já nechci nic řešit, chci si jen tak povídat, zdálo se mi, že si chytrej, ale jestli nechceš, tak si trhni. Je tu prostě nuda, jdu se něčeho napít."

Odšourali jsme se k improvizovanému baru bez barmana, spíš do jakési ušmudlané kuchyňky, kde si každý nalil, co potřeboval a zase se odebral do tmy, anebo do blesků pronikavých reflektorů svíjet se

v rytmu omračujících decibelů. Dívka papoušek, jak jsem jí stále ještě sám pro sebe říkal, vzala z lednice celou láhev vodky Boris Jelcin.

„Musím se opít. Mám depku a jinak se s tím vypořádat neumím. Jestli chceš pít se mnou, budu ráda, jinak si trhni," prohodila už podruhé kamsi za sebe, kde tušila ještě moji přítomnost a vydala se do zahrady. Mohla být i hrubší, ale jinak si trhni, mělo stačit, abych pochopil.

Zdálo se mi, že svět vypadal podivně rozpůleně. Jako by se chtěl vysmívat mé duši nekonečného rozervance. Nebe na západě ještě skrz dohasínající červeň propouštělo zbytky už neexistující sluneční záře, zatímco opačná strana oblohy se dusila v černých mracích, ze kterých se občas zablesklo, pak dlouho nic a nakonec se, spíše jak z hloubi země než z nebes ozvalo zlověstné zadunění. Jako děti jsme vždycky počítali mezi bleskem a zahřměním a zjišťovali tak, jak je bouřka ještě daleko. Čím víc jsme napočítali, tím dál bouřka byla a my se nemuseli bát. V tom jsem se ani za mák nezměnil. Bouřky se pořád bojím. Stále si počítám, když vidím záblesk a stále se míň bojím, když napočítám do hodně. Zcela nesmyslně mi vůbec nevadí nebezpečné blesky, ale bojím se rachotu hromů. Blesky jsou vlastně malebná podívaná. Ze tmy se na krátký čas vynoří siluety domů, les se na malou chvíli rozsvítí jako tisíce vánočních stromků, nebe otevře okna božích komnat a celý svět na malou chvíli zkrásní jako papírový betlém. Než se ale člověk stihne nabažit té boží pohádky, jako by se nebe srazilo s peklem a z ohlušujícího rachotu nebesko-pekelné kolize se až zastaví srdce. V rychlém sledu tak člověk prožije radost z božího stvoření, hned zmar plný pekelné zloby a vše vystřídá zvláštní úleva, slibující nové boží usmíření.

Z rohu zahrady od pobořené zídky se v odlesku zahradních světel zablýskla veselá lahvička. Geroj Boris měl vstoupit do našich životů, utkat se s papouščí depkou a ve mně vyvolat touhu filosofovat na téma láska na první pohled. Přisedl jsem mlčky na kamennou zídku a napřáhl ruku, abych se přivítal s Borisem. Řekl jsem si, že s nějakým tím promile

v hlavě alespoň nebudu na papouška sám. Boris mi s tím helfne. Znám se, pár hltů mě náležitě naladí a budu zase chytrej jako rádio. Dal jsem si dvakrát, Boris mi zachutnal.

„Proč si říkal, že lásek je spousta, jak si to myslel?"

Nemýlil jsem se, téma je stále živé. Nějak jsem se nechtěl zase hádat, což bych jízlivostí, která je mi občas vlastní, nepochybně způsobil a tak jsem jen pokrčil rameny. „Byl to jenom žert."

„Jakej žert, nemůžeš mluvit chvilku vážně?"

„Promiň, ale sranda mě vždycky napadá jako první."

„Jaká sranda? Já to myslím doopravdy. Láska je pro mě důležitá. Bez lásky se žít nedá. Leda si vylejvat mozek veselou lahvičkou a skončit z toho na psýře."

„Promiň, hned mi nedošlo, že se ptáš vážně a tak se mi vybavila láska k práci, ke sportu, k jídlu, k dětem, láska rodičovská, platonická i ta opravdová, láska k Sovětskýmu svazu. Nic neříkej, nechci se hádat, už budu jenom vážnej. Ale vidíš, že jsem nekecal, lásek je hafo."

Chvíli bylo ticho a já už jsem se bál, že nad tím blábolením přemýšlí a že bude chtít další komentář.

„Ta láska k Sovětskýmu svazu to je vtipný, to si zabodoval."

Napadlo mě, že vlastně nemůže vědět, o co šlo a jak vroucně jsme museli Sovětský svaz milovat, ale třeba se budu ještě divit, třeba toho přečetla víc, než na kolik vypadá.

Najednou bylo zase ticho a mně se zdálo, že jsem papouška rozesmutněl a to jsem nechtěl. Sama sice řekla, že má depku, ale to je její problém, já jen nechtěl hrát v její depce nějakou roli. Přišla mi najednou docela milá. Taková zranitelná.

„Ani nevím, jak se jmenuješ. Když si povídáme o tak důležitých věcech, měl bych to vědět."

„My si povídáme o důležitých věcech? Vlastně asi jo, láska k Sovětskýmu svazu je důležitá," pokusila se ještě jednou ocenit můj rádoby vtipný příměr, ale hned pokračovala: „Jsem Monika, Monča, Moňajs, anebo i Motyka. Vidíš, kolik může mít jedno jméno podob."

„Jako láska," zamumlal jsem trochu nejistě v obavách, zda nebudu opět vyzván, abych si trhnul, a radši jsem rychle pokračoval. „Který z těch jmen máš nejradši, Motyka to asi nebude?"

„Je mi to jedno, ať mi každej říká, jak chce. Alespoň poznám za koho
mě kdo má."

„Mně se líbí Moňajs, je to takový veselý."

„Máš mě za veselou holku, nebo jen za někoho, z koho si chceš utahovat? Ale říkej mi, jak chceš, mně je to jedno."

Pochopil jsem, že když se nevrátím k tématu láska, pošle mě papoušek k šípku, nebo budu vyzván, abych si trhnul, a to jsem přeci jenom nechtěl. Jelcin mi zachutnal a to vždycky způsobí, že bohapusté tlachání o kravinách, stejně jako jiná duševní anomálie mi někdy i zachutná - že by sebepoškozování působící rozkoš? Mohl jsem být ale v klidu. Papoušek se zabral do tématu s buldočí vervou a nehodlal se vzdát.

„Já když miluju, tak naplno. Ne že bych se neuměla s někým milovat jen tak. Takový to milování bez lásky se taky občas přihodí. Ale to je něco jinýho. Milování z nudy s někým, kdo tě vlastně nezajímá. Ráno je z toho akorát duševní kocovina, ale nestojí to za mávnutí rukou. Nedá se to srovnat s tím, když člověk ztratí lásku."

„Kolikrát si to už zažila? Kolikrát si už ztratila lásku? A víš jistě, že to byla láska?" prohodil jsem, jen abych dal najevo, že mě to zajímá. Jen abych posloužil jako vrba a nepřišel o možnost sedět dál na kamenné zídce a usrkávat z Jelcina, což se mi zdálo být stále příjemnější. Trpělivě jsem čekal, až si papoušek porovná myšlenky a vyplatilo se.

„Vlastně ani nevím. Zamilovaná už jsem asi byla, ale nevím, jestli mě to mrzelo, když to pak skončilo. Takže to možná ani láska nebyla. Byla to jenom hra na lásku, nebo taková tuctová zamilovanost. Něco jsem si jenom vysnila a ono se to nepovedlo. Když to skončilo, tak to vlastně vůbec nebolelo. Takže to určitě žádná láska nebyla. Kdyby to byla pravá láska, tak by přece nikdy neskončila. Anebo by to přece bolelo. Pravá láska musí bolet, když je a musí bolet, i když pak skončí."

Zdálo se mi, že je čas nechat vrbu reagovat, ale nějak mě nenapadalo, co říct. Je problém diskutovat, když člověk souhlasí. Papouščí povídání mě nenudilo a byl jsem tedy připraven v roli vrby setrvat.

„Já vážně nevím," ozvalo se poté, co si papoušek dopřál pořádný hlt vodky a podal mi láhev, abych se přidal. „Vlastně pořádně nevím, jak se láska pozná. To asi člověk na toho druhýho žárlí. Vadí mu, když si s někým jiným důvěrně povídá. Zkrátka chce ho mít pořád jenom pro sebe. Pořád se mazlit a říkat si hezký věci."

„Nechci ti brát iluze a ani dělat chytrýho, ale tohle láska není. To je zamilovanost a od tý je k lásce ještě daleko. Asi je jedno, jestli láska vznikne na první pohled, ale já věřím spíš na takovou lásku, která se vyvine. První pohled je iluze, která se změní v pravou lásku jen vzácně. Netvrdím, že nikdy, ale myslím, že vzácně. Láska je to, co zůstane, až zamilovanost vyprchá. Když budeš milovat i potom, až zjistíš, že tvému milému smrdějí nohy, že chrápe a v koupelně čůrá do umyvadla, pak je to láska. Nevím už, jak to pan farář přesně říká, ale formulka z kostela praví něco jako – kráčet spolu v dobrém i zlém. Nemilovat na tom druhém povrchní pozlátko, ale milovat opravdové hodnoty, pro které pak člověk nejen že miluje, ale hlavně, toho druhého si váží. A taky, o toho druhého se bojí. Musíš mít jistotu, že ten koho miluješ, tě nezradí a zůstane nejenom s tebou, ale i s tvejma problémama."

Když jsme si opět vyměnili Borise, a mocně si zavdali, udělalo se zvláštní ticho. Zvuk, který k nám doléhal, se proměnil a muzika

připomínajíc dusot pražců jedoucího rychlíku jako by najednou nebyla.

„Jestli něco nesnáším, tak je to lhaní. Jestli mi kluk, kterýho budu milovat, zalže, tak ho zabiju," otočila se ke mně a vysunula bojovně bradu, aby dala najevo, jak moc vážně to myslí, a ta trocha teatrální hysterie kterou trpí všechny holky, způsobila, že svoji hrozbu ještě zopakovala.

„Zabiju ho, jestli mi zalže, tak ho zabiju. Možná ne fyzicky, ale zabiju ho ve svý mysli. Přestane pro mě existovat. Bude to, jako bych ho zabila. Bude pro mě mrtvej."

„Lež určitě lásce neprospívá, ale ne každá lež je stejná. Mluvíš sice o lži, ale máš možná na mysli zradu. Lež a zrada jdou spolu ruku v ruce jako Bonnie a Clyde hodny společného zavržení, ale není to totéž. Určitě se dá říct, že lež je vlastně zrada a zrada že je lež, ale já to cítím tak, že zrada je v tom špatným slova smyslu něco víc. Zrada je takový vyšší stupeň lži. Myslím, že o zradě se nedá říct, že je jenom malá. Stejně jako se nedá říct, že holka je napůl těhotná. Zkrátka zrada buďto je, anebo není. Zatím co lež má mnoho podob. Může být zlá, zákeřná, podlá, jedovatá, krutá, sprostá, ale může být i milosrdná, nevinná, dokonce i vtipná nebo laskavá."

„A silná jako láska k Sovětskýmu svazu. S tebou se nedá mluvit, ty všechno strašně zamotáš. Já jsem chtěla mluvit o lásce na první pohled. Tohle je na mě moc komplikovaný."

„Ty jsi zamilovaná? A na první pohled? Zase tak krásnej nejsem," pokusil jsem se o trapnou ironii a nehodlal jsem přestat.

„Nebo obdivuješ sexy mozky? To už tu taky bylo, ale moc to nefunguje. To o Goethovi a Ulrice jsou jenom přikrášlený kecy, a abych byl trochu aktuální, zkoušel to i sexy mozek Paroubek a taky to nějak nedopadlo. Sexy mozek je dobrej do kavárny, ale v posteli je to na hovno. Nebo vážně existujou mladý holky, který vzrušuje povadlá starcova kůže a ochablé mužství? Holky, který dávají přednost pohledu do vyhaslých, i když moudrých očí, před pohledem do jiskrných očí

pobláznéného mladého snílka?“

Chtěl jsem svojí ironií provokovat papouška a vyprovokoval jsem sebe. Začal jsem se vztekat na svoji vlastní trapnost. Začal jsem litovat sám sebe a uvědomovat si svou bezmocnost. Najednou jsem nenáviděl všechno to bezstarostné, šklebící se mládí. Obtažený trička a propíchnutý bradavky, tatérem a pirsingem zkrášlený, znesvěcený těla, perličky v jazyku a tvářích. Měl jsem najednou pocit, že smích, který se ozýval ze všech stran, je adresován mé pleši, mé neschopnosti radovat se z návalu decibelů, mé vyhaslé touze zmítat se v rytmu. Najednou jsem se viděl přesně tak, jak jsem si zasloužil být viděn. Už padesát let to samé. Jako bych si právě včera vyměnil prachy u veksláků, vystál si frontu v Tuzexu a v nových džínách vyrazil na odpolední čaje. Cítil jsem se jako bych byl navlečen do dederonové košile, v zadní kapse kalhot hřeben s dlouhou rukojetí a přes ramena přehozenej šusťák. Lišák Jelcin se zlomyslně vloudil do třinácté komnaty mé mysli a trýznil mé podvědomí až do bolesti. Díval jsem se do tmy, kde se občas zablýskla perlička ve tvářích papouška a styděl se víc a víc. Naštěstí decibely hudby, které k nám opět doléhaly, překrývaly můj zrychlený dech a bránily vyzradit mé napětí. Stále víc ve mně ale narůstala touha dát volný průchod vzteku a začít řvát. Vykřičet se ze vší té trapnosti a beznaděje. Zaklonit se a řvát směrem k nebi, kde jako bych hledal viníka toho všeho zmaru, který jsem cítil až v krku a který mi bránil volně dýchat.

Papoušek jako by věděl, co mi táhne hlavou. Občas si jen srknul z láhve s Jelcinem, ale jinak trpělivě mlčel. Můj nepravidelně zrychlený dech nemohl slyšet, ale tušil. Tušil, že se něco změnilo. Proměna, do které se nehodí, aby někdo další vstoupil. A já jsem tak mohl dál trýznit svoje nitro. Dál proklínat svět a hledat smíření, které se najít nedá. Snad jen ve víře a v Bohu, v askezi ducha i těla dokázat přijmout beznaděj jako jistý druh naděje a vysvobození z temna a duševní trýzně, která je nám dána do vínku za výsadu myslet. Dolce vita a Musik zum Träumen. Život ale není muzikál. I když já bych to tak chtěl. Chtěl

bych si užívat, jak Karel Gott být stále mlád a se ženami snídat. Víno, ženy, zpěv a neustále naplněnou touhu. Nemusel bych papouškovi vysvětlovat, co je to láska na první pohled. Už dávno by měla od rosy mokrý záda a věděla by svoje.

Teď se ale stalo, co se stát muselo. Dívenka papoušek náhle byla tak blízko, že jsem cítil její horký, Jelcinem provoněný dech a než jsem se nadál…..! Však víte. I to se muselo stát. Snad opravdu neumřu hloupej. Už totiž vím, co všechno se stává a kde všude mají mladý holky zapíchnutou perličku.